

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет перекладознавства

Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

НІМЕЦЬКІ ЛЕКСИЧНІ ІННОВАЦІЇ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ
ДИСКУРСІ НІМЕЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ: ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Студентки групи МПн 55-18
денної форми навчання
факультету перекладознавства
спеціальності 035 Філологія,
спеціалізації 035.043 Германські мови і
літератури (переклад включно),
перша – німецька,
освітньо-професійної програми Переклад
і міжкультурна комунікація (німецька мова
і друга іноземна мова)
Шелепко Альони Русланівни

Допущена до захисту
«___» _____ 2019 року

Завідувач кафедри
_____ проф. Ніконова В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник:
доктор філологічних наук,
професор Пилипенко Р.Є.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

School of Translation Studies

Korunets Department of English and German Philology and Translation

Master Qualifying Diploma Paper in Translation Studies

German lexical innovations in contemporary publicist discourse in Germany and
Ukraine: a translation aspect

Group MPn 55-18

Faculty of translation

Full-time student

Majoring 035 Philology,

Specialization 035.043 Germanic
Languages and Literature (including
Translation), German as the first language,
Educational Programme Translation and
Intercultural Communication (German and
Second Foreign Language)

Alyona R. Shelepko

Research supervisor:

R.Y. Pylypenko

Doctor of Philology,

Full Professor

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської і німецької філології
та перекладу імені професора І.В. Корунця
_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“10” вересня 2019 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) _____ курсу _____ групи факультету перекладознавства КНЛУ

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, **освітньо-професійної програми Переклад і міжкультурна комунікація (німецька мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи _____

Науковий керівник _____

Дата видачі завдання “10” вересня 2019 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план дипломної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2018 р.	
2.	Написання теоретичної частини дипломної роботи (розділ 1)	Листопад 2018 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійських речень та їх переклад)	Грудень 2018 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини дипломної роботи (розділ 2)	Березень 2019 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини дипломної роботи (розділ 3)	Травень 2019 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної дипломної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2019 р.	
7.	Попередній захист дипломної роботи і подання завершеної дипломної роботи на кафедру	17 жовтня 2019 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту дипломної роботи	Жовтень 2019 р.	
9.	Захист дипломної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2019 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРІ З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, **освітньо-професійної програми** Переклад і міжкультурна комунікація (німецька мова і друга іноземна мова)

(ПІБ студента)

за темою _____

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	_____ усі компоненти присутні , _____ один компонент відсутній _____ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ незначні помилки в оформленні _____ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)
(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

(ПІБ керівника)

” ____ ” _____ 2019 р

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету
перекладознавства

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, **освітньо-професійної програми** Переклад і міжкультурна комунікація (німецька мова і друга іноземна мова)

(ПІБ студента)

за темою _____

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до дипломної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

_____ (ПІБ рецензента)

_____ (підпис рецензента)

” ____ ” _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДІ.....	8
1.1. Поняття «неологізм», «новотвір» та «лексична інновація» у сучасній лінгвістиці.....	9
1.2. Джерела утворення неологізмів у сучасній німецькій та українській мовах.....	19
1.3. Неологізми в перекладознавчому аспекті.....	24
1.4. Сучасні німецькі ЗМІ як галузь функціонування неологізмів.....	28
Висновки до першого розділу.....	31
РОЗДІЛ II. ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	33
2.1. Тематичні групи лексичних інновацій у публіцистичних текстах.....	34
2.1.1. Лексичні інновації економічної спрямованості.....	37
2.1.2. Лексичні інновації політичної спрямованості.....	44
2.2.3. Лексичні інновації інформаційно-технологічної спрямованості.....	45
2.2. Структурно-семантичні особливості лексичних інновацій.....	47
2.2.1. Способи творення лексичних інновацій.....	57
2.2.2. Джерела походження лексичних інновацій.....	66
Висновки до другого розділу.....	66
РОЗДІЛ III. ВІДТВОРЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	69
3.1. Способи еквівалентного перекладу.....	69
3.1.1. Транскрипція.....	71
3.1.2. Застосування перекладацьких трансформацій.....	73
3.2.2 Лексичні трансформації.....	73
3.2.3. Описовий переклад.....	83
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДЖЕРЕЛА ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ.....	97
ДОДАТКИ.....	101
ZUSAMMENFASSUNG.....	132

ВСТУП

В епоху мультикультурної комунікації, яка проникає в усі сфери існування суспільства, розвиток та удосконалення засобів вираження та подання інформації набуває особливого значення як ключовий інструмент процесу взаєморозуміння між людьми. З огляду на це розвиток лексичного арсеналу мови є важливою складовою формування ефективної комунікації в умовах сучасного суспільства.

Процеси утворення нових лексичних одиниць, що відбуваються в сучасній українській і німецькій мові, обумовлені загальним розвитком суспільства, науково-технічним прогресом, і появою нових реалій, які виступають основою мовних процесів, взаємопроникнення іншомовних елементів. І у зв'язку з поширеністю та популярністю лексичних інновацій виникає необхідність перекладу цих нових лексичних одиниць та їхнього впорядкування, яке полягає не тільки в систематизації понять, але і в семантичному, структурному й функціональному аналізі неологізмів.

Сутність неологізмів, як специфічних лексичних одиниць, була предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких, в першу чергу, слід назвати таких, як: Ж. В. Колоїз [20], А. А. Калетнік [15], Хільке Ельзен [53], інноваційним процесам у мові сучасних ЗМІ, зокрема й активному функціонуванню неологізмів, присвячені роботи О. А. Стишова [40] та ін.; теоретичні питання сучасної неології досліджували О. В. Косович [23], В. А. Гладка [8] та ін.; проблемам перекладу лексичних інновацій присвячені дослідження таких науковців, як О. А. Єнальєва [12], Н. Ф. Клименко [19] та ін.

Однак, незважаючи на постійний інтерес науковців до проблеми неологізмів та лексичних інновацій, а також різноманіття напрямків проведених досліджень, цілий ряд питань семантичного, структурного й функціонального рівня неологізмів залишається недостатньо висвітленим. Крім того, недостатньо вивченою є проблема відображення лексичних інновацій у сучасному дискурсі

німецької та української мов в рамках медіа дискурсу на матеріалі мови ЗМІ, як найбільш динамічної підсистеми мови, з позицій перекладознавства.

У зв'язку з цим, **актуальність** запропонованої роботи обумовлена низкою факторів, а саме:

по-перше, необхідністю глибокого аналізу специфіки розвитку лексичних інновацій як відносно самостійної системи лексичних одиниць у сфері актуальних підсистем мови;

по-друге, недостатньою вивченістю лексичних інновацій сучасної німецької та української мови, які інтенсивно розвиваються шляхом мовної фіксації нових реалій,

по-третє, необхідністю більш глибокого аналізу способів і мовних засобів відтворення лексичних інновацій українською мовою.

Об'єкт дослідження: складають німецькі лексичні інновації у сучасному публіцистичному дискурсі Німеччини та України з точки зору їх семантичних, структурних і функціональних ознак.

За основну одиницю, що представляє об'єкт даного дослідження, приймається лексична інновація. Вона визначається як запозичена лексична одиниця, що переноситься в німецьке / українське мовне середовище, що вступає в нові семантичні і словотвірні відносини, так і німецька/українська лексична одиниця, що бере участь в утворенні нових слів або набуває нового значення.

Предмет дослідження: процес відтворення німецьких лексичних інновацій публіцистичного дискурсу Німеччини та України в залежності від семантичних, структурних і функціональних ознак зазначеної групи лексичних одиниць.

Мета дослідження: здійснити аналіз семантичних, структурних і функціональних ознак німецьких лексичних інновацій у сучасному публіцистичному дискурсі Німеччини та України та визначити механізми їх відтворення українською мовою.

Практична цінність роботи полягає у можливості використання її результатів при викладанні теоретичних і практичних курсів з лексикології, стилістики, теорії і практики перекладу – теорії та практики професійно орієнтованого перекладу, вступу до перекладознавства, перекладацького аналізу тексту та при написанні курсових та кваліфікаційних робіт.

Теоретична цінність даної роботи полягає у поглибленому вивченні німецьких лексичних інновацій у сучасному публіцистичному дискурсі Німеччини та України з позицій лінгвістики та перекладознавства.

Завдання роботи. Задля реалізації встановленої мети були визначені наступні завдання:

- 1) визначити дефініцію базових понять «неологізм» та «новотвір» у сучасній лінгвістиці на основі огляду теоретичної літератури з досліджуваної проблеми;
- 2) визначити специфіку лексичної інновації як мовного явища;
- 3) розробити тематичну класифікацію німецьких лексичних інновацій;
- 4) охарактеризувати джерела утворення неологізмів у сучасній німецькій мові;
- 5) описати глобальний характер впливу англійської мови на лексику ЗМІ німецької та української мов;
- 6) розкрити лінгвістичні особливості функціонування неологізмів у мові сучасних німецьких ЗМІ;
- 7) дослідити структурні особливості лексичних інновацій української та німецької мови, їхнє відтворення при перекладі (на базі текстів німецьких ЗМІ за період 2009-2019 рр);
- 8) визначити і описати найбільш ефективні шляхи відтворення окремих тематичних груп німецьких неологізмів.
- 9) простежити закономірності у визначенні способів перекладу та їх критерії на основі аналізу вибірки неологізмів та їхнього відтворення.

Під час дослідження було використано наступні **методи лінгвістичного аналізу:**

- 1) описовий метод, який передбачає спостереження, аналіз та узагальнення німецьких лексичних інновацій ;
- 2) метод порівняльного аналізу на основі німецьких та українських лексичних інновацій;
- 3) індуктивний, який визначає напрям пошуку від накопичення мовного матеріалу до його систематизації;
- 4) метод семантичної ідентифікації уможливив виокремлення німецьких та українських лексичних інновацій у процесі дослідження;
- 5) контекстологічний метод - використано для визначення характеру зв'язку зазначених мовних одиниць (слів, синтаксичних конструкцій тощо) з іншими мовними одиницями в межах текстів медіадискурсу;
- 6) елементи статистичного методу було використано з метою узагальнення функціональної частотності вживання досліджуваних мовних одиниць;
- 7) метод суцільної вибірки лексичних інновацій з текстів ЗМІ;
- 8) логіко-семантичний аналіз із наступним теоретичним узагальненням одержаних результатів застосовано з метою виокремлення семантичних і прагматико-функціональних характеристик неологізмів.

Частково застосовано методи:

- 1) компонентного аналізу для визначення структурних особливостей неологізмів;
- 2) кількісний метод із метою виявлення тенденцій розвитку неології німецького публіцистичного дискурсу.

Наукова новизна роботи полягає у спробі вирішення проблеми відтворення німецьких лексичних інновацій у сучасному медіадискурсі Німеччини та України з урахуванням їх семантичної, структурної та функціональної специфіки. Аналіз процесу неологізації лексики німецької та української мов вперше проводиться на прикладі сучасного масмедійного дискурсу з урахуванням механізмів утворення нових лексем. Новітнім є й комплексне паралельне дослідження неологізації в лексичних системах різноструктурних мов – німецької та української – з урахуванням їхніх

перекладацьких особливостей. Подальший розвиток в роботі дістала теорія перекладу текстів суспільно-політичної та економічної тематики.

Структура роботи. Відповідно до мети й встановлених завдань, *структура роботи* складається зі вступу, трьох розділів, які висвітлюють основні питання; висновків, списку використаних джерел, що становить 65 позицій; списку довідкових джерел, джерел ілюстративного матеріалу і додатків.

У першому розділі розглянуті теоретичні питання функціонування новотворів у лексичній системі, а саме окреслено сутність поняття «неологізм», «новотвір» та «лексична інновація» у сучасній вітчизняній і німецькомовній лінгвістиці; охарактеризовано специфіку лексичної інновації в сучасному мовознавстві. Визначено специфічність німецькомовної неології, а саме джерела її утворення та лінгвістичні особливості функціонування.

У другому розділі на основі дібраних прикладів визначено тематичні групи лексичних інновацій, які демонструють найбільшу кількість лексичних одиниць зазначеного типу, зокрема: лексичні інновації економічної спрямованості; лексичні інновації політичної спрямованості; лексичні інновації інформаційно-технологічної спрямованості; проаналізовано їх структурно-семантичні особливості, способи їх творення, джерела походження, що обумовлюють процес їх відтворення.

У третьому розділі подано детальну характеристику способів відтворення німецьких лексичних інновацій засобами української мови. З'ясовано, наскільки ефективними є у цьому відношенні такі прийоми, як еквівалентний переклад та транскрипція; а також обґрунтовано об'єктивну необхідність використання лексичних трансформацій і описового перекладу.

Матеріалом дослідження слугували лексичні інновації видань у сучасних німецьких ЗМІ. Ілюстративний матеріал для аналізу добирався методом суцільної вибірки вживання неологічної лексики та її перекладу із журналу «Spiegel», інтернетсайтів <http://www.spiegel.de>, <https://ukraine-nachrichten.de>,

<https://www.welt.de> німецькою мовою та сайтів <https://www.epravda.com.ua>, <https://glavcom.ua>, <https://zaxid.net>, <https://www.epravda.com.ua>, <https://life.pravda.com.ua>, <https://lb.ua>, <https://www.unian.ua> українською мовою за період 2009-2019 років. Загальна кількість відібраних для аналізу одиниць становить 100 лексичних інновацій.

Апробація. Основні положення роботи було обговорено на Міжнародній науково-практичній конференції «AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ» (березень 2019р.). Тема опублікованих тез «Специфіка лексичної інновації з позиції сучасного перекладознавства».

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДІ

Розвиток науки, техніки, культури, різних галузей знань і практичної діяльності членів суспільства обумовлює появу нових лексичних одиниць для позначення спеціальних понять. У зв'язку із цим комунікація в будь-якій сфері людської діяльності передбачає широке застосування нової лексики. З іншого боку, новотвори активно входять у загальний мовний вжиток, популяризуються та, унаслідок цього, стають невід'ємним елементом лексичної системи певної мови. Обидва процеси вимагають відповідно детального аналізу, що знаходить своє відображення у працях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів.

Визначення того, яку лексичну одиницю слід вважати лексичною інновацією, а яку ні – залишається актуальною проблемою і дискусійним питанням сучасної лінгвістики, адже науковці не дійшли одностайної думки з цього приводу.

Дослідження лексичної інновації в сучасних мовознавчих студіях становлять великий пласт робіт (25; 33; 9; 18), які не втрачають своєї актуальності і сьогодні, оскільки мова постійно еволюціонує, поповнюється новими словами, що обумовлено об'єктивно.

З огляду на цей факт, є необхідність розглянути визначення поняття «неологізм», «новотвір» та «лексична інновація» різними мовознавцями та специфіку лексичної інновації на сучасному етапі. Інтерес представляють також потенційні джерела утворення неологізмів у сучасній німецькій мові, лексичні особливості функціонування новотворів, глобальний вплив англійської мови на лексику масмедійного дискурсу, а також ефективні способи їх відтворення з урахуванням вищезгаданих факторів.

1.1 Поняття «неологізм», «новотвір» та «лексична інновація» у сучасній лінгвістиці. Оскільки лексика – найбільш динамічна частина мовної системи, яка безперервно удосконалюється, оновлюється, реагує на зміни в навколишній дійсності та соціумі, породження нових лексичних одиниць (ЛО) в межах базового словникового складу мови з метою фіксації нових понять видається цілком об'єктивним процесом.

Найбільш активно нові слова досліджуються у вітчизняному мовознавстві починаючи з другої половини ХХ ст., про що свідчать монографії, дисертаційні дослідження, статті, в яких неологізми розглядаються в різних аспектах: словотвірному, лексикологічному, соціолінгвістичному, нормативному, стилістичному, ономазіологічному.

У багатьох лінгвістичних дослідженнях, які порушують питання мовного розвитку, науковці відзначають, що лексика піддається змінам більшою мірою, ніж інші мовні рівні, і часто ці зміни залежать насамперед від позамовного навколишнього світу (20: 4). Внутрішні й зовнішні стимули лексичних змін сприяють появі нових лексичних одиниць – *лексичних інновацій* (ЛІ), що є основними показниками темпів розвитку лексики.

В процесі найменування новітніх явищ дійсності, які щойно з'являються або освоюються людиною, лексика зазнає не лише кількісного, але й якісного розширення (групування значень, виникнення нових значень у старих слів, перейменування). Всі ці специфічні процеси виникнення та функціонування нових елементів мовної системи досліджує актуальний сьогодні лінгвістичний напрямок – неологія, виникнення якого слугує своєрідним підтвердженням необхідності вивчення зазначеного шару ЛО.

Принципово важливою для вирішення завдань даної роботи є думка С. Ф. Соколовської, яка зазначає, що вивчення неології є одним із перспективних шляхів дослідження суспільної свідомості людей, оскільки еволюція словникового складу мови відображає важливі суспільні процеси. ... що призводить до динаміки мовного матеріалу (12: 198).

Основи вітчизняної неології як науки про мовні інновації були закладені академічною лексикографією в ХІХ ст., коли лексикографами вперше було порушено питання про нові одиниці мови. Особливий внесок у формування сучасних положень, теорій, принципів неології зробили такі видатні лінгвісти, як І. А. Бодуен де Куртене, О. А. Потебня, Л. В. Щерба.

Незважаючи на вагомі здобутки неології, визначення лінгвістичного статусу неологізму як одиниці лексико-семантичного рівня є занадто вузьким, подекуди суперечливим і вимагає перегляду. Якісно новим етапом у вирішенні питань лексикографічного опису нових слів – неологізмів, як в теоретичному, так і в практичному плані – стали спеціальні словники нових слів і значень у світовій і у вітчизняній практиці лексикографії ХХ ст.

В процесі формування неологічного напрямку в лінгвістиці було розроблено декілька дефініцій поняття «неологізм». Відомо, що у перекладі з грецької «неологізм» у буквальному значенні це – «нове слово» і саме так (лише через «слово») цей термін пояснюється в багатьох теоретичних працях. До розряду неологізмів зараховують лексеми, що, репрезентуючи нову, нетрадиційну форму вираження, набувають, відповідно, й нового, нетрадиційного змісту.

Згідно з іншою дефініцією - *неологізм* це «слово або мовний зворот, створені для позначення нового предмета чи вираження нового поняття».(СЛТ) Помітним є структурно-семантична специфіка визначення неологізма у данному випадку.

Аналогічна структурна характеристика неологізму представлена в енциклопедії «Українська мова», відповідно до якого, неологізм – це слово, а також його окреме значення, вислів, які з'явилися в мовній системі на даному етапі її розвитку або були вжиті тільки в окремому акті мовлення, тексті чи мові певного автора. З огляду на таке визначення неологізми поділяються на загальнономвні та стилістичні, які включають авторські неологізми, оказіоналізми тощо (47: 408).

Подібне розмежування неологізмів стало вже традиційним і його теоретичне обґрунтування можна побачити, наприклад, в працях Д. В. Мазурик, яка розрізняє власне *неологізми* і *оказіоналізми*. Під поняттям «*власне неологізми*» розуміються слова, які утворюються в мові разом із виникненням в об'єктивному світі нового поняття (нової реалії) і які реалізують номінативну функцію слова (27: 10). Оказіоналізми, напротивагу ним, – це новотвори разового характеру, що реалізують експресивно-образну функцію нового слова (65: 247).

Деривативний характер лексичних новоутворень підкреслює В. А. Гладка, яка визначає неологізми як нові слова або стійкі словосполучення, нові за значенням або за формою та значенням, створені за останні 10-20 років за словотворчими законами конкретної мови, або запозичені з іншої мови за потреб спілкування, або які перейшли з пасивного складу мови, що сприймаються носіями даного мовного суспільства як нові й зафіксовані в словнику нових слів (8: 176).

Наявність цілої низки дефініцій терміну «неологізм» свідчить про існування різних підходів до дослідження природи виникнення неологічної лексики. Прихильники *соціолінгвістичного підходу* (А. Мейє, Л. Щерба, Є. Поліванов, Б. Ларін та ін.) розглядають неологізм як продукт розвитку суспільства, детермінуючи появу нової лексики винятково неекстралінгвальними чинниками. Натомість прихильники *комунікативного підходу* дотримуються думки, що не лише зовнішні фактори стають причиною лексичних інновацій. Мова як система знаків формується та розвивається відповідно до свого внутрішнього порядку, принципів організації та функціонування (8: 171).

Крім того, на думку Б. А. Серебреннікова, функціонування мови як засобу комунікації здатне «породити імпульси таких змін, які самі по собі не залежать від історії народу» (37: 40).

Говорячи про теоретичні засади дослідження лексичних новоутворень варто також зауважити, що на виникнення неологізмів безумовно впливають дві групи

факторів – *мовні і позамовні фактори*. З огляду на цей факт, природа виникнення неологізмів є результатом впливу поступового розвитку соціуму, мови та їхньої взаємодії.

Серед, власне, внутрішніх мовних факторів лексичних інновацій лінгвісти називають такі:

- тенденція до мовної економії,
- тенденція до семантичної регулярності та регулярності внутрішньомовних відношень, а також
- тенденція до диференціації мовних засобів,
- тенденція до урізноманітнення й виразності мовлення (8: 172).

Розглядаючи функціональний статус досліджуваних ЛО, А. А. Калетник, визначає «неологізми» як парадигмально структуровану та комунікативно стратифіковану групу лексики, а сам неологізм – як «операціональне протиставлення норми – і виходу за норму, творення вербалізованої в мові нової реальності, або нового ракурсу сприйняття, відтвореного в семантиці слова, його конотаціях» (16: 72). На думку дослідниці, неологізм за своєю суттю є okazіональною семантемою, яка спроектована на певну ситуацію й відповідно до комунікативного наміру та синтагматичних зв'язків реалізує своє значення. Крім того, функціональний статус неологічної лексики різниться в залежності від типу цієї лексичної інновації. Враховуючи той факт, що неологізми потенційно спрямовані на входження в активний лексичний склад мови, їхнє вивчення дає можливість прогнозування розвитку лексичної системи мови та визначення тенденцій цього процесу.

Індивідуально-авторські неологізми, з свого боку, є відображенням лінгвістичного моделювання світу окремою людиною. При цьому вони відтворюють дериваційні закони в мові, співвідносяться «із тенденціями інтелектуального прогресу в осягненні буття» (16: 73). Дослідження авторських неологізмів має перспективу в парадигмі теорії мовної особистості, художнього напрямку, мистецької течії, оскільки фіксує мовний прояв типізованих реакцій. Для їхнього вивчення використовується психолінгвістична реконструкція

неологізму, прочитання смислу, позначеного новим словом / значеннєвим відтінком з урахуванням інтра- й екстралінгвальних мотивацій персоніфікованої семантичної деривації (16: 74).

Процес адаптації *лексичних інновацій*, який є релевантним для завдань даної роботи, охарактеризовано Н. М. Гордієнко. Автор детермінує *лексичну інновацію* як процесуально-динамічне мовне явище, оскільки нова лексема у мові проходить такі етапи розвитку як поява, узуалізація (входження у загальнономний вжиток), акцептуалізація (сприймання неологізму як мовної норми), лексикалізація / інтеграція (фіксація нового слова та семми в загальнономживаному лексичному складі шляхом включення до словника) (9: 46).

Порівнюючи існуючі дефініції базових для даної роботи понять, варто наголосити, що у німецькій лінгвістиці розуміння терміну «неологізм» і «лексична інновація» відмінне від українського.

Так, німецький філолог Хільке Ельзен звертає увагу на те, що хоч термін «неологізми» й позначає нові слова, точного однозначного визначення для поняття «новий» у цьому сенсі не встановлено. Сукупність нових слів розглядається науковцем як лексичні інновації. І дослідниця пропонує серед сукупності нових слів у лексичному складі мови розрізняти *оказіоналізми* (як одноразові утворення) та *неологізми* (як нові слова, які ще не зафіксовані у словнику, проте відомі багатьом носіям мови). Межа між *оказіоналізмами* й *неологізмами* також не є чіткою, оскільки часто *оказіоналізми* стрімкими темпами переходять у розряд *неологізмів*. Наприклад, таке слово як *Trübsinnhabachter* може й залишитися *оказіоналізмом*, а от лексема *bioform* має реальні шанси стати загальнономживаним (53: 3).

Визначення неологізму, сформульоване Дітером Гербергом має комунікативно спрямований характер: «Неологізмом є лексична одиниця або значення, які з'являються в певний відрізок мовного розвитку комунікативного співтовариства, отримують поширення, відповідають мовній нормі, і в цей часовий проміжок розвитку сприймаються більшістю носіїв мови як нові протягом певного часу» (56: 12).

Огляд теоретичної літератури свідчить, що більшість німецьких лінгвістів вважає, що критеріями відмежування неологізмів від інших лексичних одиниць є уживаність, лексикалізація, інтеграція в лексичну систему мови (59: 6).

Продовжує цю думку Д. Штеффенс, який наголошує, що не тільки слова можуть виступати неологізмами, а й сполучення слів, які він називає неофразеологізмами. Під неофразеологізмами Д. Штеффенс розуміє складні мовні одиниці які є відносно стійкими й семантично нероздільними (63: 4).

Загальним принципом при цьому і в одночас важливим критерієм неологічності лексичної одиниці є усвідомлення мовцями її новизни, і це сприйняття має свої часові межі. Адже виступаючи в мові новим незвичним словом – елементом пасивного словника, адаптація неологізмів мові має два вектори – із часом вони або переходять до сфери активного слововживання, або зникають. Автори енциклопедичного видання «Українська мова», наприклад, зазначають, що термін повноправного існування неологізмів може становити лише кілька років: «так, неологізми 1990-х рр. купонокарбованець, КСП – колективне сільськогосподарське підприємство вже стали історизмами) (47: 408).

З огляду на це, можна зробити висновок, що неологізми виникають у мові через актуально зумовлені чинники, дія яких може бути короткочасною, що спричиняє перехід лексеми в історизми, та довготерміноюю (постійною, що детермінує вхід інновації до лексичної системи мови як загальною лексеми чи термінологічної). Інакше кажучи, принциповим поряд іншими критеріями адаптації неологізму або будь якої лексичної інновації в мові виступає також й критерій *новизни*.

Розглядаючи критерій новизни як ознаку неологічних одиниць мови, Ж. В. Колоїз акцентує увагу на тому, що новизну, як якісний стан предмету, процесу, явища, не можна визначити безвідносно до чогось іншого; її встановлюють у порівнянні, у зіставленні. (20: 34).

Перелічує можливі критерії ідентифікації неологізмів В. А. Гладка, яка вказує на обов'язкову лексикографічну ознаку неологізмів, що реалізовується в

відсутності фіксації нового слова у словниках (8: 173). Проте не можна вважати цей критерій повністю об'єктивним, оскільки він залежить і від таких факторів, як активність розвитку лексикографії тощо, що повною мірою підтверджує Н. Ф. Клименко, вказуючи на неунормованість лексичних інновацій в українській мові, відсутність їхньої фіксації в словниках, наголошує на відсутності масштабної лексикографічної роботи у вітчизняному мовознавстві (19: 53).

Слід же враховувати, що мова еволюціонує не тільки в напрямку зміни лексичного фонду. Лінгвісти відзначають, що «мовні зміни не обмежуються розширенням словникового запасу в мовних контактах і поступовою зміною значення, але це стосується й всіх вживаних конвенцій письмових форм (знаків пунктуації, написання з великої та маленької літер), всіх компонентів граматики» (9: 45).

Безумовно, процес виникнення нових елементів лексичної системи – постійний та безперервний, проте значною активізацією характеризуються лише окремі періоди розвитку мови. До них належать насамперед періоди бурхливих соціально-політичних та економічних змін у суспільстві. Так, наприклад, для української мови у ХХ ст. це часовий проміжок після 1917 року та 90-і рр.). Цей факт підтверджує необхідність вивчення лексичних новоутворень і з точки зору їх тематичної диференціації.

Крім цього, у час формування літературної мови або її окремих її стилів, зростає роль свідомого, цілеспрямованого творення лексем окремими авторами (наприклад, явище «кованих слів» в наприкінці ХІХ ст., спроби творення термінології на національній основі І. Верхратським, інтенсивний розвиток неології у період 1917-поч. 1930-х рр.) (47: 408).

Варто зазначити, що ідентифікація неологізму за денотативною або стилістичною ознаками не є абсолютно об'єктивною та не об'єднує всю кількість нових слів і значень у мові, а визначення неологізмів як слів, досі не зареєстрованих лексикографами, не базується на властивих їм лексико-семантичних рисах. Неологізми можуть бути пов'язані як із новим денотатом, коли лексична одиниця з'являється одночасно з появою нового поняття

(неологізми за формою), так і з перейменуванням існуючої реалії з метою економії мовних засобів та вираження експресії (неологізми за змістом).

Специфіку денотативного значення та шляхи адаптації лексичних новоутворень в мови характеризують у своїх дефініціях вітчизняні лінгвісти О. М. Білоус та Н.М. Фіголь (4: 137); (48: 33).

Отже, попри загальновідому тезу, що будь-яка сформована наука має свій термінологічний апарат, де кожен термін має своє чітке значення, цього поки не можна сказати про неологічну термінологічну систему, яка рясніє великою різноманітністю позначень. Об'єкт неології – «нове слово» – має кілька назв, які об'єднуються загальною семою «нове» в синонімічний ряд: новоутворення, новотвір, новація, інновація, нова номінація, неонімація, нове найменування, нововведення, неологізм, okazіоналізм. Одні з них відомі давно, інші з'явилися недавно.

І саме визначення лінгвістичного статусу неологізму як одиниці лексико-семантичного рівня, яку ототожнюють переважно з новим словом, з позицій наукових здобутків сучасної неології є занадто вузьким, подекуди суперечливим і вимагає перегляду. Основною диференційною ознакою неологізму є відносна новизна: нове настає за чимось іншим щодо нього в часі, відображає не раптовий, короткочасний зріз об'єктивної вербальної дійсності, а протяжність у «мовному просторі», що є різною для різних лексичних одиниць.

Порівнюючи семантичний потенціал наведених термінів, слід підкреслити, що у них різна внутрішня форма, яка і обумовлює їх різне позначення. Найпоширенішим з вищеназваних термінів є термін «неологізм», який першим став вживатися для позначення нового (іншомовного) слова. Цей термін був запозичений з французької мови в ХІХ столітті. Однак із часом під неологізмом стали розуміти різні нові мовні одиниці. У зв'язку з цим термін «неологізм» значно розширив своє значення. Цей факт і поставив його в один ряд із вищеназваними термінами, які тлумачаться в лінгвістичних дослідженнях і словниках зазвичай як повнозначні синоніми, які заміщають одне одного. Так,

позначення «інновація», «новотвір», «нововведення» тлумачаться як абсолютні синоніми.

Поряд з цим, поняття «інновація» використовують для позначення нових явищ на всіх мовних рівнях. «Лексична інновація» позначає неологізми, новоутворення, okazіоналізми, нові фразеологізми, зміни на семантичному рівні, тобто є значно більш широким. і через це більш релевантним для данного дослідження.

Термін «новотвір» внаслідок своєї внутрішньої форми, тобто «нове утворення», використовується щодо будь-яких інновацій різних мовних рівнів або стосовно до словотворчих неологізмів – однієї з груп нових номінативних одиниць. Тому, підтримуючи думку Е. В. Розен про те, що всі лексичні нововведення – нові словникові одиниці, нові фразеологізми, нові значення і нові варіанти слововживання – позначити одним узагальнюючим терміном – «лексичні інновації», а неологізми як «усталені», узуальні одиниці мови вважати їх «окремим випадком»; вважаємо, що терміни «новотвір» і «неологізм» повністю взаємозамінні і в подальшому в рамках данної роботи вживатимемо саме термін «лексичні інновації» (35: 61).

Подібну точку зору зустрічаємо і у В. А. Гладкої, яка характеризує лексичні інновації як найбільш широке поняття в неології та частину пласту лексичних інновацій і пропонує розрізняти їх від інших видів лексичних інновацій, а саме від:

- 1) запозичень (ксенизмів),
- 2) індивідуальних авторських новоутворень або вживань (гапаксів),
- 3) слів, які є плодом журналістської або рекламної творчості й стосуються швидкоплинних явищ (ефемеризмів),
- 4) мовленнєвих okazіоналізмів;
- 5) термінологічних інновацій, що належать до специфічної галузі в технології, науці та індустрії (8: 174).

Очевидним є той факт, що оперуючи термінами «інновація», «нововведення», «новоутворення», «неологізм» як синонімами, неологи в той

же час визнають, що між ними не можна поставити знака «дорівнює». Так, О. В. Косович визначає, що лексичні новотвори є більш стабільними в мові, а неологізми, навпаки, є нестійкими, можуть легко випадати з мови, стаючи історизмами та архаїзмами, не встигнувши міцно закріпитися в мовній системі (20: 72).

Для сучасної лінгвістики стало характерним вживання терміна «інновація» при позначенні нових явищ на всіх рівнях мови. Термін «новоутворення», виходячи зі своєї внутрішньої форми, може бути рівнозначним термінам «інновація», «нововведення», але не рівнозначний поняттю «неологізм». Ми, як вже зазначалось, розглядаємо термін «інновація» як родове поняття по відношенню до неологізмів і новотворів інших рівнів. Під неологізмами в даній роботі прийнято розуміти *лексичні новоутворення, запозичення і слова з розширеним значенням.*

1.2 Джерела утворення неологізмів у сучасній німецькій та українській мовах. Довгий час проблема утворення неологізмів у німецькій мові залишалася мало вивченою та недостатньо систематизованою. Це пов'язано з тим, що процес вивчення неологізмів у німецькій мові активно почався лише в ХХ столітті. У цей час відбулися радикальні зміни в політичних умовах життя носіїв мови, в економіці, у науково-технічній і в багатьох інших сферах.

Специфічним для німецької мови екстралінгвістичним фактором, який зумовив розвиток неологізмів, стало об'єднання Німеччини в 1990 р. Як правило, періоди значних суспільних змін відображаються в істотних змінах лексичного складу мови. Усе це вплинуло на ріст і розвиток сучасної лексики німецької мови.

Політичні зміни в країні, такі як зміна уряду чи влади, викликають поживлення в суспільстві, а також неоднозначну реакцію. Ці події вимагають від мови створення спеціальних термінів і виразів, найбільш часто вони виступають в ролі okazionalizmів. Незважаючи на короткочасність свого

існування, вони співвідносяться з мовою, відповідають законам, правилам і тенденціям словотвору.

Так слово «канцлер» часто стає основою для створення неологізмів, представляючи характеристику певного стилю керівництва голови уряду Німеччини. Оцінюючи тривале або навпаки нетривале перебування політика при владі, можна побачити такі слова: *Noch-Kanzler, Bald-Kanzler*.

Із приходом до влади Ангели Меркель у 2005 році в німецькій мові почали активно функціонувати лексеми *Kanzlerin, Bundeskanzlerin*, які в мові ЗМІ стали звичними:

„Wir werden auch hier neue Wege bestreiten müssen“, sagte Bundeskanzlerin Angela Merkel am 12. November bei einem Festakt zur Einführung des Frauenwahlrechts vor 100 Jahren [Error! Reference source not found.].

Слід зауважити, що відповідно до норм нового правопису української мови (а саме пункту 4 параграфу 32 правопису редакції 2019 року, іменники на означення осіб жіночої статі утворюються від іменників чоловічого роду за допомогою суфіксів *-к-, -иц-(я), -ин-(я), -ес-* та інших, а найпоширенішим є суфікс *-к-* (11)) при перекладі можливим є використання подвійної форми для позначення – *канцлер і канцлерка*.

Відомо, що для утворення неологізмів ефективними є три основні способи, а саме: через ресурси моделі власної системи словотворення в мові, шляхом запозичення слів з інших мов, за рахунок розширення об'єму значень існуючих слів. Серед найбільш частотних мовних механізмів виділяють афіксацію, словоскладання, скорочення, запозичення, семантичні способи словотвору, конверсію, вигадкування слів, інновації, що складаються із багатоструктурних компонентів (17: 49).

Окрім об'єктивних змін у суспільстві, що потребують номінації, ще одним джерелом виникнення лексичних інновацій є відродження слів із минулого. Відроджена лексика поповнює лексику багатьох сфер життя суспільства (1: 100).

Це можна продемонструвати на прикладі лексеми *Troll*.

*Über die sozialen Netzwerke wird sie immer wieder von sogenannten **Trollen** beschimpft, die in ihr eine „vom Westen bezahlte Landesverräterin“ sehen (Error! Reference source not found.).*

Первинне значення лексеми – демонічна істота з міфології, яка зазвичай приносить шкоду (лексема була запозичена із північно-германської мови у XVII столітті). Із поширенням інтернету слово перейшло у розряд інтернаціоналізмів і стало позначати узагальнену назву учасників веб-форумів, груп, новин і т. д., які, як правило, хочуть спровокувати своїми повідомленнями і незацікавлені в серйозній дискусії чи справедливому обговоренні. (0).

Важливими критеріями відмежування лексичних інновацій від інших мовних інновацій, які тісно пов'язані з джерелами їх утворення, є, на наш погляд, наступні: 1) номінативність (необхідність позначення нового предмета або поняття); 2) новизна форми та / або змісту; 3) часовий показник (часові межі появи та існування нового слова в мові); 4) мовний простір (сфери і жанри вживання).

Неологізми, займаючи особливе місце в семіотичному просторі соціуму, є маркерами «мовної моди», оскільки слугують не тільки засобом номінації нового знання, а й фіксують прагматичні характеристики пізнаваного світу, що стимулюється, в першу чергу когнітивно-мовною прагматикою. В снові кожного випадку виникнення нового слова лежить антропоцентрично орієнтований механізм, який має своє особливе призначення: обслуговувати й висловлювати комунікативно-прагматичні наміри комунікантів – номінативні, експресивні і образно-оціночні. Вказані фактори безпосередньо визначають й продуктивні шляхи утворення лексичних інновацій, які, з свого боку, впливають і на вибір засобів їх відворення. З огляду на це, в процесі перекладу нових слів постає завдання не тільки відтворити фактичний зміст лексичної інновації, а й, що особливо важливо для перекладу текстів ЗМІ, передати її комунікативно-прагматичне навантаження. За шляхами утворення/появи сучасні лінгвісти виокремлюють такі типи лексичних інновацій:

- фонологічні (неологізми, утворені шляхом зміни фонемного складу слова),
- запозичення,
- семантичні інновації (утворені шляхом зміни значення),
- синтаксичні інновації (новоутворення, що з'явилися в лексиці завдяки словотвору – новому поєднанню вже існуючих лексичних одиниць) (50).

Логічним є припущення, що названі типи лексичних інновацій марковані специфічними характеристиками, якими не можна нехтувати в процесі перекладу. Так, *фонологічні неологізми* утворюються через поєднання оригінальних звуків. Та є «штучними» неологізмами, адже функціонують переважно в усному мовленні, характерні для розмовного дискурсу, часто зустрічаються у сленгу.

Синтаксичні неологізми є типовими саме для німецької мови. При цьому неологізми, створенні завдяки словотвору, і самі також часто виступають в якості основи в процесах вторинної номінації, і більшість синтаксичних неологізмів стають ядром нового словотворчого ланцюжка. При цьому, як зазначає Новікова Л. В., «даний процес не тільки виявляє найбільш активні моделі словотвору, а й через нестійкий статус і семантичний обсяг вихідних неологізмів сприяє розширенню словотвірного значення актуалізованих моделей» (32: 10).

Більшість лексичних інновацій утворюються за продуктивними *словотворчими моделями*, що несуть в собі чітко типізоване лексико-граматичне значення і дозволяють носіям мови з легкістю декодувати зміст новоутворення. Часто така лексема не сприймається носіями мови як нова. Наприклад, слово *das Hundekotbeseitigungsmobil* виступає в сучасній німецькій мові як альтернатива запозиченого композиту *Dog-Service* із більш широким значенням і демонструє прозору структуру та чітко визначене значення.

Наступним потужним джерелом створення неологізмів у мові виступають *запозичення*. Позбувшись невластивих для граматичної системи мови-реціпієнта морфологічних ознак, запозичені лексеми набувають типових ознак граматичних категорій мови, яка їх використовує. Наприклад, усім відома й популярна на

сьогодні служба *Short Message Service* (скорочено *SMS*). У німецькій мові *die SMS* – іменник жіночого роду, який змінюється за відмінками та має форму множини. Крім цього, цей неологізм активно вступає у взаємодію з німецькими лексичними одиницями, утворюючи стійкі словосполучення, наприклад: “*Eine SMS schicken*” (надіслати *SMS*) та нові слова – наприклад, дієслівне похідне *simsen*. В українській мові вживається лексема СМС та її похідна – СМС-ка, яка змінюється за відмінками й має форму множини. У розмовній мові вживається дієслово «есемеснути», що означає «надіслати СМС-повідомлення».

Крім того варто зазначити, що запозичення, зокрема англіцизми, функціонуючи в німецькій та українській мові, можуть зберігати своє написання та звукове оформлення. М. Кирилюк зазначає, що такі запозичення виділяються через специфічне написання, а тому акцентують увагу реципієнта (18: 55), тобто своїм формальним вираженням виконують відповідне задуму автора стилістичне навантаження.

Більшою своєрідністю в порівнянні з іншими групами неологізмів відрізняються *семантичні неологізми*, адже вони – не новотвори, а нові лексико-семантичні варіанти слів, які утворилися на основі вже функціонуючих одиниць. Специфічним є той факт, що зміни у внутрішній (семантичній) структурі слова можуть відбуватися в кількох напрямках:

- у зміні кількісних/якісних характеристик,
- розширенні/звуженні значення,
- зміні функціональних та стилістичних характеристик. (18: 56),

Найбільш продуктивним способом утворення семантичних неологізмів сучасної німецької мови, на думку вчених, є розширення значення, яке трактується лінгвістами як збільшення кількості лексико-семантичних варіантів у рамках семантичної структури слова чи результат процесу детермінологізації – переходу лексичної одиниці з певної терміносфери в літературну мову (18: 58).

Більшу частину лексичних інновацій в обох мовах слова різноманітної словотвірної структури. Серед них можна виділити новоутворення, утворені морфемним і неморфемним (семантичним) способами.

1.3. Неологізми в перекладознавчому аспекті. Специфічні характеристики будь-яких прошарків лексичного складу, в тому числі й неологізмів, слід розглядати з позицій існуючих теоретичних засад їх відтворення.

Деякі вчені притримуються думки, що ключове питання у сфері теорії перекладу – це питання вивчення перекладацького процесу. Термін «процес» в контексті перекладацької діяльності вчений розглядає з точки зору «виключно лінгвістичного змісту, тобто як певний вид мовного, точніше міжмовного перетворення або трансформації тексту на одній мові в текст на іншій мові» (1: 6).

В.Н. Комісаровим, наприклад, були розроблені лінгвістичні теорії, які стали основою для визначень явища перекладу в цілому: *денотативна* теорія (переклад є «процесом опису за допомогою мови перекладу денотатів, описаних мовою оригіналу» (6: 32)); *трансформаційна* теорія («переклад виступає нічим іншим, як перетворенням мовленнєвої одиниці і структури оригіналу в одиницю і структуру мови перекладу» (6: 38)); *семантична* теорія (переклад «полягає в розкритті сутності еквівалентних відносин між змістом оригіналу та перекладу» (6: 43))

Не підлягає сумніву, що процес перекладу неологізмів не слід сприймати як просту заміну одиниць однієї мови одиницями іншої мови. Процес перекладу, як специфічний компонент комунікації з використанням двох мов, має свої суттєві особливості, в першу чергу це завжди є діяльність людини.

Нові лексеми проникають в усі мовні стилі, зокрема й у масмедійний дискурс. З огляду на те, що сучасна епоха визначається винятковою роллю інформації, якістю її передачі та швидкістю поширення, перекладач конфронтує із завданням адекватного перекладу нових слів однієї мови засобами іншої із збереженням семантичного та стилістичного неологізмів у тексті. Тому переклад неологізмів, як специфічної групи лексичних одиниць, має певні особливості, які визначаються мовними (джерело виникнення, спосіб утворення, структура тощо)

й позамовними (авторський задум, орієнтація на мовний досвід реципієнта тощо) факторами.

В. Комісаров виділяє такі прийоми перекладу неологізмів, як:

- 1) транскрипція – відтворення звукової форми;
- 2) транслітерація – відтворення графічної форми;
- 3) калькування – заміна складових частин (морфем чи слів) їх лексичними відповідниками в мові перекладу;
- 4) експлікація чи описовий переклад (21: 115).

Перелічені способи відтворення лексичних інновацій умовно можна диференціювати на еквівалентний переклад та прийом застосування перекладацьких трансформацій. До першої групи відносять, як правило: транскрипцію та транслітерацію, калькування та напівкалькування, а до другої – експлікацію, тобто, описовий переклад. Принципово важливим є їх вибіркоче використання залежно від специфіки лексеми-новотвору. Так, транскрипцію та транслітерацію, як показав аналіз практичного матеріалу, доцільно застосовувати у випадку запозичення нової лексеми, наприклад:

*Trotz der harten Posts des Präsidenten auf **Facebook** kann der Raubbau nicht beseitigt werden (Error! Reference source not found.).* – Незважаючи на суворі пости президента у **Фейсбуці**, подалати браконьєрство не вдається досі (0).

Калькування є ефективним при перекладі тих неологізмів, які виникли на базі найбільш вживаної в мові лексики, наприклад:

*Die **Donbassisierung** der Ukraine (Error! Reference source not found.).* – **Донбасизація** України (0).

Як видно з наведеного прикладу, для відтворення лексеми-інновації з української мови існує можливість відтворення її семантики за допомогою морфемі німецької мови – суфікса *-ierung*.

Хоча найбільш продуктивним і вживаним способом словотворення лексичних інновацій у німецькій мові є словоскладання, при перекладі такі вони, як правило, втрачають цілісність як лексичні одиниці, а для відтворення їхньої

семантики використовується кілька слів чи навіть речень, іншими словами – застосовується експлікація – (описовий переклад), наприклад:

*Aber in der Tat droht ein **Donbass-Szenario** vielen Regionen, und zwar nicht nur im Osten und Süden (Error! Reference source not found.). – Але насправді донбаський сценарій загрожує багатьом регіонам, причому не лише на Сході чи Півдні (0).*

Величезну роль у розвитку будь-якої мови, можливо, не меншу, ніж необхідність іменувати нові явища дійсності, відіграють модні слова, «слівця». Так, не можна погодитися з думкою, що мовна мода – явище паразитарне, ефемерне, що модні слова зникають, або перероджуються в стерті кліше. Що стосується перекладача, то він повинен «стежити за модою» у всіх мовах, з якими працює. Найчастіше нові слова і вирази – із числа загальноновживаних, а тому майже одночасно починають функціонувати в різних мовах:

Darüber schreibt Danyljuk in seinem Blog (Error! Reference source not found.). - Про це Данилюк повідомив у своєму блозі (115).

Основні труднощі в процесі відтворення значення таких лексичних інновацій пов'язані із з'ясуванням значення нового слова. При цьому власне переклад неологізму, значення якого вже відомо перекладачеві, є завданням порівняно більш простим, і вирішується воно шляхом використання способів у залежності від того, до якого типу слів належить даний неологізм: транскрипції та транслітерації, підбору аналога, калькування, описового перекладу, квазібезперекладних методів («переклад замінюється актом запозичення звукової (при транскрипції) чи графічної (при транслітерації) форми слова разом із значенням з мови-оригіналу в мову-реципієнт») (24: 140).

У досліджуваний період велика кількість нових слів з'явилася в німецькій мові в зв'язку з подіями в політичному житті саме України, адже їх обговоренням було на всіх шпальтах іноземних ЗМІ. Для перекладу реалій українських буремних подій часто перекладачами були використані транскрипція, наприклад:

Ihr älterer Enkel hat schon einen Pass der „LNR“ („Luhansker Volksrepublik“)
(80). – *Старший онук уже отримав паспорт "Луганської народної республіки"* (**Error! Reference source not found.**).

Крім того, в останнє десятиліття з'явилося чимало слів із загальним ініціальним компонентом, який служить для утворення цілої серії складних композитів. Нерідко за допомогою ініціального компонента досягається посилення значення, наприклад, слова з початковим компонентом *Spitze* (n) вказують на лідерство, верховенство:

Spitzenkandidat – *головний кандидат*,

Spitzenposition – *лідуюча позиція*;

Top (beste) – *кращий*, *Top-manager* – *кращий менеджер*.

Специфічним під час відтворення таких неологізмів є використання змішаного способу перекладу, який включає елементи як транскрипції і транслітерації, так і описовий метод.

Отже, переклад неологізмів, які, з одного боку, можуть належати до безеквівалентної лексики, а з іншого – до іншомовних запозичень, є актуальною проблемою сучасної лінгвістики та перекладознавства. Науковці визначають чотири способи перекладу таких лексем: транскрипція, транслітерація, калькування та описовий спосіб. Практика перекладу лексичних іновацій в українській і німецькій мові останнього десятиліття продемонструвала, що це завдання вимагає від перекладача творчого підходу, і тому часто в процесі перекладу для найбільш точного відтворення семантики лексичних одиниць допустимо поєднання різних способів перекладу. Необхідність такого підходу обумовлена й типом дискурсу, в межах якого функціонують досліджувані лексичні одиниці, в нашому випадку – це тексти масмедіа.

1.3. Сучасні німецькі ЗМІ як галузь функціонування неологізмів.

Актуалізація семантичних неологізмів – слів, що раніше належали до пасивних або спеціальних прошарків лексики в мові й набули в мовленні сучасних ЗМІ нового значення, відбувається переважно тоді, коли лексичні інновації стосуються сфери економіки, бізнесу й фінансів, сфери політики, культури, мистецтва.

Вибір саме медіадискурсу як об'єкту дослідження зумовлений тим, що мова ЗМІ відображає основні тенденції розвитку сучасної мови в цілому, що робить її дослідження особливо актуальним. Публіцистичний стиль є найбільш динамічним за своїм лексичним складом, розвиток якого характеризується постійною неологізацією.

Проблеми опису неологізмів, процесу їхнього створення, а також класифікації досліджені досить давно, однак останнім часом у мовознавстві намітився новий підхід до вивчення неологізмів, що полягає в аналізі взаємодії між процесом створення нових слів і їх вживанням в умовах конкретного комунікативного акту, зокрема в текстах медіа дискурсу.

Характерною ознакою мови сучасних ЗМІ є посилення тенденції до використання неологізмів як засобу оновлення образності, створення колориту розмовності, пожвавлення викладу, характеристики персонажів. Ще однією функцією неологізмів у лексичному оформленні текстів ЗМІ є маніпулювання суспільною свідомістю. Для цього активно використовуються неологізми із соціальним звучанням, соціальними конотаціями, здатні експлікувати соціальну оцінку дійсності. У мовленні українських і німецьких ЗМІ сучасного періоду найбільш активно використовують неологізми, що стосуються наступної тематики: комп'ютер / інтернет (*блог, гуглити, онлайн-шоп, інтернет-портал, інтернет-казино; Blog, googeln, Online-Shops, Home-shopping, Internetportale, Internet-Kasinos*); демографія (*Antiaging, антивіковий*); здоров'я (*Praxisgebühr, лікар сімейної практики*); дозвілля й політика (з. В. *Eineurojob, Elternzeit*). Їхнє функціонування зумовлене появою нових явищ і понять у суспільстві.

Варто зазначити, що переважну кількість неологізмів у мові німецьких ЗМІ останнього десятиліття становлять запозичення з англійської мови, які часто позначають уже існуючі предмети, явища, поняття, проте функціонують активніше, ніж питома німецька лексика, наприклад, *Loser / Verlierer*.

Потужним засобом породження та реалізації комунікативного потенціалу лексичних інновацій є на сьогодні Інтернет. Інтернетпростір, призначений для передачі інформації по мережевому принципу, став «винуватцем» виникнення нових медіа, які активно послуговуються лексичними інноваціями. У зв'язку з цим фахівцями використовуються різні терміни для позначення нового виду ЗМІ: «мережеві ЗМІ», «онлайніві ЗМІ», «електронні ЗМІ», і т. п. Однак в останні роки неабиякої популярності набув термін «мережева журналістика». Як показав аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури, існує проблема виділення електронних мереж як нового виду ЗМІ та його «включення» в традиційні системи ЗМІ. При цьому наголошується, що Інтернет – це самостійний засіб інформації.

Доступність, простота роботи в Інтернеті, свобода слова в мережі привели до того, що у багатьох читачів з'явилася можливість виступати в якості журналіста, наслідком чого стало виникнення «громадської журналістики», де в якості авторів виступають непрофесійні учасники. Це не могло не позначитися на лексичній системі мови, у яку почали активно проникати елементи розмовної мови. Тому слова, які тільки-но почали з'являтися у вжитку, починають активно фігурувати в текстах мережевої журналістики. Це, у свою чергу, демонструє інтенсивне освоєння лексичних інновацій, обумовлена серед іншого й розширенням комунікації серед блоггерів. Збільшення кількості блогів – одна з найбільш актуальних на сьогоднішній день тенденцій, характерних для багатьох країн. Блог – мережевий журнал, що складається із заміток, посилань, зображень, іноді навіть відео- та аудіофайлів. Можливість коментування, хронологічний порядок записів, що нагадує щоденник, є характерними особливостями блогів.

Таким чином, віртуальні особистості змінюють не тільки сам віртуальний простір, а й мову, у якому з'являється все більше й більше «електронних» неологізмів. Інтернет забезпечує діалог з аудиторією, ефективний прямий і

зворотний зв'язок (форуми, блоги, чати, гостьові книги), чого не вистачає іншим засобам комунікації, а користувач Інтернету стає повноправним учасником процесу творчої комунікації, так званого «мережевого життя». Мережевий спосіб життя і мислення відображає сучасне існування людини, її темп і має суттєвий вплив на мовну ситуацію. Діалогічність мови і пов'язана з нею економія мовніснування і засобів, телеграфна манера спілкування, проникають у монологічні види мережевих висловлювань. Спостерігаються тенденції демократизації та спрощення використання ресурсів мовної системи, складовою яких виступає й неологізація лексики.

Неологізація лексики сучасної української та німецької мови ЗМІ повністю віддзеркалює стан розвитку суспільства, відбиваючи багатофункціональність лексики, ступінь інтелектуалізації, оновлення й стилістичне перегрупування словника.

Виходячи із специфіки використання ресурсів мовної системи, обумовленої комунікацією у ЗМІ та інтернеті, під лексичними інноваціями ми розуміємо семантичні зміни існуючих лексичних одиниць та нові лексичні одиниці, що виникли в певний момент часу (нами досліджуються неологізми останніх 5 років (2014– 2018 рр.), які вживаються в ЗМІ, мають семантичну самостійність, тобто незалежність від певного контексту і, як правило, володіють словотвірною активністю. Неологія, як молода та перспективна галузь мовознавства, перебуває в активній фазі свого розвитку. Проте, у ній є ряд важливих невирішених проблем. До них належить відсутність чіткої термінологічної бази, у тому числі її визначення об'єкта неології – неологізму, не встановлені з достатньою ясністю та критеріями для цього. Засвоєння й активне вживання неологізмів у ЗМІ відіграє роль одного із головних чинників сприйняття лексичних інновацій, поширення, апробації та узвичаєння їх у масовій свідомості реципієнтів, а тому функціонування неологізмів у мовленні сучасних ЗМІ – явище закономірне.

Саме ЗМІ, зокрема мережеві, стають провідником багатьох нових слів, що називають нові реалії та поняття, інтенсивно пропагують термінологічні

номінації, що належать до таких сфер діяльності людини, як економіка, високі технології, мистецтво і культура, спорт і міжнародний туризм тощо.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

На підставі проведеного в першому розділі огляду теоретичної літератури та поставлених в роботі завдань можна зробити наступні висновки:

1. Як видно з аналізу теоретичної літератури з досліджуваної проблеми, існують різні точки зору учених-лінгвістів на поняття «неологізм», «новотвір», «лексична інновація», які по-різному трактують сутність цієї складної мовної одиниці. Однозначного визначення щодо термінології сучасної неології досі немає. В процесі аналізу існуючих дефініцій визначено, що найбільш широким поняттям є термін «лексичні інновації», який включає поняття загальномовних, індивідуально-авторських неологізмів, зміну семантики слова, новотвори. Поняття «новотвори» та «новоутворення» є синонімічними. Для визначення неологізмів використовуються критерії лексикографічної фіксації та новизни у сприйнятті носіями мови.

2. Аналіз різних точок зору дослідників показав, що поняття «неологія» позначає процес створення нових лексичних одиниць; неологізм – нове слово або нове значення слова, яке вже існує в мові. Різноманітність поглядів на природу, функції та класифікації неологізмів створює можливості для нових лінгвістичних досліджень процесу неологізації

3. Регулярна поява нових слів пов'язана як з екстралінгвістичними, так і внутрішньомовними факторами. Сучасний розвиток мови характеризується надзвичайно активним творенням нових слів – неологізмів, що об'єктивно зумовлено інтенсивним впровадженням новітніх технологій, соціальними змінами, розвитком культури, освіти тощо.

4. Процеси появи й функціонування лексичних інновацій у складі української та німецької мов на сучасному етапі характеризуються загальносвітовою тенденцією до універсалізації термінології, прагненням до мовної економії за умови збереження змісту та експресивності висловлювання, глобалізаційними процесами. Ці фактори й спонукають мовців до використання

нових лексем, пристосування існуючих номінацій до позначення нових предметів, процесів, явищ.

5. Збагачення словникового складу сучасної німецької мови новими лексичними одиницями активно відбувається в таких сферах, як наука й техніка, освіта, інформаційні технології (комп'ютер / Інтернет), телекомунікації, телебачення, медицина, спорт, економіка, соціум / суспільство.

6. Утворенню нових слів для спілкування в нових мовних умовах сприяють екстралінгвістичні фактори, що призводить до інтенсифікації лексичних інновацій. Запозичення і залучення їх у комунікативні структури і подальша зміна введених номінацій є характерними особливостями процесу неологізації сучасної німецької мови. Джерелами неології виступають як власні ресурси мови, так і запозичені.

РОЗДІЛ II.

ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Тематичні групи лексичних інновацій у публіцистичних текстах

Переклад лексичних інновацій вмотиваний різними факторами. Одним із них є тематична спрямованість лексики. Саме відповідно до типів неологізмів в аспекті міжмовної комунікації обирається спосіб їхнього перекладу (17.). Так, для безеквівалентної лексики переклад здійснюється, як правило, описовим способом; натомість фонова лексика переважно перекладається способом приблизного перекладу; а еквівалентна лексика – способом калькування, якщо наявні спільні поняття в мовах, або за допомогою підбору еквівалента.

Тематика тексту є одним із проявів його прагматики, яка не в останню чергу реалізується за допомогою лексичних інновацій. Аналіз фактичного матеріалу показав, що найбільш масово представлені лексичні інновації в таких тематичних групах, як економіка, політика, наука та ІТ-технології.

З метою більш глибокого аналізу німецьких лексичних інновацій методом суцільної вибірки було здійснено підбір ілюстративного матеріалу – речень-прикладів – та визначено тематичні групи лексичних інновацій, які демонструють найбільшу кількість лексем зазначеного типу. До таких належать, зокрема: лексичні інновації економічної спрямованості; лексичні інновації політичної спрямованості; лексичні інновації інформаційно-технологічної спрямованості.

Структурно-семантичні особливості лексичних інновацій зазначених тематичних груп, способи їх творення та джерела походження є релевантними для процесу їх відтворення.

2.1.1 Лексичні інновації економічної спрямованості. Нова лексика економічної тематики демонструє актуальні тенденції розвитку світового ринку. Світова економічна криза та тотальне безробіття знайшли своє відображення в неології німецької мови. Джерелами її поповнення є закони та інформаційні технології.

Переконаливим прикладом може бути те, що скорочення АВМ – *die Arbeitsbeschaffungsmaßnahme*, є зрозумілою для більшості німців, оскільки ця проблема надзвичайно актуальна для ринку праці Німеччини. Зважаючи на ці обставини сучасне німецьке суспільство часто називається в ЗМІ *die Arbeitsmangelgesellschaft*, з'явилася назва і для заходів для захисту безробітних *ALG – das Arbeitslosengeld i ALU – die Arbeitslosenunterstützung*. Вони у свою чергу стали основою для неологізмів – *der ALG/ALU- Antragsteller, der ALG/ALU-Empfänger*.

Ці лексичні одиниці тісно пов'язані з таким поняттям як *Hartz IV* (це семантичний неологізм, який вживається на позначення четвертого закону про реформування ринку праці, названого на честь директора з персоналу Петера Хартца. Цей закон набрав чинності в січні 2005 року. Зміст закону передбачав зменшення обслуговування і соціального забезпечення безробітних із метою скорочення тривалого безробіття.

Назва цього закону послужила основою для утворення багатьох неологізмів, наприклад: *Hartz IV: der Hartzempfänger, der Hartz IV-ling, der Hartz -Betrug, der Hartz -IV-Simulant, der Hartz -IV-Detektiv, das Hartz-IV- Hochhaus*, які активно функціонують на шпальтах друкованих видань Німеччини, наприклад:

Selbst Experten fällt es schwer, da den Überblick zu behalten, zumal stetsneue Förderungsmaßnahmen hinzukommen, etwa der Bildungsgutschein für Hartz-IV-Familien (Error! Reference source not found., с. 22).

І в даному випадку спостерігається перенесення значення, сам неологізм *Hartz-IV* стає не просто назвою законодавчого акту, його значення символізується і використовується як твірна основа для новотворень – тих

лексичних одиниць, зміст яких пов'язаний із безробіттям і отриманням соціальної допомоги по безробіттю. Відповідно перекладачеві необхідно враховувати семантичний зсув та дібрати українськомовний варіант, поєднавши описовий спосіб і транслітерацію.

Таким чином, у мові починають активно використовуватися наступні неологізми: *Hartz-IV-Empfänger* – особи, що отримують грошову допомогу по безробіттю; *Hartz-Gesetze* - сукупність прийнятих законодавчих актів щодо врегулювання соціального захисту безробітних; *Hartz-IV-Familien* – родини, члени яких отримують допомогу по безробіттю. Їхній зміст не буде зрозумілим в перекладному тексті, якщо перекладач не використає описовий спосіб перекладу, адже пересічний реципієнт українськомовного тексту не володіє необхідними фоновими знаннями для сприйняття цих лексичних інновацій.

Аналіз дібраного матеріалу показав, що для нової економічної лексики характерним є проникнення інтернет-технологій у сферу економіки, що спричинило поширення таких лексичних інновацій, як:

E-commerce (e-commerce)

Außer e-commerce entwickeln sich keine innovativen inländischen Produkte. “ Meint der geschäftsführende Partner der Growth UP Group Denis Dowgopolyj (95). – Крім e-commerce, внутрішні інноваційні продукти не розвиваються ”, - вважає керуючий партнер GrowthUP Group Денис Довгополий (Error! Reference source not found.).

Online-Shops (онлайн-магазини)

*Der Rückgang der Verkäufe in den inländischen **Online-Shops** erklärt sich durch die Abwertung der Hrywnja und die verringerte Kaufkraft der Bürger (Error! Reference source not found.). – Падіння продажів у вітчизняних **онлайн-магазинах** пояснюється девальвацією гривні та скороченням купівельної спроможності громадян (Error! Reference source not found.).*

E-Commerce-Markt (ринок електронної комерції)

Der globale E-Commerce-Markt wächst jedes Jahr weiter. (Error! Reference source not found.). – Глобальний ринок електронної комерції щорічно зростає (Error! Reference source not found.).

Неологізми сфери економіки демонструють, крім того, тенденцію виникнення нової лексики через поєднання терміносистем різних сфер, про що свідчить така лексична інновація як *Start-up-Ökosystem (стартап-екосистема)*, наприклад:

Einzig das unvorhersehbare Verhalten der Regierung, die niedrige Inlandsnachfrage nach Innovationen und das nie da gewesene Niveau des Populismus stören die Entwicklung des Start-up-Ökosystems und Verhindern die Verwandlung der Ukraine in ein osteuropäisches Silicon Valley (Error! Reference source not found.). – Однак непередбачувана поведінка держави, низький внутрішній попит на інновації і небувалий рівень популізму заважають розвиватися українській стартап-екосистемі і не дають Україні перетворитися на східноєвропейську Кремнієву долину (Error! Reference source not found.).

З прискоренням процесів інтеграції України у світове співтовариство і світову економічну систему пов'язане збільшення кількості замовлень на переклад текстів інформаційно-рекламного характеру: веб-сайтів компаній і готелів, туристичних брошур, рекламних буклетів, споживчих інструкцій. Крім того, поява в українському банківському сегменті філій і дочірніх відділень іноземних банків веде за собою потребу в створенні прагматично адекватних версій банківських проспектів, призначених для україномовного одержувача. У зв'язку з цим актуальними є питання розробки оптимальної технології перекладу неологізмів банківських проспектів, як одного із видів інформаційних джерел, з метою отримання адекватного в лінгвокультурному відношенні, цільового тексту. Одна з перекладацьких проблем текстів даного стилю стосується передачі неологічної лексики.

Проблема відтворення безеквівалентної неологічної лексики є досить актуальною при перекладі, наприклад, банківських проспектів з німецької мови

на українську, оскільки ці тексти характеризуються наявністю великої кількості лексичних одиниць, що не мають регулярних відповідників в українській мові. До таких, як правило, належать:

- назви банків, фінансових інститутів і компаній;
- термінологічні одиниці okazіонального характеру;
- деякі банківські та загальноекономічні терміни.

Під час відтворення таких ЛО проблемою є відсутність у цільовій мові відповідної лексичної одиниці, що є проявом безеквівалентності. Такі лексеми часто не зафіксовані в словнику, проте, це аж ніяк не означає, що неможливо передати її зміст засобами іншої мови.

Отже, процеси неологізації у економічній сфері німецької та української мов мають такі спільні риси, як значний вплив англіцизмів на формування лексичного складу, взаємопроникнення інших терміносистем у лексику економіки, поява лексем, пов'язаних із перебігом економічних процесів.

2.1.2 Лексичні інновації політичної спрямованості. Відомо, що політичні, соціально-економічні процеси, що відбуваються в суспільстві, знаходять своє регулярне відображення у мові. Політичний словник регулярно змінюється і поповнюється новими виразами і неологізмами, про що свідчить аналіз дібраного матеріалу, наприклад: *Euromaidans* – *Євромайдан*, *Minsker Prozess* – *мінський процес* тощо. Джерелами поповнення є політичні, історичні та географічні реалії, наприклад:

Herr Pawlo Anatolijowytsch, am Montag hatten die Teilnehmer des „Normandie-Quartetts“ Verhandlungen über den Minsker Prozess und am Dienstagmorgen haben Sie sich schon mit Ihrem französischen Amtskollegen getroffen (119). – Павле Анатолійовичу, вночі понеділка лідери «нормандської четвірки» провели чергові переговори щодо **мінського процесу**, а вранці вівторка ви вже зустрічалися зі своїм французьким візаві на Ке д'Орсе (118).

Політичний неологізм *Normandie-Quartett* (Норманська четвірка) позначає групу представників чотирьох країн (України, Росії, Німеччини та Франції) з урегулювання збройного конфлікту на Сході України. Перша зустріч глав цих чотирьох держав вперше відбулася 6 червня 2014 року. Але оскільки військові дії тривають, зустрічі повторюються, а їх назва увійшла з 2014 року в лексикон ЗМІ. Крім цього, такі перемовини отримали назву «норманський формат». Лексема *der Minsker Prozess* (мінський процес) – тристороння угода щодо урегулювання збройного конфлікту на Донбасі.

Зміна векторів розвитку політичної системи, детермінованих зміною правлячої верхівки та світовою економічною кризою, спричинили появу таких неологізмів як: *die Abwräckpremie* (премія за утилізацію автомобілів віком понад 9 років (з 2009 року)), *der Einbürgerungstest* (іспит для претендентів на отримання громадянства ФРН (з 2008 року)), *der Energiepass* (енергетичний паспорт будівлі (видається з 2008 року)), *der Green-Card-Arbeitslose* (безробітний, що іммігрував до США, отримавши разом з картою Green-Card право на постійне перебування у цій країні), *der 1-Euro-Job* (робота, що оцінюється в 1 євро за годину), *der Wutbürger* (особа, яка чинить опір державному свавіллю, беручи участь у актах громадської непокори та демонстраціях), *die Schuldenbremse* (стримування зростання державного боргу) (38, с. 153).

Щодо української мови, то наприкінці ХХ століття відзначається значне збільшення неологізмів політичної сфери, оскільки «вітчизняна публіцистика почала характеризуватися особливо інтенсивною появою неологізмів у ЗМІ в період здобуття Україною незалежності. Долучення до світових процесів демократизації суспільства, інтеграції та глобалізації призвело до масового використання медійниками новотворів, запозичень, абревіатур тощо» (48, с. 34). Причиною цього є нові для українського суспільства процеси в соціальній, економічній та політичній сферах.

Знайшовши відображення на сторінках світових ЗМІ, політичні події в Україні поповнили лексику новими інноваціями, наприклад:

*Aber zur **Krimannexion** hat man von Lebedew kein Wort der Kritik gehört – wie von kaum einem liberalen Oppositionellen* (68, с. 99).

Особливого значення для розвитку неологічного складу мови набули такі потрясіння останнього десятиліття, як Революція гідності, протести акції проти корупції, свавілля керівництва та правоохоронців, прагнення підтримки європейського вектора зовнішньої політики, анексія Криму Росією, АТО (45, с. 152). Відповідно до цього дослідники в українській неології виділяють:

1) власне неологізми Майдану (*Berkut, Maidan Nezalezhnosti, Automaidan / беркутівці, майдан Незалежності, Автомайдан*);

2) новоутворення політичного характеру (*das Rechte Sector / Правий сектор; Titushki/Тітушки*);

3) неологізми, пов'язані з АТО (*Grad /«град»*).

Крім цього, у лексиці української мови з'явилися нові номінації осіб за національної ознакою: укр, рашист, новорос, укроп, збірні назви політичних угруповань: хунта, опоблок, єврокоаліція (22, с. 152).

Як показав аналіз мовного матеріалу, підтвердженням цьому є функціонування в мові сучасних німецьких ЗМІ таких лексем:

Euro-Maidan - Євромайдан

Nach dem Euro-Maidan – mitten in der Krise (**Error! Reference source not found.**).

Maidan - Майдан

Das Auswärtige Amt sucht „Ein Jahr nach dem Maidan“ bei einer Konferenz mit deutschen Nichtregierungsorganisationen (NRO) nach „Perspektiven der zwischengesellschaftlichen Zusammenarbeit mit der Ukraine und Russland (**Error! Reference source not found.**).

Maidan-Protest – протести на Майдані

Das Angebot der DW und damit auch „Geofaktor aktuell“ haben sich „im Zuge der Maidan-Proteste und des folgenden Konflikts in der Ukraine als Quelle unabhängiger Informationen für die Menschen im Krisengebiet erwiesen“, erklärt

Ingo Mannteufel, Leiter der Russischen Redaktion und der Hauptabteilung Europa bei der Deutschen Welle (Error! Reference source not found.).

Варто зауважити, що військові дії на Сході України відгукнулися широким резонансом у міжнародних ЗМІ. На сторінках друкованих і онлайн-видань активно почала використовуватися лексика, пов'язана з війною в Україні, зокрема й мілітаризована лексика, наприклад:

Am Kontrollpunkt neben den Eisenbahnschienen ragt eine Grad-Raketenhülse aus dem Boden wie ein großer Zeiger (Error! Reference source not found.). – Біля блокпосту, поруч із залізничною колією – напрямна труба від "Граду", що стирчить із землі, як величезна стріла (Error! Reference source not found.).

Und im Jahre 2014 blockierten Tausende örtliche Einwohner auf der Krim und im Donbass ukrainische Militärs, besetzten staatliche Einrichtungen, brachten Essen an die Kontrollpunkte, trugen sich in die „Selbstverteidigung“ und riefen „Putin, hilf!“ (Error! Reference source not found.). – У 2014 році в Криму та на Донбасі тисячі місцевих мешканців блокували українських військових, захоплювали держустанови, носили їжу на блокпости, записувались до «самооборони» та закликали «Путін, допоможи!» (Error! Reference source not found.).

У сучасному інформаційному світі політика, яку проводять держави, відбивається, перш за все, в словах, а не в образах, оскільки тільки слова можуть викликати до життя значення, які глибоко зберігаються в свідомості. Це спостерігається в таких прикладах, як:

Ich habe sogar schon Leute getroffen, die einen Verwandten oder Freund bei der ATO (Antiterroristische Operation, offizielle ukrainische Bezeichnung für die Kampfhandlungen im Donbass) verloren haben (Error! Reference source not found.). – Зустрічав навіть людей, у яких хтось із близьких загинув в АТО (104).

Політичні неологізми дозволяють сконцентрувати увагу на тих поняттях, предметах і явищах, які раніше не були названі, а, отже, і усвідомлені. У даний час у політичному дискурсі української та німецької мов спостерігається поява великої кількості неологізмів. Це свідчить про перетворення, що відбуваються в політиці,

про відмову дотримуватися незмінних стереотипів, застарілих міфів і міфологем, усталених картин світу і оцінок. Унаслідок цього звичні лексеми десемантизуються.

Aber ihre geografische Verbreitung verweist ganz klar auf die Grenzen der „Russischen Welt“ – mit der Ukraine innerhalb dieser Grenzen (Error! Reference source not found.). – Але географія її розширення чітко вказує на межі «русского мира» - і Україна в цих межах таки перебуває (104).

Оскільки в процесі історичного розвитку людство тяжіло до символізації в мові, подібна неологізація є закономірною. Будучи носієм символічного значення лексична одиниця стає основою для інших новотворів не лише не втрачаючи своїх властивостей, але й передаючи їм свою узагальнюючу силу і повноту змісту, особливий полісемантизм. Так, у зв'язку з подіями на Майдані сама лексема «Майдан» набула символічного звучання, набула поширення, як на шпальтах українських ЗМІ, так і в медійних ресурсах світу. Крім цього, вона виступила основою для утворення нових композитів, наприклад:

*Nach dem Erfolg des **Euromaidans** erhielten die „Donezker“ die gewünschten Garantien nicht und griffen erneut zum Mittel der Erpressung, was für sie tödlich endete (Error! Reference source not found.). – Після перемоги **Євромайдану** «донецькі» не отримали бажаних гарантій і знову вдалися до шантажу, який скінчився для них фатально (0);*

*Aus unseren magnetischen Sofas hatten wir keine Möglichkeiten die neue **Postmaidan-Korruption** zu neutralisieren und die durch Russland eroberten Territorien zurückzuholen (Error! Reference source not found.). – Зі своїх магнетичних диванів ми не мали можливості придушити вже нову, **постмайданну, корупцію** та повернути захоплені Росією території (Error! Reference source not found.);*

Organisator der Maidan-Proteste hat eine Vorladung der Miliz erhalten (Error! Reference source not found.). – Організатора акції протесту на Майдані викликають на допит (115).

Із розгортанням подій на сході лексеми «донецький», «донбаський» набула негативної семантики й стала використовуватися на позначення прихильників сепаратизації східних регіонів та прибічників Партії Регіонів, екс-президента Януковича тощо, наприклад:

Die Donbassisierung der Ukraine (Error! Reference source not found.). – Донбасизація України (0).

Aber in der Tat droht ein Donbass-Szenario vielen Regionen, und zwar nicht nur im Osten und Süden (Error! Reference source not found.). – Але насправді донбаський сценарій загрожує багатьом регіонам, причому не лише на Сході чи Півдні (0).

Слід звернути особливу увагу на основні функції неологізмів політичної сфери – інформативну та функції впливу, одним із способів реалізації яких є оцінна лексика, а саме оцінна інформація, яка репрезентується за допомогою лексичних одиниць (30, с. 115). З метою ефективного відтворення оцінного компоненту, слід звертати увагу на семантичну структуру неологізму. Виділяють три способи вираження оцінності в неологізмах політичної сфери:

- оцінність лексичної інновації закладається безпосередньо одним або кількома її компонентами – особливо в німецькій мові через існуючу тенденцію до словоскладання, наприклад:

Das Aushängeschild des „Verbandes der Politemigranten ...“ werden die eigentlichen Regisseure in Moskau für den Medienkrieg mit der Ukraine benutzen – für die Kundmachung von angeblichen Nachrichten „im Namen des Volkes in der Ukraine“, die der Kreml braucht (Error! Reference source not found.). – Одне із завдань СППУ - виконувати роль «зливного бачка»: вивіску «Союзу політемігрантів ...» справжні режисери в Москві будуть використовувати в

медіавійні з Україною для оприлюднення нібито від "імені народу України" тих меседжів, які потрібні Кремлю (**Error! Reference source not found.**).

У наведеному прикладі лексична інновація *der Medienkrieg* має компонент *-krieg*, семантика якого містить негативно забарвлену оцінність.

- оцінність неолексеми не в конкретному елементі, а сформована на основі соціокультурного сприйняття поняття, вираженого неологізмом, наприклад:

Wird Putin aus Selenskyj einen Bandera-Mann machen?(**Error! Reference source not found.**) - *Чи зробить Путін Зеленського бандерівцем?* (**Error! Reference source not found.**);

- оцінність лексичної інновації вибудовується через метафоричне сприйняття компонента неолексеми чи всієї лексичної одиниці загалом (30, с. 116). Наприклад: *Man sagte, Polen – das ist wie ein zweites Russland, die gleichen „Watnyky“ (wörtlich Wattejackenträger, von der russischen Opposition entlehnte abwertende Bezeichnung für Putin-Anhänger und Sowjetnostalgiker) und Imperialisten, die nur darauf warten, uns Galizien und Wolhynien wegzunehmen* (**Error! Reference source not found.**). – *Мовляв, Польща – це як друга Росія, такі самі ватники і імпералісти, які тільки й чекають, щоб забрати у нас Галичину разом із Волинню* (0).

Специфічними для української та німецької мови позалінгвістичними чинниками, що зумовили розвиток неологізмів, стали Революція Гідності, анексія Криму, окупація Сходу України, АТО. Лексичний склад мови ЗМІ поповнився низкою неологізмів (*der Putinismus – путінізм, die Mobilmachung – мобілізація, der Auto-Maidan - Автомайдан, die Berkut-Einheiten – беркутівці* тощо), частина з яких є запозиченими (особливо для німецької мови – українізмами (*Ukrop, Titushki*).

Нові реалії часу у сфері політичного життя України та світу відобразилися в словах на позначення нових законодавчих актів, нових явищ у соціальному та політичному житті країни. Наприклад:

*Die hatte sich auf ihrem Facebook-Konto gegen die Schaffung eben jenes **Anti-Korruptions-Gerichtes** ausgesprochen, für das sie sich nun bewarb (117). – Адже вона у Facebook висловлювалася проти створення в Україні **антикорупційного суду**, на роботу в якому тепер претендувала (121).*

2.2.3 Лексичні інновації інформаційно-технологічної спрямованості.

Наступним важливим фактором еволюції мовної системи є розвиток науки й техніки. Особливо це помітно на прикладі комп'ютерної лексики, яка через поширення ІТ-технологій проникає із професійного у загальний мовний вжиток. Дана галузь науки і людської діяльності динамічно розвивається, і це супроводжується виникненням позначень для нових реалій, якими користуються мовці. Так, у загальномовний вжиток увійшли слова *Bit – біт, Provider – провайдер, Know-How – ноу-хау, Jostick – джойстик, Hacker – хакер*.

Виняткова роль соцмереж у житті суспільства у цілому, політиці та масмедіа зокрема, позначилися і на характері лексичних інновацій, завдяки чому в німецькій мові активно вживаються такі лексеми, як:

Twitter

„Augenzeugenberichte und Fotos auf Twitter waren sehr wichtig, als sich im Februar und März die Ereignisse überschlugen“, sagt sie (Error! Reference source not found.).

Tweets

Für sie seien Tweets vor allem Anregung für weitere Recherchen, weniger Informationsquellen (Error! Reference source not found.).

Із розвитком ІТ-технологій та Інтернету поширеними стали неологізми з Е-: *E-Banking- Electronic Banking; E-Business - Electronic Business; E-Commerce - Electronic Commerce; E-Mail - Electronic Mail; E-Learning - Telelearning*. Під час відтворення перекладачі послуговуються в українській мові префіксом е-, наприклад:

“Wir fangen mit der Entwicklung der digitalen Bildung in der Ukraine an – eine nationale Bildungsplattform und E-Books werden geschaffen, aber wir brauchen

Hilfe” (**Error! Reference source not found.**). - «Ми починаємо розвиток цифрової освіти в Україні – створюється національна освітня платформа та е-підручники, але нам потрібна допомога. (**Error! Reference source not found.**).

“*Dies ist ein Beispiel dafür, wie E-Health im gesamten Gesundheitssystem funktioniert*” (**Error! Reference source not found.**). – Це приклад того, як з часом працюватиме e-health на усій системі охорони здоров’я (**Error! Reference source not found.**).

Поширеними є й новотвори з морфемою *online-*, якій відповідає український варіант *онлайн-*, наприклад:

“*Wie zum Beispiel die Online-Bildung*” (**Error! Reference source not found.**). – Наприклад, *онлайн-освіта* (**Error! Reference source not found.**).

“*Der Projektmanager des EdEra-Online-Education-Studios Olexandr Papisch, der Online-Kurse für Nutzer anbietet, scheint im Prinzip nichts Neues zu erzählen*” (**Error! Reference source not found.**). – Проектний менеджер студії онлайн-освіти EdEra, що пропонує користувачам *онлайн-курси*, Олександр Пapisш не розповідає нібито нічого принципово нового (**Error! Reference source not found.**).

Щодо причин виникнення лексичної інновації В. Жайворонок визначає такі: «потреба в слові, знакові нового поняття (яке саме по собі і потреба в якому завжди передуює слову)»; «необхідність поповнення того чи іншого семантичного поля новою чи оновленою функціональною одиницею, або ж новий (додатковий чи оновлений) зміст старого поняття (тобто нова схема) вимагає нової форми, отже, нового слова» (13, с. 35).

2.2. Структурно-семантичні особливості лексичних інновацій. Із появою нового слова виникає боротьба двох тенденцій: розвитку та збереження мови. Причому важливу роль у формуванні предметного значення слова відіграє прагматичний компонент. У процесі дослідження неологізації були зроблені спроби класифікації та систематизації новоутворень, ураховуючи такі їх

характеристики, як: поширеність, джерело утворення, форму тощо. Найчастіше неологізми поділяються лінгвістами на власне *лексичні* та *семантичні*. Термінологічне сполучення «*лексичний неологізм*» передбачає наявність і нової форми, і нового змісту, на відміну від семантичних, у яких уже функціонує в мові звукова оболонка слова наповнюється новим змістом. Наприклад, *Virus* – семантичний неологізм, який вживався у біології та отримав нове значення – «комп'ютерна програма, що самостійно поширюється по комп'ютерній системі/мережі і як правило приносить шкоду користувачам» (53, с. 4).

2.2.1 Способи творення лексичних інновацій. Із появою нового слова виникає боротьба двох тенденцій: розвитку та збереження мови. Причому важливу роль у формуванні предметного значення слова відіграє прагматичний компонент. У процесі дослідження неологізації були зроблені спроби класифікації та систематизації новоутворень, ураховуючи такі їх характеристики, як: поширеність, джерело утворення, форму тощо. Найчастіше неологізми поділяються лінгвістами на власне *лексичні* та *семантичні*. Термінологічне сполучення «*лексичний неологізм*» передбачає наявність і нової форми, і нового змісту, на відміну від семантичних, у яких уже функціонує в мові звукова оболонка слова наповнюється новим змістом. Наприклад, *Virus* – семантичний неологізм, який вживався у біології та отримав нове значення – «комп'ютерна програма, що самостійно поширюється по комп'ютерній системі/мережі і як правило приносить шкоду користувачам» (53, с. 4).

Своєрідність семантичних неологізмів полягає в тому, що як лексеми вони давно відомі в мові, але, в результаті оновлення значення, вони з колишніх тематичних груп переміщуються в абсолютно нові, змінюючи при цьому лексичну сполучуваність, стилістичну закріпленість, експресивне забарвлення (наприклад, зебра – смуги на проїжджій частині вулиці, що позначають перехід). Відомо, що поява семантичних неологізмів є наслідком таких внутрішньомовних процесів, як розширення й звуження значення, метафоризація та метонімізація значення, нашарування різних конотативних і стилістичних відтінків на основне узуальне значення слова (8, с. 172). За рахунок семантичних неологізмів, що

виникають на основі нового семантичного осмислення слів-історизмів, поповнюється активний склад сучасної мови: наприклад, *губернатор – голова обласної адміністрації*.

О. В. Ткачик, крім того, виділяє наступні варіанти семантичних неологізмів: 1) старі слова повністю змінюють своє значення, втрачаючи раніше існування; 2) в семантичній структурі слова з'являється ще один лексико-семантичний варіант (ЛСВ) при збереженні всіх традиційних (43, с. 212). Досить часто явище являє й слово одиничного вживання – окаяоналізм, проте потрібно відзначити, що такі нові лексичні одиниці, які згодом можуть увійти в узус, норму і систему мови, в більшості випадків виникають в мові ЗМІ.

Розглядаючи лінгвістичні особливості функціонування неологізмів, залежно від способу номінації або лексичного критерію в даній роботі розрізняються неологізми *природного походження* і неологізми *штучного походження*.

Велику кількість неологізмів природного походження як в українській, так і в німецькій мовах складають запозичення з інших мов.

Наприклад: *der Trend – тенденція, der Job – робота*.

В українській мові серед нових слів-запозичень найбільшу питому вагу займають іменники на -інг: наприклад, *боулінг, роумінг, ліфтинг* та ін., а також на -ер (наприклад, *постер, брокер* і ін.). У німецькій мові це також слова на -ing: *Banking – банкінг, Facelifting – ліфтинг*; слова, що позначають назви професій: *Bodyquard – der Leibwächter – охоронець*.

Функціонування лексичних інновацій у мові, які є запозиченими, має свої особливості. Так, наприклад, запозичені англіцизми найчастіше в процесі «інтеграції» ще не мають в німецькій мові чітко зафіксованих граматичних форм, певних норм написання, вимови і вживання, тому можна зустріти різні варіанти написання одного і того ж слова, наприклад: *Carsharing (групове користування автомобілем), CarSharing, CarSharing, Car-sharing, Car Sharing, carsharing, carsharing*.

Характерним є те, що всі ці варіанти активно функціонують в текстах. Однак для всіх запозичених лексичних одиниць в результаті транспозиції характерна зміна правопису (усі імена іменники пишуться з великої літери, згідно з нормою німецької мови). Часто білінгвальні композити пишуться окремо або через дефіс, у чому проявляється також вплив англійської мови. Однак це дозволяє надати семантичній структурі прозорості та можливості легко інтерпретувати її значення за складовими компонентами.

У плані морфологічної інтеграції всі іменники набувають категорії граматичного роду. Присвоєння роду відбувається згідно з певними принципами:

- за лексичною схожістю і подібністю: *der Shareholdervalue* – частка капіталу акціонерів (*der Wert / der Profit*);
- за статтю: *der Anchorman* – ведучий новинної програми;
- за морфологічною аналогією: *die Political Correctness* – політична коректність (усі іменники з суфіксом *-ness* жіночого роду).

Для більшості лексичних одиниць характерна відносно висока ступінь інтегрованості, хоча багато з них виявляють коливання в роді.

Деякі неологізми мають два, а іноді навіть три роди, як наприклад, лексична одиниця *Couchpatato* (людина, яка свій вільний час проводить переважно перед телевізором із солодощами або солоним печивом). Однак у текстах найчастіше цей неологізм має категорію жіночого роду, рідше чоловічого і середнього. Це можна пояснити тим, що англійське слово *potato* відповідає в німецькій мові іменнику '*die Kartoffel*', який є жіночого роду.

Для запозичених лексичних одиниць характерним є також коливання форм родового відмінка та множини. Багато неологізмів, запозичених із англійської мови, допускають декілька варіантів утворення форм Genitiv Singular:

- без закінчення, наприклад, *des Carsharing* (що відповідає нормі англійської мови);
- з закінченням *-s*, наприклад, *des Carsharings* (що відповідає нормі німецької мови).

Що стосується категорії множини, то тут теж зустрічаються варіанти без закінчення, наприклад: *die Flyer* (листівки), і з закінченням -s, наприклад: *die Flyers*. Однак більш кращий варіант без закінчення за аналогією утворення множини іменників в німецькій мові з закінченням -er.

Такі слова, як *vital* (у німецькій мові «повний життєвих сил», в англійській – «життєво важливий» і навіть «фатальний») і *familiär* (у німецькій – «сімейний» або «дружній», в англійській – *familiar* «знайомий», «звичний»), можуть мати різне тлумачення, оскільки ці слова існують в обох мовах і відбувається свого роду накладення одного значення на інше. У якому значенні використовується дане слово в німецькій мові, не завжди зрозуміло реципієнту.

Що стосується асиміляції інших частин мови, наприклад, дієслів, то тут спостерігаються певні особливості, що стосуються відмінювання дієслів, наприклад, з префіксами. Оскільки в німецькій мові є дієслова з відокремлюваними префіксами, які при відмінюванні відокремлюються і ставляться в кінці речення, то з англійськими дієсловами, що мають префікси, не зовсім визначено, яке місце мають вони займати (*load down – downloaden*).

Неологізми штучного походження є словами, свідомо сконструйованими для позначення нових речей або нових понять. Для їхнього створення використовуються як елементи (слова, морфеми) національної мови, так і елементи, запозичені з інших мов, а також склади, частини слів в різних комбінаціях і поєднаннях. Найбільш яскравими в плані «новизни» сьогодні є нові словесні товарні знаки. В німецькій мові вони, як правило, середнього роду, але при перекладі ця ознака не зберігається.

Наприклад, *das Tefal – тefаль*, *das Teflon – тefлон* (антипригарне покриття), *das Lycra – лайкра* (високоеластичне штучне волокно).

Найбільшу частину нових слів в обох мовах становлять новоутворення – неологізми, складені з окремих елементів або нової їх комбінації, що раніше використовувалися в мові. Це слова найрізноманітнішої словотвірної структури. В українській мові спостерігаються новоутворення, утворені морфемним (або морфологічним) і неморфемним (семантичним) способами словотворення.

При морфологічному (морфемному) способі словотворення слова утворюються шляхом ускладнення основи словотвірним афіксом. Залежно від словотвірного засобу в морфологічному способі виділяються такі різновиди, як суфіксація, префіксація, конфіксація, складання та ін.

Афіксація є найбільш продуктивним джерелом поповнення української мови новими словами. Афіксальні новоутворення, побудовані за певною словотворчою моделлю, характеризуються, як правило, високою регулярністю і продуктивністю, наприклад, суфіксальні іменники зі значенням носія ознаки: *комунальник – працівник житлово-комунального господарства, податківець – працівник податкової служби, піарник – фахівець з громадських зв'язків*. Нові, соціально значущі процеси дійсності активно називаються іменниками з суфіксами *-ація / -ізація*. Пор. : *європеїзація, глобалізація* і т.д.

Поряд з афіксацією виділяється ще один спосіб морфемного словотворення – складання. Серед таких неологізмів переважну кількість складають слова, утворені за моделями з афіксоїдами, наприклад, префіксоїд – нео-, відео-, усічені основи прикметників і іменників – *авто-, теле-*. Наприклад: *Автомайдан, автодилер, неонацист*.

Префіксація в кількісному відношенні дещо поступається суфіксації. Найбільшу активність в даний час проявляють іншомовні префікси: анти-, де-, контр-, супер-, ультра-, гіпер-. Префікси мега-, супер-, ультра-, гіпер- володіють значенням інтенсивності, позначають щось, що перевершує звичайні розміри, Наприклад: *гіпермаркет, мегазнижка, мегапроект, суперскандали*.

Продуктивний префікс *анти-* зі значенням протилежності: антитерор, антитерористичний, а також приставка *де- / дез-*: наприклад: *деполітизація, дезінтеграція*.

Суфіксально-префіксальних способів утворення нових слів або конфіксація, як і раніше, продовжує залишатися більш активним у сфері прикметників. Наприклад: *безакцептний, міжбанківський*.

З'явилася велика кількість нових слів з запозиченим компонентом топ-, наприклад: *топ-клієнт, топ-менеджер, топмодель*.

Такий спосіб словотвору, як зрощення, особливо продуктивний в сфері прикметників, наприклад: низькорентабельний, малобюджетний, а також іменники: *інтернет-проект, інтернет-платежі*. Своєрідним різновидом зрощень є складноскорочені слова (абревіатури).

Одним з активних способів українського словотворення є семантичний (неморфемний) спосіб, який заснований на зміні семантики вихідного слова. Наприклад, слово *прозорість* набуло ще одне значення – відкритість (*прозорість виборів, прозорість роботи суду*).

Словотворчий аналіз неологізмів має принципове значення, оскільки знання способу утворення неологізму обумовлює вибір способу його перекладу. Розуміння джерел утворення неологізму, вихідних деривативних морфем, його функції в реченні, можна провести паралель з уже відомими лексичними одиницями і відтворити зміст неологізму без використання словника, наприклад:

“Das russische Parlament hat bereits eine Comeback-Delegation zur PACE zusammengestellt, der auch Abgeordnete der annektierten Krim angehören – ein weiterer berechneter Schlag gegen das Völkerrecht” (122). – *Якщо ви все ще не переконалися в цьому, можливо, допоможе ця новина: російський парламент вже ухвалив склад делегації, яка має повернутися до ПАРЄ, до нього також увійшли депутати анексованого Криму – ще один прорахований удар по міжнародному праву (Error! Reference source not found.).*

Частина з неологічних лексем – запозичення, як вже зазначалось, мають структурні особливості, які впливають із словотвірних і граматичних принципів побудови слів мови-джерела. В більшості випадків при перекладі таких неологізмів перекладачу слід акцентувати увагу на відтворенні формальних ознак «іншомовності» слова, наприклад:

Und was auch der Pressedienst und die Top-Manager der Bank erzählen mögen, die Aktionäre sind bereit sich von ihrem Kind zu trennen (Error! Reference source not found.). – І що б не говорили прес-служба і топ-менеджери банку, акціонери вже готові попрощатися зі своїм дітищем (Error! Reference source not found.).

Серед досліджуваного ілюстративного матеріалу наявні і іншомовні запозичення – слова, утворені за допомогою словоскладання, що були утворені шляхом додавання двох і більше слів:

Der Hauptnewsmaker der Woche ist die Privatbank (**Error! Reference source not found.**). – *Головний ньюзмейкер тижня – Приватбанк* (**Error! Reference source not found.**).

Словоскладання (composition) – дуже давній і досі продуктивний спосіб створення нових слів шляхом об'єднання двох або більше основ в одне ціле. Особливе місце в німецькій мові займають багатоконпонентні субстантивні композити. Вони кількісно превалюють і в загальному словниковому складі мови, що пояснюється характером словотворення, і серед неологічної лексики, що можна продемонструвати на числених прикладах:

Organisator der Maidan-Proteste hat eine Vorladung der Miliz erhalten (**Error! Reference source not found.**). – *Організатора акції протесту на Майдані викликають на допит* (115).

Як видно з наведеного прикладу, неологізм *Maidan-Proteste* утворений за допомогою додавання двох слів: *Maidan* і *Proteste*, в українській мові композитному новотвору відповідає словосполученням.

Поширеною новою лексемою в німецькій мові є слово *chatbot* (програма, яка за допомогою штучного інтелекту імітує розмову з користувачем). *Chatbot* = *chat* (спілкуватися, спілкування) + *bot* (комп'ютерна програма). Виходячи із складових частин цього складного слова можна здогадатися про його значення та запропонувати варіант перекладу. Аналіз дібраного матеріалу показав, що для неологічної лексики в німецькій мові, крім запозичення, типовими є синтаксичні способи словотвору – словоскладання, аббревіація та деривація.

Скорочення (аббревіація) – морфологічний словотвір, при якому певна частина звукового складу вихідного слова опускається, представлений в текстах медійного дискурсу достатньо широко, наприклад:

*Boris Johnson muss vor Gericht aussagen. Der konservative Politiker muss sich wegen möglicherweise wissentlich falscher Aussagen vor dem **Brexit-Referendum** verantworten*(**Error! Reference source not found.**). – *Борис Джонсон викликаний до суду через **Brexit**. Головний претендент на посаду прем'єр-міністра Великобританії Борис Джонсон постане перед судом за звинуваченням у брехні з приводу **виходу країни з Європейського Союзу*** (**Error! Reference source not found.**).

Деривація, в процесі якої слова утворюються шляхом додавання нових морфем – префіксів (перед коренем) і суфіксів (після нього) є поширеним способом створення нових слів у німецькій мові.

Для новоствореної лексики сучасної німецької мови, найбільш часто вживаними, є префікси латинського і грецького походження: *auto, bio, eco, hydro, nano*-і ін., які останнім часом набули популярності і в українській мові. Наприклад:

*Ende August wird es ein **Ökofest** „Familienpicknick“ geben* (**Error! Reference source not found.**). – *Наприкінці серпня тут влаштують **еко-свято** "Сімейний пікнік"*(**Error! Reference source not found.**).

За допомогою додавання префікса латинського походження *nano*- було утворено більшість термінів, пов'язаних з нанотехнологіями. Їхнє значення, в основному, зрозуміло, і допомога словника при перекладі рідко потрібна. Наприклад: *Nanobiologie, Nanotechnologie*. Продуктивним є, крім того, поєднанням різних основ за допомогою суфікса. У якості найбільш часто використовуваних моделей так званих неологізмів другого порядку виступають означальне словоскладання і суфіксальні моделі з суфіксами *-ung, -keit, -heit, -er, -in, -ig, -isch, -en, -ieren*. Наприклад:

*Erinnern Sie sich, wie ich sagte, dass ich die ganze Kollektion ukrainischer Musik wegwarf? Bevor ich das tat, habe ich sie **digitalisiert*** (**Error! Reference source**

not found.). - Пам'ятаєте, я казав, що викинув цілу колекцію української музики? Перш ніж це зробити, я її оцифрував (**Error! Reference source not found.**).

Zunächst einmal kommt es zu einer Überregulierung, einem übermäßigen Zentralismus und Bürokratie, kurz gesagt, zu all den Dingen, die die Befürworter der Dezentralisierung beklagen (**Error! Reference source not found.**). – Перш за все, йдеться про зарегульованість, надмірний централізм та бюрократизацію, коротше, про все те, на що нарікають прибічники децентралізації (0).

Таким чином, знання семантики окремих, часто вживаних морфем нових лексем, значно полегшить розуміння і переклад неологізму, який вони утворюють.

Характерним є те, що лексичні інновації, створенні завдяки словотвору, і самі також часто виступають в якості основи в процесах вторинної номінації, і більшість неологізмів стають ядром нового словотворчого ланцюжка – наприклад:

Photovoltaik - Photovoltaik-Komponent – Photovoltaik-Anlage

Das Haus ist mit Photovoltaik-Anlagen ausgestattet (**Error! Reference source not found.**). – Будинок обладнаний сонячними панелями (0).

SolarGaps, ein in Kyjiw ansässiges Unternehmen, hat Jalousien mit Photovoltaik-Komponenten entwickelt, die Strom erzeugen (**Error! Reference source not found.**). – Київська компанія SolarGaps створила жалюзі із сонячними панелями, які виробляють електроенергію (0).

У німецькій мові процес поповнення новими словами так само, як і в українській мові, відбувається двома шляхами: морфемним (або морфологічним) і неморфемним (або семантичним) способами словотворення. Але при цьому цей процес має свої відмінності. Наприклад, велику кількість нових слів утворено з наявного в німецькій мові словотвірного матеріалу.

Серед аналізованих неологізмів в німецькій мові є також неологізми, утворені морфологічними способами: за допомогою суфіксації, префіксації.

Найбільш продуктивними суфіксами є наступні: -isierung, -barkeit, -ing, -er: *Europäisierung* – європеїзація, *Globalisierung* – глобалізація.

Серед найбільш активних префіксів були виділені наступні: de-, re-, ent-. Велика частина таких неологізмів – іменники, далі йдуть дієслова. Наприклад, *Demilitarisierung* – демілітаризація, *Dezentralisierung* – децентралізація, *Depersonalisierung* – деперсоналізація, *Entmilitarisierung* – демілітаризація, *Enteuropäisierung* – деевропеїзація, *Re-Powering* – оновлення.

Прикладами новоутворень, утворених конфіскацією (префіксально-суфіксальним) способом словотвору, можуть служити слова: *Entkriegerung* – мілітаризація.

Поповнення словника німецьких слів також відбувається шляхом скорочення або аббревіації. У загальному вигляді аббревіатури в німецькій мові представлені двома типами слів: літерними аббревіатурами (акроніми) і усіченими словами (контрактурами). В даний час стали частіше зустрічатися акроніми, що складаються з однієї літери. Зазвичай вони поєднуються з повними словами, утворюючи композит, наприклад: *E-Musik*, *E-Wahl*, *E-Sekretärin*, наприклад:

Eine kaufmännische Ausbildung braucht die E-Sekretärin nicht, nur einen Laptop, eine stabile Internetverbindung und Organisationstalent(**Error! Reference source not found.**).

Словниковий склад української та німецької мов поповнюється різними частинами мови нерівномірно: спостерігається переважання іменників і, в значно меншій мірі, складних і похідних прикметників і дієслів. Це пояснюється функцією нових слів називати переважно нові реалії – предмети і поняття.

Крім наведених вище способів утворення лексичних інновацій в двох мовах, цьому процесу сприяють і більш специфічні шляхи виникнення нових типів значень. Так, на основі аналізу англомовних запозичень у німецькій мові І. О. Полигач робить висновок, що, увійшовши до словникового складу мови, лексеми англомовного походження можуть зазнавати в ній процесів архаїзації, термінологізації, детермінологізації; а взаємодія запозиченої лексики і мови-

рецептора відбувається не лише у процесі адаптації, але й включає в себе набуття нових значень при збереженні первинних, зміну значень і переносне вживання слів (34, с. 62).

Отже, в залежності від різних критеріїв, неологізми як української, так і німецької мов можна поділити за способом номінації (за лексичним критерієм) та за способом словотворення. Неологізми природнього походження і неологізми штучного походження як в українській, так і в німецькій мовах складаються із запозичень з англійської та його варіанту – американської мови. На даний момент найбільш продуктивним способом словотворення в українській мові є афіксація, в німецькій мові – словоскладання. Нові слова створюються, по-перше, шляхом словотворення на базі і за зразком похідних слів, уже існуючих в мові, за характерними для досліджуваних мов словотворчими моделями, за допомогою словотворчих засобів. По-друге, нові слова з'являються шляхом запозичення з інших мов різноманітних іншомовних лексичних елементів (переоформлених за законами власної фонетики і морфології).

2.2.2. Джерела походження лексичних інновацій. Спостереження за лексичним матеріалом свідчать про те, що більше 40% неологізмів, які з'явилися в німецькій мові, є англоамериканізмами. У якості основних причин запозичення виступають як власне внутрішньолінгвістичними: потреба в номінації; так і екстралінгвістичні: історично, соціально-економічно й політично обумовлена схильність німецькомовного суспільства, особливо молодого покоління, після Другої світової війни до прийняття англоамериканізмів, а також домінуюча роль англійської мови як засобу інтернаціональної комунікації. Значна кількість англоамериканізмів входить до складу складних іменників.

Це можна продемонструвати на прикладі лексеми *Cyber*, яка активно використовується як основа для таких лексичних інновацій, як *Cyber-Angriff*

Die Bundesregierung will Cyber-Angriffe auch außerhalb Deutschlands zusammen mit der UN, der OSZE, dem Europarat, der OECD und der NATO abwehren(**Error! Reference source not found.**).

Г. Р. Форнальчик звертає увагу на той факт, що феномен стрімкої популяризації запозичень та неологізмів є невід'ємним компонентом соціолінгвістичної культури в мові (49, с. 259).

Отже, неологізми виникають в різних сферах людського життя, через що вони можуть використовуватися у всіх функціональних стилях мови. Неологізми обумовлені суспільними змінами і необхідністю позначення нових аспектів і сторін життя людини. Актуальними можуть стати як новоутворення, запозичення з інших мов, так і вже існуючі мовні одиниці, підігнані під позицію нових реалій. Процес появи нових слів демонструє пристосування мови до повсякденного життя і є необхідним для подальшого функціонування мови як засобу спілкування і взаєморозуміння між людьми. Оновлення мовного складу будь-якої мови є безперервним процесом, який пов'язаний зі змінами, що відбуваються в різних галузях: у техніці, науці, політиці, медицині, спорті, економіки і в повсякденному житті.

Найбільш динамічним за своїм лексичним складом, розвиток якого характеризується постійною неологізацією є публіцистичний. Важливим її чинником, поряд із дією внутрішньомовних тенденцій, є лексичний вплив інших мов. Сучасний етап розвитку мови німецьких ЗМІ характеризується стрімким збільшенням кількості англомовних запозичень.

Нові явища в мові необхідно розглядати у взаємодії соціальних і внутрішньоструктурних закономірностей. Процеси взаємодії мов і, як наслідок, збагачення їхнього словникового складу зумовлені передусім соціальними чинниками. Процес кількісного зростання словникового складу мови за рахунок іншомовних слів прийнято називати запозиченням.

Останнім за часом пластом запозичень у німецькій мові є англо-американізми, які набули поширення після Другої світової війни. Л. С. Тимчишин визначає наступні значущі фактори, що сформували особливу мовну ситуацію в Німеччині: післявоєнна окупація країни, реформа освіти, досягнення останніх років в області інформаційних технологій та орієнтованість

сучасної ФРН на транснаціональну суспільно-політичну структуру, провідником якої є англійська мова (41, с. 384).

XX століття ознаменувалося постійним розширенням міжнародних контактів, а інтеграційні процеси в Західній Європі другої половини минулого століття викликали необхідність створення єдиної мови, яка могла б виконувати функції посередника в міжкультурній комунікації.

Функції мови світового (глобального) спілкування відтоді покладаються на англійську мову. Її вплив на європейські мови поступово посилюється, особливо з появою «масової культури». Англійська мова – не тільки найпопулярніша іноземна мова, а й мова яка володіє високим соціальним і культурним престижем.

Німецька культура стала однією з найбільш сприятливою для реалій англо-американського способу життя, а німецька мова ввібрала за останні 100-150 років не одну тисячу слів з американського і британського варіантів англійської мови. Однак, процес глобалізації, що розпочався ще в XX столітті, нині викликає занепокоєння в багатьох країнах світу, адже це явище суттєво позначилось на мовній картині світу, і на німецькій мові зокрема. Англійська мова, яка має фінансову і політичну підтримку з боку США, практично отримала статус інтернаціональної мови, що спричинило її інтенсивне контактування з іншими мовами світу.

Лексичні одиниці-запозичення – англіцизми, лінгвісти визначають як різновид запозичення; слово, його окреме значення, вислів тощо, які запозичені з англійської мови або перекладені з неї чи утворені за її зразком. Як правило, англіцизми усвідомлюються мовцями як чужорідний елемент і зберігають ознаки свого походження (фонетичні, словотвірні, семантичні). До англіцизмів відносяться і національні реалії, і предмети та явища в галузі спорту, техніки, економіки, політики (33).

Під англiцизмами в даній роботі ми розуміємо запозичені і функціонуючі в мові-реципієнті (німецькій) будь-які елементи лексичного та нелексичного характеру з англо-американської етимологією. Основними джерелами (провідниками) проникнення англiцизмів у сучасний простір німецької мови є ЗМІ, головним чином преса, термінологічні системи певних галузей, зокрема ІТ-технологій.

Інтенсивно відбувається процес запозичення лексичних одиниць в сфері нових комунікаційних та інформаційних технологій, що призводить до появи потужного пласту нової термінологічної лексики, де переважають лексеми-англоамериканізми.

Понад 90% нових слів, що з'являються в сучасних лексиконах, складає саме спеціальна лексика. Така кількість термінів в процесі неологізації мови пов'язана з необхідністю номінації новітніх процесів та явищ, викликаних технічним прогресом, інтеграційними процесами в економіці, науці та техніці. І в німецькій термінології постійно збільшується роль запозиченої англiкомовної термінології, яка має її інтернаціональний та інтердисциплінарний характер (28, с. 195).

Цей інтенсивний розвиток лексичної системи мови набуває й нових сфер вживання лексичних інновацій, найбільш чутливим до використання яких є мова і тексти публіцистичного дискурсу. Так, І. І. Гаврилук акцентує увагу на тому, що «стрімкий розвиток ділової активності в англiкомовних країнах всього світу, так само як розвиток культурних, наукових, політичних зв'язків між Німеччиною і цими країнами справили великий вплив на німецьку пресу. Лексичні запозичення-англiцизми все частіше і в усе більшому обсязі зустрічаються на сторінках німецькомовних періодичних видань» (6, с. 42).

При цьому, як і у випадку багатьох інших мов світу, активне вторгнення англiкомовних елементів не тільки сприяє розвитку мовної системи, а й подекуди заміщує її, спричиняючи витіснення базової вживаної лексики. Цей результат запозичення належить до негативних тенденцій розвитку сучасної німецької

мови та спричиняє занепокоєння лінгвістів. На думку В. В. Турчин, в німецькій лексичній системі існують точні відповідники для багатьох англійських слів: «Lover», наприклад, не набагато краще звучить, ніж Liebhaber, замість «Loser» можна вживати Verlierer; Feeling – Gefühl; Airport – Flughafen; Deal – Handel тощо» (46, с. 472). Зважаючи на це, виникає негативна реакція на процес запозичення, яка спостерігається в Німеччині з XVII-го століття.

Процес поширення англіцизмів характерний і для сучасних тенденцій розвитку української мови, але має свою специфіку. В. В. Громовенко наголошує, що основним стимулом активізації засвоєння іншомовної лексики носіями сучасної української мови, її використання в усіх сферах спілкування стали процеси усвідомлення незалежності України; перевага інтегративних тенденцій над тенденціями протиставлення радянського суспільства; переоцінка цінностей; орієнтація на Захід у багатьох галузях життя суспільства (політико-економічного, культурного-мистецького, спортивного та ін.) (10, с. 42).

Об'єктивним є той факт, що функції мови світового (глобального) спілкування покладаються на англійську мову через її вплив на європейські мови, який поступово підсилюється, особливо з появою «масової культури».

Причинами поширення англійської мови як інтернаціональної, на думку Т. С. Мазур, є такі: комп'ютеризація, прагнення до міжнародних стандартів ділового партнерства, стандартизація науки й освіти, передове товаровиробництво в англійськомовних країнах, лідерство англійської мови як міжнародної у сфері ділової та наукової комунікації тощо (26, с. 114).

Серед німецьких лексичних інновацій можна розрізнити три типи лексичних змін, пов'язаних із запозиченнями іншомовної лексики: 1) спонтанні зміни «знизу», обумовлені внутрішніми процесами розвитку мови; 2) зміни, викликані суспільно-політичною ситуацією і, отже, нав'язані мови «ззовні» (мовцям жорстко пропонується оволодіння мовою в новому для них комунікативно-стильовому варіанті); 3) освоєння великої кількості запозичень з метою комунікативного престижу (55, с. 48).

Р. Райер і А. Бауманн відзначають, що для ФРН у період із 1950 по 1990 рік був характерний третім типом мовних змін. Для нових федеральних земель на сході Німеччини характерні другий і третій типи мовних змін (58).

Активне міжнародне співробітництво, використання сучасних Інтернет технологій, реклама по радіо, телебачення та преса є основними джерелами запозичень у німецькій мові. Крім цього, у самій пресі – газетах і журналах різної тематики активно функціонують англо-американські вкраплення. Нові запозичення зустрічають підтримку, як правило, серед людей, які визначають обличчя масової інформації (радіо, TV, преси), та молоді. Те ж саме можна сказати і про сферу спорту. З появою нових популярних спортивних занять, наприклад фрістайлу, з'являється, відповідно, й нова термінологія. Найбільш «молоді» англо-американізми слід шукати у сфері сучасних видів комунікації, інтерактивних зв'язків та Інтернету.

Багато предметів побуту ввійшли в ужиток під іноземними назвами, найчастіше англо-американськими. Так, англіцизм 'das Cover' регулярно став використовуватися для позначення ілюстрації на обкладинці журналу або конверта, футляра для диска, його можна зустріти і в словниках сучасної німецької мови. Від нього походить і слово 'Covergirl' (зображення дівчини на конверті компакт диска) і т. п. Часто в німецькій мові використовуються дієслова 'chatten' (спілкуватися по Інтернету) і 'sim sen' (надсилати смс – повідомлення).

Все більше німецьких громадян останнім часом віддають перевагу використанню англійських запозичень, оскільки іноземні слова вагомо атестують мовця в соціальному плані. І хоча більшість мовознавців схиляється до думки про негативні наслідки тотального поширення англійської мови, цю тенденцію не можна не ураховувати під час перекладу, адже, як стверджує

Т. С. Мазур, «мова – саморегулюючий механізм, дія якого зумовлена певними законами. Потрібно виховувати культуру мовлення, мовленнєвий смак у сучасних мовців. А смак – головна умова правильного і доречного вживання мовленнєвих засобів як запозичених, так і своїх, власних» (26, с. 114).

Серед актуальних запозичень можна зустріти англомовні лексеми – найменування гастрономії – замість більш «скромних» німецьких. Наприклад, *Poridge* замість «Haferbrei», *Crab-Meat* замість *Krabbenfleisch*. У молодіжних шарах носіїв мови постійно наголошується мода на престижні англіцизми *mein Dad(dy)* або *my family*.

Крім соціальних, політичних та економічних чинників, які формують екстралінгвільні фактори запозичування, існують і власне лінгвістичні причини вимкнення лексичних інновацій, до яких мовознавці відносять:

1) відсутність у німецькій мові еквіваленту для позначення нового поняття: *англ. management – das Management, англ. marketing – das Marketing*;

2) тенденція до використання одного запозиченого слова замість звороту: *англ. clearing - нім. das Clearing* (система безготівкових розрахунків, що ґрунтується на зарахуванні банками взаємних платіжних вимог сторін;

3) прагнення до підвищення й збереження комунікативної чіткості лексичних одиниць, яке виражається у вилученні полісемії або омонімії в запозиченій мові, наприклад: *англ. factoring – нім. : das Factoring*;

4) потреба в деталізації семантики, розмежуванні смислових відтінків шляхом приєднання до іншого слова, наприклад: *top, topaktuell, das Topangebot* (51, с. 346).

Сучасні українська та німецька мови рясніють англійськими запозиченнями, але сьогодні мови вже не здатні асимілювати весь потік нових лексем, оскільки процес асиміляції англо-американізмів, крім всього, передбачає ще й «прилаштування» запозичених слів до граматичної системи мов, наприклад, у випадку з іменником – набуття граматичного роду, числа і відмінка.

Але враховуючи, що в німецькій мові зустрічаються слова, які мають подвійну маркованість: *die E-Mail* або *das E-Mail* – *e-мейл*, «електронна пошта», виникають проблеми і з утворенням множини англо-американізмів у німецькій мові: *Notebook* (*переносний комп'ютер*) – *Notebooks*, *die Flyer* (*гарантія знижки*

при вході або при покупці напоїв на дискотеках) або *die Flyers*. Коливання у визначенні роду і в формі множини виявляють також іменники: *Multimedia i Modem (die Modems чи die Modeme, der Modem i die Modemen)*.

Однак деякі лексеми-запозичення завжди зберігатимуть свою форму, не піддаючись асиміляції. Це окремі прикметники, що прийшли з англійської, які не мають ступенів порівняння, наприклад, в німецькій мові можна зустріти: *Ein cooler Typ, ein softes Waschmittel*.

Принципово важливою є можливість теоретичного обґрунтування процесу запозичення. Цей процес має S-образний перебіг (52, с. 49). Це означає, що в залежності від часу інтенсивність проникнення іноземних слів у лексичний фонд мови неоднакова. Є фази, коли цей процес поступово починається, далі він набирає темп до моменту, коли зростання запозичень сповільнюється і майже припиняється.

Проявом активної фази, коли цей процес набирає темп, можна вважати запозичення експресивних англіцизмів або наділення такої лексики експресивною забарвленістю в українській і німецькій мові, яке відбувається в межах соціолекту молоді. Для молодіжного соціолекту характерним є вживання англіцизмів, які несуть у собі оцінне та емоційно-оцінне ставлення мовця до дійсності. Оцінність може полягати у внутрішній формі слова або з'являтися в результаті додавання зовнішніх формальних елементів, що повною мірою доводять тексти публіцистичного дискурсу.

Одним із яскравих свідчень глобального впливу англійської мови на лексику німецьких та українських ЗМІ є функціонування в ній англомовних скорочень. Скорочення такого типу належать до групи лексичних одиниць, неоднорідних за своїм складом, і є по суті скороченими варіантами написання або вимови слова чи словосполучення, формування яких зумовлено як екстралінгвальними чинниками, наприклад, намаганням стисло передати нові поняття, що виражаються складними словами і словосполученнями, так і мовними – принципом економії та пошуком нових засобів виразності. Крім

цього, процес появи нових скорочень є вираженням тенденції ... впливу розмовної мови на літературну (25, с. 318).

У німецькій мові активно функціонують такі англомовні слова-скорочення, як *SMS (Short Message Service (engl. für «Kurznachrichtendienst»))*, *cif (cost, insurance and freight (engl. für «Kosten, Versicherung und Fracht»))* (38, с. 153).

Серед них виділяються ініціальні абрєвіатури, складові скорочення, телескопізми (проміжне явище між словоскладанням і деривацією). Лінгвісти відзначають, що «телескопізми, як і складні слова, утворюються на основі вільних лексичних одиниць і являють собою універбацію, тобто конденсацію семантики словосполучення в межах однієї лексичної одиниці» (25, с. 319).

Особливий вплив англійської мови відчувається в лексичній галузі ІТ-технологій, які динамічно проникають у всі сфери життєдіяльності сучасної людини. Це дозволяє лінгвістам виокремити на позначення неолексем цієї області окрему назву – інфонеологізми. Л. О. Сандига зазначає: «Інфонеологізми відображають стан та зміни в англомовній концептуальній картині світу, у якій новітні технології стають новим виміром життя сучасної людини, впливають на її психологічний стан» (36, с. 347).

Прикладами таких лексичних інновацій є лексеми: *Tweet, Retweet, Like*, тощо, наприклад:

*Rasant verbreitete sich das Video im Netz, fast 25.000 User folgten Yung Rachus Aufruf und verbreiteten das Video per **Retweet**; auf Youtube wurde es mittlerweile über eine Million Mal aufgerufen (Error! Reference source not found.).*

Одним із детермінантів поширення англомовних запозичень виступає популярність окремих компаній. Так, наприклад, популярність компанії Apple та її продукції призвела до масової появи так званих інфонеологізмів, типовою ознакою яких є префікс *i*: неолексема *iLegacy* означає увесь доробок компанії Apple та її засновника Стіва Джобса, неологізм *iFinger* позначає палець, який повинен лишитися чистим, коли людина їсть руками, щоб не забруднити свій iPhone. Лексична інновація *iPub* з'явилася для позначення нового формату пабу:

відвідувачі мають змогу використовувати в закладі планшети компанії Apple (iPads), розміщені на столах (36, с. 343).

Таким чином, в останні роки США та Англія активно впливають на різні сфери життя інших країн, в тому числі і Німеччини та України. Англійська мова по праву вважається міжнародною, з її допомогою в будь-якій країні досягається взаєморозуміння між людьми, ведуться переговори, публікуються доповіді, проходять наукові конференції, проводиться навчання у багатьох країнах світу. У зв'язку з цим у німецькій й українській мові з'явилася значна кількість лексичних інновацій-англіцизмів. Динамічність та активність суспільного й політичного життя, намагання вплинути на емоції читача, зацікавити його та привернути увагу до певних проблем, зумовили появу на сторінках німецької преси низки англійських слів, що виражають поняття певної сфери життя.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Аналіз лінгвальних особливостей німецьких лексичних інновацій у сучасному публіцистичному дискурсі з урахуванням їх детермінованості за

тематичними групами та структурно-семантичними особливостями дозволяє зробити наступні висновки:

1. Переклад лексичних інновацій вмотиваний, в першу чергу, тематичною спрямованістю лексики. Відповідно до типів неологізмів в межах міжмовної комунікації обирається спосіб їхнього перекладу.
2. Найбільш масово представлені лексичні інновації в таких тематичних групах, як економіка, політика, наука та ІТ-технології.
3. До найбільш вживаних лексичних інновацій відносяться, зокрема: лексичні інновації економічної спрямованості; лексичні інновації політичної спрямованості; лексичні інновації інформаційно-технологічної спрямованості.
4. Структурно-семантичні особливості лексичних інновацій зазначених тематичних груп, способи їх творення та джерела походження є релевантними для процесу перекладу.
5. Процеси неологізації у економічній сфері німецької та української мов мають спільні риси: значний вплив англіцизмів на формування лексичного складу, взаємопроникнення інших терміносистем у лексику економіки, поява лексем, пов'язаних із перебігом економічних процесів.
6. Серед неологізмів політичної сфери виділяють три способи вираження оцінності: 1) оцінність лексичної інновації на основі одного або кількох її компонентів; 2) оцінність неолексеми не в конкретному елементі, а сформована на основі соціокультурного сприйняття семантики неологізму; 3) оцінність лексичної інновації на основі метафоричного сприйняття компонента неолексеми чи всієї лексичної одиниці вцілому.
7. Важливим фактором еволюції мовної системи є розвиток науки й техніки, яка через поширення лексики ІТ-технологій проникає із професійного у загальний мовний вжиток.
8. Неологізми як української, так і німецької мов можна поділити за способом номінації та за способом словотворення. Найбільш продуктивним способом словотворення в українській мові є афіксація, в німецькій мові –

словоскладання (як на базі слів, уже існуючих в мові за допомогою словотворчих засобів та словотворчих моделей; так і шляхом запозичення з інших мов різноманітних іншомовних лексичних елементів.

9. Аналіз ілюстративного матеріалу свідчить, що 40%, німецькомовних неологізмів – англоамериканізмів. Основними причинами запозичення виступають як власне внутрішньо лінгвістичні (процес номінації), так і екстралінгвістичні фактори: історично, соціально-економічно й політично обумовлена орієнтованість німецькомовного суспільства на вживання англоамериканізмів, та домінуюча роль англійської мови як засобу інтернаціональної комунікації.
10. Характер німецьких лексичних інновацій-запозичень визначають три типи лексичних змін: 1) зміни, обумовлені внутрішніми процесами розвитку мови; 2) зміни, викликані суспільно-політичною ситуацією; 3) вживання запозичень з метою підвищення комунікативного престижу.

РОЗДІЛ III.

ВІДТВОРЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ ІННОВАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Незважаючи на те, що проблемі перекладу лексичних інновацій присвячені численні дослідження вітчизняних і зарубіжних лінгвістів (24; 17; 49), в

практичній діяльності перекладачі постійно стикаються з труднощами їхнього відтворення через значну кількість нових номінацій у лексиці сучасних мов. З метою вирішення завдань даної роботи було дібрано 100 прикладів слововживань ЛІ із текстів німецькомовних і українськомовних ЗМІ, що ілюструють можливості перекладу неологізмів обох мов (див. Дод. 1).

На основі аналізу дібраних одиниць було проведено вивчення структурних особливостей німецькомовної неологічної лексики, особливостей відтворення змісту лексичних інновацій в межах тематичних груп та визначено критерії вибору варіантів їхнього перекладу. Було з'ясовано, що переклад лексичних інновацій вмотивований різними факторами. Одним із них є тематична спрямованість лексики, тобто спосіб їхнього перекладу (17; 50) залежить від типу неологізмів з точки зору міжмовної комунікації.

Оскільки тематика неологізму і тексту вцілому є одним із проявів його прагматики, необхідно враховувати екологічні, соціокультурні, національні «відтінки» семантики неологізмів.

3.1 Способи еквівалентного перекладу

Спираючись на класифікацію В.Н.Комісарова (21, с.115), ми виділяємо 2 способи перекладу лексичних інновацій в німецькій мові:

- 1) Спосіб еквівалентного перекладу (транскрипція – відтворення звукової форми; транслітерація – відтворення графічної форми);
- 2) Прийом застосування перекладацьких трансформацій (лексичні трансформації; калькування – заміна складових частин (морфем чи слів) їх лексичними відповідниками в мові перекладу; напівкалькування – часткова заміна складових частин; описовий переклад (експлікація).

Проведений аналіз практичного матеріалу підтвердив припущення про те, що неологічну лексику мови оригіналу можна передати мовою перекладу через спосіб еквівалентного перекладу:

– **транскрипцією або транслітерацією:**

Außer e-commerce entwickeln sich keine innovativen inländischen Produkte. “*Meint der geschäftsführende Partner der Growth UP Group Denis Dowgopolyj (95).* – *Крім e-commerce, внутрішні інноваційні продукти не розвиваються*”, - вважає керуючий партнер GrowthUP Group Денис Довгополий (**Error! Reference source not found.**);

та прийом застосування перекладацьких трансформацій (лексичні трансформації, тобто:

– **калькою**: семантичні запозичення або кальки є передачею автохтонними мовними засобами внутрішньої форми іншомовного слова або словосполучення, з урахуванням їхньої морфологічної структури, наприклад:

Einmal wurden wir gezeigt und wurden sofort megapopulär (**Error! Reference source not found.**). – *Один раз нас прокрутили – і ми стали мегапопулярними* (**Error! Reference source not found.**);

– **напівкалькою**:

Des Weiteren kann die Entwicklung der Netzwerke von Logistikunternehmen und der Zahlungssysteme das E-Commerce-Wachstum vorantreiben (**Error! Reference source not found.**). – *Драйверами зростання e-commerce також можуть бути розширення мережі логістичних компаній та розвиток платіжних систем* (**Error! Reference source not found.**);

– **описово** [14, с. 39], наприклад:

Nach ein paar Tagen entstand in Viber (im postsowjetischen Raum populärer Messengerdienst, A.d.Ü.) ein Gruppenchat, dessen Mitglieder ihre Ideen zu Veränderungen im Dorf vorbrachten (**Error! Reference source not found.**). – *За кілька днів у Viber виник груповий чат, учасники якого пропонували свої ідеї щодо змін у селищі.* (**Error! Reference source not found.**).

Для передачі лексики, яка не має відповідників у мові перекладу, використовується калькування, тобто створення нового слова, словосполучення

або складного слова для позначення відповідного предмета на основі елементів та морфологічних співвідношень уже реально існуючих в мові компонентів, наприклад:

Die wissenschaftliche Mitarbeiterin der Technologischen Universität Tallinn Birgy Lorenz erzählt, wie man Kindern die Cybersicherheit ab der ersten Klasse in Estland lehrt (Error! Reference source not found.). - Наукова співробітниця Талліннського технологічного університету Бірті Лоренц розповідає, як в Естонії вчать дітей кібербезпеці з 1 класу (Error! Reference source not found.).

3.1.1 Транскрипція і транслітерація. Якщо ж у мові перекладу немає прямого еквівалента тієї чи іншої лексичної інновації, існує можливість передачі фонетичної / орфографічної форми або описового відтворення семантики неологізму.

Аналіз і подальше відтворення структурних особливостей лексичних інновацій німецької мови будується саме на цих теоретичних засадах. Відтворення значення лексичних інновацій в мові-оригіналі в процесі перекладу вимагає певного алгоритму дій, що включає і аналіз структури ЛЮ, оскільки допомагає з'ясувати механізм утворення неолексеми.

Транскрипція заснована на фонетичному принципі, тобто на передачі українськими літерами звуків німецькомовної лексеми. Як показав аналіз дібраного матеріалу, методом транскрипції передаються такі слова:

Euro-Maidan – Євромайдан, наприклад:

Nach dem Erfolg des Euromaidans erhielten die „Donezker“ die gewünschten Garantien nicht und griffen erneut zum Mittel der Erpressung, was für sie tödlich endete (Error! Reference source not found.). – Після перемоги Євромайдану «донецькі» не отримали бажаних гарантій і знову вдалися до шантажу, який скінчився для них фатально (0).

До цієї категорії відносяться також численні наукові терміни, а також слова, запозичені з інших мов різноманітної тематичної спрямованості лексичної інновації, що функціонують в текстах сучасних ЗМІ, наприклад:

Aber wie wird ein Historiker in Zukunft all unsere E-Mails oder unsere Tweets lesen? (**Error! Reference source not found.**) – *А як історик майбутнього буде читати всі наші емейли і наші твіти?* (**Error! Reference source not found.**).

Транслітерація заснована на передачі графічного образу інновації і використовується під час відтворення власних назв, географічних назв, особливостей суспільного життя і матеріального побуту, наприклад:

Über Viber zum Subbotnik (**Error! Reference source not found.**). – *З Viber'а на суботник* (**Error! Reference source not found.**).

Абревіація, як морфологічний словотвір, представлений в текстах медійного дискурсу достатньо широко, наприклад:

Boris Johnson muss vor Gericht aussagen. Der konservative Politiker muss sich wegen möglicherweise wissentlich falscher Aussagen vor dem Brexit-Referendum verantworten(**Error! Reference source not found.**). – *Борис Джонсон викликаний до суду через Brexit. Головний претендент на посаду прем'єр-міністра Великобританії Борис Джонсон постане перед судом за звинуваченням у брехні з приводу виходу країни з Європейського Союзу* (**Error! Reference source not found.**).

Лексема *Brexit* означає вихід Великої Британії з ЄС та походить від словосполучення англomовного походження *Britain exit* й утворена шляхом телескопії.

Транслітерація виступає в даному випадку найефективнішим способом перекладу зазначеного неологізму, утвореного шляхом зрощення і телескопії. Альтернативою є залишення слова в написанні мовою оригіналу. Одна з переваг даного способу полягає у можливості використання загальноприйнятої

абревіатури англійською мовою, або, за необхідності, пояснити її зміст українською або іншою мовою.

3.1.2. Застосування перекладацьких трансформацій. Сутність перекладацької трансформації, як прийому адекватного відтворення змісту ТО, полягає у такому перетворенні речення, тексту чи фрагменту мовлення вихідної мови засобами мови перекладу, під час якого зміст вихідного тексту залишається не змінним (5). Саме тому перекладацькі трансформації є найбільш ефективним засобом подолання міжмовного бар'єру та максимального відтворення змісту, а релевантною для аналізу відтворення досліджуваної групи мовних засобів є *трансформаційна модель*.

Виходячи з ідеї про одиниці перекладу різних мовних рівнів (5), і враховуючи, що одиницями досліджуваного шару лексики виступають іменник, дієслово і словосполучення, можна стверджувати, що переклад цих синонімічних засобів відбуватиметься на рівні слова і словосполучення (5). Релевантною для аналізу відтворення досліджуваної групи мовних засобів є *трансформаційна модель* перекладу.

3.2 Лексичні трансформації при відтворенні німецькомовних ЛЛ. До найбільш частотних *способів* відтворення змісту ТО відносяться, як відомо, *лексичні перекладацькі трансформації* – різного роду зміни лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою еквівалентної передачі їх семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик із врахуванням норм мови перекладу та мовленнєвих традицій культури мови перекладу. (4, с. 361) Лексичні трансформації застосовуються тоді, коли словникові відповідники того чи іншого слова мови оригіналу не можуть бути використані у тексті перекладу з причин семантичної або контекстуальної невідповідності. У практиці перекладу традиційно використовуються *шість видів* лексичних трансформацій і лексичні інновації, які відтворюються засобами української мови методом зіставного аналізу на основі 100 текстових фрагментів.

Лексична одиниця, як відомо, перекладається не як ізольований елемент, незалежний від речення та тексту, де він вживається, а в сукупності його контекстуальних зв'язків та функціональних характеристик. (2, с. 300). Тільки так досягається точність та еквівалентність відтворення семантики слів (в тому числі й німецькомовних неологізмів). Однією з таких важливих характеристик є норми та традиції вживання слів у тій чи іншій сфері мовлення. Знання словникових відповідників є необхідною, але недостатньою умовою еквівалентного перекладу лексики. Для неологізмів більш важливим є вміння підібрати контекстуальні відповідники, які не завжди фіксуються у двомовних словниках.

Серед лексичних трансформацій, що дозволяють максимально відтворити зміст новотвору, ефективним є також спосіб калькування – семантичні запозичення або кальки є передачею автохтонними мовними засобами внутрішньої форми іншомовного слова або словосполучення, з урахуванням їхньої морфологічної структури, наприклад:

Einmal wurden wir gezeigt und wurden sofort megapopulär (**Error! Reference source not found.**). – *Один раз нас прокрутили – і ми стали мегапопулярними* (**Error! Reference source not found.**);

Специфічним випадком калькування, релевантним для відтворення німецькомовних лексичних інновацій різного тематичного спрямування є прийом напівкалькування, наприклад:

Des Weiteren kann die Entwicklung der Netzwerke von Logistikunternehmen und der Zahlungssysteme das E-Commerce-Wachstum vorantreiben (**Error! Reference source not found.**). – *Драйверами зростання e-commerce також можуть бути розширення мережі логістичних компаній та розвиток платіжних систем* (**Error! Reference source not found.**);

3.2.1 Описовий переклад. Описовий метод вирізняється серед інших максимальним ареалом використання, але й, в одночас, обмежується умовами

конкретної комунікативної ситуації, наприклад, тематикою або жанром текстів ЗМІ. Вибір найбільш вдалого перекладацького рішення обумовлений, насамперед, комунікативною ситуацією, зокрема цільовою аудиторією та авторською інтенцією, наприклад:

Ich habe sogar schon Leute getroffen, die einen Verwandten oder Freund bei der ATO (Antiterroristische Operation, offizielle ukrainische Bezeichnung für die Kampfhandlungen im Donbass) verloren haben (Error! Reference source not found.). – Зустрічав навіть людей, у яких хтось із близьких загинув в АТО (104).

Очевидно, що користуватися описовим перекладом в цьому випадку незручно, оскільки необхідно до мінімуму скоротити пояснення, даючи тільки частину опису. Доцільніше ці терміни передати за допомогою транскрибування (з елементами транслітерації) і калькування. У даному випадку ці запозичення (з можливими виносками) будуть набагато зручнішими, ніж довгий описовий переклад, наприклад: *Youtuber* - ютубер, *Challenges* – челендж.

Для відтворення значення ЛІ у повній мірі інколи виникає необхідність поєднання різних способів, наприклад:

„Nehmen Sie Ihre Smartphones heraus“, bittet der Gründer des Zentrums der neuen Bildung, Autor und Entwickler der Plattform „UMITY“ (eine Bildungsplattform, im Ukrainischen bedeutet das „Können“, A.d.Ü.) Iwan Iwanow die Lehrerinnen und Lehrer (Error! Reference source not found.). – «Достаньте свої смартфони», – просить вчительок і вчителів засновник Центру нової освіти, автор і розробник платформи «УМІТИ» Іван Іванов (Error! Reference source not found.).

У наведеному прикладі застосовано транслітерацію та описовий спосіб перекладу з метою найбільш точного відтворення значення лексеми.

Отже, при перекладі неологічних одиниць важливо враховувати особливості структури новоствореної лексеми. Основними способами перекладу неологізмів, з урахуванням їхніх структурних особливостей, є: транскрипція,

транслітерація, калькування, описовий переклад. Знання семантики компонентів лексичної інновації дозволяє декодувати зміст лексичної інновації для більш точного його відтворення.

Наприклад в процесі відтворення лексем в економічному дискурсі. Оскільки економічні процеси є загальносвітовими, то при перекладі, як правило, добирається існуючий відповідник у мові перекладу, утворений через калькування чи транскрипцію, транслітерацію. Але що стосується соціальних реалій, (*der Hartz-IV-Empfänger, der Hartz-IV-Bezieher, der Hartz-IV-Empfänger, die Niedriglohngruppe, der Vollzeitbeschäftigte, die Hartz-IV-Familie*), можливим є і використання описового методу.

Змішаним способом перекладу відтворюються такі ЛО економічної групи як Direktmarketing (директ-маркетинг) тощо, наприклад:

*Laut Prognosen des Ukrainischen **Direktmarketing** Verbands wird das Volumen des **E-Commerce-Markts** im Jahr 2015 um rund 45 Prozent auf 1,1 Milliarden US-Dollar sinken (**Error! Reference source not found.**). – За прогнозами Української асоціації **директ-маркетингу**, у 2015 році обсяг **ринку електронної комерції** в доларах скоротиться приблизно на 45% до 1,1 млрд. (**Error! Reference source not found.**).*

Типовим прийомом для перекладу таких неологізмів є використання як **калькування**, так і **транслітерації** (Direktmarketing) у випадку з функціонуванням англіцизму, що свідчить про тяжіння економічної мови до міжнародної уніфікації.

Відтворення лексичних інновацій у політичному дискурсі вимагає знання політичних, історичних та географічних реалій, наприклад: *Euromaidan – Євромайдан, Minsker Prozess – мінський процес*; лексика, пов'язана з війною в Україні, зокрема й мілітаризована лексика, наприклад:

*Am Kontrollpunkt neben den Eisenbahnschienen ragt eine **Grad-Raketenhülse** aus dem Boden wie ein großer Zeiger (**Error! Reference source not found.**). – Біля*

блокпосту, поруч із залізничною колією – напрямна труба від "Граду", що стирчить із землі, як величезна стріла (**Error! Reference source not found.**).

Для перекладу лексеми «град» перекладач використав транслітерацію, хоча, на нашу думку, доцільно поєднати її з описовим методом, оскільки в німецькій мові є вживаною лексема *Grad*, яка однак, має відмінне значення.

Und im Jahre 2014 blockierten Tausende örtliche Einwohner auf der Krim und im Donbass ukrainische Militärs, besetzten staatliche Einrichtungen, brachten Essen an die Kontrollpunkte, trugen sich in die „Selbstverteidigung“ und riefen „Putin, hilf!“ (**Error! Reference source not found.**). – У 2014 році в Криму та на Донбасі тисячі місцевих мешканців блокували українських військових, захоплювали держустанови, носили їжу на **блокпости**, записувались до «самооборони» та закликали «Путін, допоможи!» (**Error! Reference source not found.**).

Лексичну інновацію «блокпост», що стала вже реалією сьогодення України, було перекладено способом калькування – *Kontrollpunkt*, хоча, як показав аналіз, перекладачі часто використовують для її відтворення й термін *Checkpoint*:

Die ukrainischen Einheiten ziehen ab, die drei befreiten Checkpoints fallen erneut in die Hände der Ponomarjow-Leute (**Error! Reference source not found., S. 25**).

При перекладі політичних неологізмів перекладачі часто послуговуються способом **транслітерації** у поєднанні з **описовим способом** перекладу, оскільки для носіїв мови перекладу поняття може бути невідомим. Це спостерігається в таких прикладах, як:

Ich habe sogar schon Leute getroffen, die einen Verwandten oder Freund bei der ATO (Antiterroristische Operation, offizielle ukrainische Bezeichnung für die Kampfhandlungen im Donbass) verloren haben (**Error! Reference source not found.**). – Зустрічав навіть людей, у яких хтось із близьких загинув в **АТО** (104).

Актуальні процеси перетворення, що відбуваються в політиці, відмова від незмінних стереотипів, застарілих міфів призводить до деменантизації цілої низки лексем. У цьому випадку перекладачі використовують, як правило, калькування:

Aber ihre geografische Verbreitung verweist ganz klar auf die Grenzen der „Russischen Welt“ – mit der Ukraine innerhalb dieser Grenzen (Error! Reference source not found.). – Але географія її розширення чітко вказує на межі «русского мира» - і Україна в цих межах таки перебуває (104).

Інші лексеми набувають символічного значення, переходячи до групи новотворів. Так, у зв'язку з подіями на Майдані лексема «Майдан» набула символічного звучання і нового вживання як українських ЗМІ, так і в медійних ресурсах світу. При перекладі німецькою цієї лексеми перекладачі послуговувалися транслітерацією.

Транслітерація використовується й для відтворення композитів на основі лексема «Майдан», наприклад:

*Nach dem Erfolg des **Euromaidans** erhielten die „Donezker“ die gewünschten Garantien nicht und griffen erneut zum Mittel der Erpressung, was für sie tödlich endete (Error! Reference source not found.). – Після перемоги **Євромайдану** «донецькі» не отримали бажаних гарантій і знову вдалися до шантажу, який скінчився для них фатально (0);*

*Aus unseren magnetischen Sofas hatten wir keine Möglichkeiten die neue **Postmaidan-Korruption** zu neutralisieren und die durch Russland eroberten Territorien zurückzuholen (Error! Reference source not found.). – Зі своїх магнетичних диванів ми не мали можливості придушити вже нову, **постмайданну, корупцію** та повернути захоплені Росією території (Error! Reference source not found.);*

*Organisator der **Maidan-Protteste** hat eine Vorladung der Miliz erhalten (Error! Reference source not found.). – Організатора акції **протесту на Майдані** викликають на допит (115).*

Вдалиий вибір еквіваленту під час відтворення нової лексики політичного змісту, як свідчать відібрані приклади, реалізує за допомогою оцінних лексичних інновацій основні функції текстів політичного дискурсу. (30, с. 115)

Н. І. Моїсеєва. Відтворення оцінних неологізмів, заснованих в німецькій мові на прогресивній тенденції до словоскладання, забезпечується калькуванням, або використанням транскрипції/транслітерації), наприклад:

*Das Aushängeschild des „Verbandes der Politemigranten ...“ werden die eigentlichen Regisseure in Moskau für den **Medienkrieg** mit der Ukraine benutzen – für die Kundmachung von angeblichen Nachrichten „im Namen des Volkes in der Ukraine“, die der Kreml braucht (Error! Reference source not found.). – Одне із завдань СППУ - виконувати роль «зливного бачка»: вивіску «Союзу політемігрантів ...» справжні режисери в Москві будуть використовувати в медіавійні з Україною для оприлюднення нібито від "імені народу України" тих меседжів, які потрібні Кремлю (Error! Reference source not found.).*

Якщо оцінність лексичної інновації обумовлена метафоричністю компонента неолексеми, чи лексичної одиниці вцілому, використовується описовий переклад. Залежно від типу метафори та структури самої одиниці можуть вживатися різноманітні способи перекладу, наприклад:

*Man sagte, Polen – das ist wie ein zweites Russland, die gleichen „**Watnyky**“ (wörtlich **Wattejackenträger**, von der russischen **Opposition entlehnte abwertende Bezeichnung für Putin-Anhänger und Sowjetnostalgiker**) und Imperialisten, die nur darauf warten, uns Galizien und Wolhynien wegzunehmen (Error! Reference source not found.). – Мовляв, Польща – це як друга Росія, такі самі **ватники** і імпералісти, які тільки й чекають, щоб забрати у нас Галичину разом із Волинню (0).*

Отже, найбільш ефективним способом перекладу політичної лексики є **калькування**. Передати метафоричний зміст лексичної інновації у сфері політики з відтворенням оцінного компонента семантики допомагає **описовий спосіб**. У сучасних умовах інформаційного світу функція ЗМІ полягає насамперед у формуванні суспільної думки, громадянської позиції та впливу на свідомість читача. При цьому важливу роль відіграє і створення об'єктивної (чи такої, що сприймається читачем як об'єктивна) картини розвитку подій.

У галузі інформаційних технологій завдання перекладу неологізмів вирішується шляхом транскрипції лексичної інновації, наприклад:

*Sie tauschten ihre Erfahrung aus, diskutierten und brachten hunderten ukrainischen Lehrerinnen und Lehrern bei, wie sie **Gadgets** und Technologien benutzen können (Error! Reference source not found.).* – Вони ділилися досвідом, дискутували й навчали сотні українських вчителів та вчительок користуватися найновітнішими *гаджетами* та технологіями (Error! Reference source not found.);

Створення нового терміна використовується, якщо в мові перекладу не зафіксовано еквівалент того чи іншого терміна. В основному даний прийом застосовується по відношенню до термінів-неологізмів, що називають явища, які з'явилися в українській дійсності у зв'язку з активним розвитком науки і техніки, наприклад:

*SolarGaps, ein in Kyjiw ansässiges Unternehmen, hat Jalousien mit **Photovoltaik-Komponenten** entwickelt, die Strom erzeugen (Error! Reference source not found.).* – Київська компанія SolarGaps створила жалюзі із *сонячними панелями, які виробляють електроенергію* (0).

Як видно з наведених прикладів перекладач використав прийом калькування і транслітерації. При цьому звичне для пересічного українця словосполучення «сонячні панелі» перекладено за допомогою композита *Photovoltaik-Komponenten*, і це свідчить про те, що термін *Photovoltaik*, незважаючи на іншомовне походження, є вживаним у німецькомовному середовищі.

*Am 27. Juni startete in der Ukraine gegen Mittag eine massive **Cyberattacke**, die mithilfe einer modifizierten Version des Virus „WannaCry“ – Petya.A ausgeführt wurde und mindestens einen Monat lang vorbereitet wurde (Error! Reference source not found.).* – 27 червня близько обіду в Україні стартувала масова *кібератака*, яка здійснювалася за допомогою модифікованої версії вірусу "Wannacry" - Petya.A, і готувалася щонайменше місяць (111).

Так, наприклад, популяризація соціальних мереж призвела до появи таких новотворів як *Facebook*, *Twitterer*, *twittern*, *Youtuber*, які через їхню закріпленість в побуті сучасної людини є загально зрозумілими і перекладаються шляхом транскрибування:

Doch kann er sich kein Ticket für ein Flugzeug kaufen, schafft es nicht sich mit einem Promotor zu einigen, kann keine Seite bei Facebook aufmachen (Error! Reference source not found.). – Але квитки на літак він купити не може, не може домовитися з промоутером, не може створити сторінку в фейсбуці (Error! Reference source not found.).

Враховуючи, що більшість термінів, пов'язаних з нанотехнологіями утворено за допомогою додавання префікса латинського походження *nano-*: *Nanobiologie*, *Nanotechnologie*, для їхнього перекладу використовується побудова термінів за аналогією: *нанобіологія*, *нанотехнологія*. Підґрунтям є прозорість їх семантики.

Одже, при перекладі неолексики сфери технологій найчастіше використовується **транскрибування** та введення в текст **неперекладених слів** із збереженням правопису мови оригіналу.

Найбільш поширеним способом передачі неолексем економічного спрямування (наприклад, назв банків, фінансових інститутів і компаній) є традиційний прийом транслітерації:

Die Postbank bietet Ihnen all die Zugangsmöglichkeiten, die Sie von einer modernen Multikanal-Bank erwarten können: per Telefon, über das Internet oder in allen größeren Filialen der Deutschen Post. – «Постбанк» як сучасний багатоканальний банк пропонує Вам всі існуючі способи доступу: по телефону, через інтернет чи в усіх великих філіалах «Дойче пост».

Willkommen bei der Citibank! – Ласкаво просимо в Сітібанк!

Найбільшу складність при перекладі складають термінологічні одиниці оказіонального характеру, які обумовлені нестандартним варіантом їх

написання, включенням в структуру англіцизмів, функціонуванням у формі складного іменника, утвореного шляхом складання двох або більшої кількості основ, наприклад: *Deutsche Bank-Bausparen*, *Citibank Rendite Plus*, *SpardaCash*, *All-inclusive-Konto CitiBest*, *Echtzeit-Brokerage-System*, *LBS-Bausparer*, *Sparda-Bank Hypothek*, *Dresdner OnlineDepot*.

При перекладі таких лексичних інновацій, які містять в своїй структурі англіцизми, доречним способом є використання транслітерації іноземною мовою:

Besuchen Sie uns einfach in der Filiale oder rufen Sie uns unter ... (24-Hour CitiPhone Banking) an. – Відвідайте наш філіал або зателефонуйте в 24-Hour CitiPhone Banking за телефоном ...

При перекладі неолексем - назву банку, є можливим застосування комбінації транслітерації та одного зі способів перекладу термінів:

1) транслітерація + описовий переклад: *Deutsche Bank-Bausparen* – послуга «Дойче банка» з накопичення грошових коштів на житлове будівництво; *Citibank Finanzierungsberatung* – консультування Сітібанка з питань фінансування;

2) транслітерація + підстановка: *Deutsche Bank-Obligation* – облигація «Дойче банка»; *Dresdner Bank Geldautomat* – банкомат Дрезднер банка.

Частина безеквівалентних термінів перекладається українською за допомогою прийому калькування; частини складного слова німецької мови об'єднуються в українській мові в словосполучення відповідно за правилами лексико-граматичної сполучуваності: *Lohnkonto* – заробітний рахунок; *Kreditkonto* – кредитний рахунок; *Kapitalversicherung* – страхування капіталу; *Aktienfonds* – фонди акцій.

Для лексичної одиниці іноземної мови, яка не має в мові перекладу точних еквівалентів, шляхом підбору найближчої за значенням одиниці створюються аналоги, тобто здійснюється наближений переклад: *Reisezahlungsmittel* –

міжнародні засоби платежу; Risiko-Lebensversicherung – страхування життя/страхування від нещасних випадків.

У ряді випадків при передачі значення безеквівалентного терміна перекладачеві доводиться вдаватися до прийому адекватної заміни, тобто замінює одне поняття іншим, функціонально йому рівноцінним:

Ab 3.000 EUR Einlage ein sattes Zins-Plus: je höher die Einlage, desto höher der Zinssatz. – Розмір вкладу від 3.000 євро забезпечить високий відсоток: чим більше розмір вкладу, тим вище відсоткова ставка.

Отже, при перекладі неолексикки економічного спрямування в текстах німецьких ЗМІ українською мовою використовуються переважно такі прийоми: транслітерація; комбінація транслітерації і описового перекладу; описовий переклад; калькування; наближений переклад.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Аналіз відтворення неолексем різної тематичної спрямованості, які функціонують у сучасних німецьких медіа показав, що особливу увагу при

перекладі неологізмів німецьких ЗМІ слід приділити структурі слова, неологізми будуються за існуючими в мові-оригіналу словотворчими моделями. Більшість словотворчих компонентів мають своє семантичне навантаження, декодування якого дозволяє визначити та відтворити зміст неолексеми.

2. У мові сучасних німецьких ЗМІ найбільш чисельні семантичні групи неологізмів – новотвори у сфері економіки, політики, науки й технологій. Можна говорити про взаємозв'язок між авторською інтенцією у публіцистичному тексті та способом перекладу неологізму.
3. Основними критеріями вибору варіанту перекладу лексичної інновації виступають співвіднесеність семантики неологізму в тексті-оригіналу тексті та тексті перекладу, що забезпечується аналізом контексту ЗМІ та словотворчої моделі. Основними способами перекладу неологізмів, з урахуванням їхніх структурних особливостей, є: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад.
4. При перекладі оцінного значення політичних лексичних інновацій в текстах німецьких ЗМІ українською мовою використовуються такі способи перекладу як калькування та описовий переклад, транскрипція та транслітерація.
5. В процесі відтворення неолексем в текстах економічного спрямування німецьких ЗМІ добирається існуючий відповідник у мові перекладу шляхом калькування, траскрипції, транслітерацію комбінація транслітерації і описового перекладу; калькування; наближений переклад; можливим є і використання описового методу, наближений переклад.
6. У галузі інформаційних технологій при перекладі термінів-неологізмів, що називають явища, які з'явилися в українській дійсності у зв'язку з активним розвитком науки і техніки, завдання перекладу неологізмів вирішується шляхом транскрипції, калькування, транслітерації лексичної інновації. У випадку відсутності зафіксованого еквіваленту того чи іншого терміна використовується прийом створення нового терміна.

ВИСНОВКИ

Запопонувана кваліфікаційна робота присвячена дослідженню проблеми перекладацьких особливостей відтворення лексичних інновацій сучасного дискурсу Німеччини та України та визначенню засобів їх відтворення. *Актуальність* теми роботи, як показує огляд існуючої теоретичної літератури з вказаної проблематики обумовлена необхідністю глибокого аналізу специфіки розвитку лексичних інновацій як відносно самостійної системи лексичних одиниць у сфері актуальних підсистем мови; недостатньою вивченістю лексичних інновацій сучасної німецької та української мови, які інтенсивно розвиваються шляхом мовної фіксації нових реалій, необхідністю більш глибокого аналізу способів і мовних засобів відтворення лексичних інновацій українською мовою. Виходячи з цього, було визначено об'єкт, предмет та практичні завдання дослідження. *Об'єктом* дослідження було обрано німецькі лексичні інновації у сучасному публіцистичному дискурсі Німеччини та України з точки зору їх семантичних, структурних і функціональних ознак; *предметом* дослідження визначено процес відтворення німецьких лексичних інновацій публіцистичного дискурсу в залежності від семантичних, структурних і функціональних ознак зазначеної групи лексичних одиниць.

Визначення *об'єкту, предмету та матеріалу* дослідження сприяло досягненню його *мети* та вирішенню цілої низки наукових *завдань*, серед яких першочерговими є: здійснення аналізу семантичних, структурних і функціональних ознак німецьких лексичних інновацій у сучасному публіцистичному дискурсі Німеччини та України та визначення механізму їх відтворення українською мовою. Реалізацію встановленої мети забезпечило вирішення й більш конкретних завдань, зокрема: визначення дефініцію базових понять «неологізм» та «новотвір» у сучасній лінгвістиці на основі огляду теоретичної літератури з досліджуваної проблеми; аналіз специфіки лексичної інновації як мовного явища; розробка власної тематичної класифікації німецьких лексичних інновацій сучасних ЗМІ; аналіз джерела утворення неологізмів у сучасній німецькій та українській мовах; описання глобального характеру

впливу англійської мови на лексику ЗМІ німецької та української мов; розкриття лінгвістичних особливостей функціонування неологізмів у мові сучасних німецьких ЗМІ; дослідження структурних особливостей лексичних інновацій української та німецької мови, їхнє відтворення (на базі текстів німецьких ЗМІ за період 2009-2019 рр); визначення найбільш ефективних шляхів відтворення окремих тематичних груп німецьких неологізмів, аналіз закономірностей у визначенні способів перекладу та їх критерії на основі обраних неологізмів та їхнього відтворення.

Вирішенню цих завдань сприяло застосування наступних методів лінгвістичного аналізу: описового методу, методу порівняльного аналізу на основі німецьких та українських лексичних інновацій; індуктивного методу, методу семантичної ідентифікації; контекстологічного методу; елементів статистичного методу з метою узагальнення функціональної частотності вживання досліджуваних мовних одиниць; методу суцільної вибірки лексичних інновацій з текстів ЗМІ; логіко-семантичного аналізу із наступним теоретичним узагальненням одержаних результатів з метою виокремлення семантичних і прагматико-функціональних характеристик неологізмів; компонентного аналізу для визначення структурних особливостей неологізмів; кількісного методу із метою виявлення тенденцій розвитку неології німецького публіцистичного дискурсу.

Досягнуті результати роботи сприяють забезпеченню її *практичної цінності*, яка полягає у можливості використання її результатів при викладанні теоретичних і практичних курсів з лексикології, стилістики, теорії і практики перекладу (теорії та практики професійно орієнтованого перекладу, вступу до перекладознавства, перекладацького аналізу тексту) та при написанні курсових та кваліфікаційних робіт; а також у сприянні теоретичної її цінності, яка полягає у поглибленому вивченні німецьких лексичних інновацій у сучасному публіцистичному дискурсі Німеччини та України з позицій лінгвістики та перекладознавства. Практичну цінність роботи доводить апробація основних положень дослідження під час дискусії в рамках Міжнародної науково-

практичної конференції «AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ» (березень 2019р.) на матеріалі тез «Специфіка лексичної інновації з позиції сучасного перекладознавства».

Проведене теоретичне та практичне дослідження таких специфічних лексичних одиниць, як неологізми, дозволяє зробити наступні висновки:

1. Нові найменування в мові створюються шляхом запозичення та різними способами вторинної номінації: семантичної деривації, словотвору, фразотворення. Появу нових реалій і понять зумовлює потреба в нових позначеннях, а отже, відбувається збагачення та вдосконалення словникового складу мови. При їхньому створенні спостерігається поєднання різних способів номінації, зокрема словоскладання і запозичення.

2. Аналіз теоретичної літератури, присвяченої проблемам неології, свідчить, що важливе місце серед джерел лексичних інновацій займають запозичення – невід'ємна частина лексичного складу будь-якої мови. У першу чергу це стосується лексем з інформаційного, технологічного, економічного і політичного життя.

4. Використання неологізмів є однією з відмінних рис сучасної публіцистики та мови сучасних ЗМІ, якій надають динамічності й новизни. Встановлено, що саме публіцистичний стиль є сприятливим середовищем для виникнення лексичних інновацій. Актуальність змісту викликає необхідність пошуку актуальної форми його вираження, що забезпечують неологізми завдяки більшій смисловій місткості і образності у порівнянні із загальноживаною лексикою.

5. На базі текстів німецьких ЗМІ простежено вплив англійської мови на процес неологізації й визначено, що він має глобальний характер, що позначається на розширенні словникового складу обох досліджуваних мов – української та німецької. Англоамериканізми поширюються у мові через активізацію соціальних мереж та інформаційних технологій.

Поширення англіцизмів у німецькій мові знаходить своє відображення й в граматичній системі мови. Результатом цього є неповна асиміляція англіцизмів, функціонування запозичень із подвійним родом, неунормованим написанням, подвійною формою множини.

6. При перекладі неологізмів основні труднощі пов'язані, як правило, з відсутністю їх фіксації в двомовних словниках і необхідністю встановлювати обсяг їхнього значення. Нові суспільно-важливі реалії німецької мови активізували процес запозичення, що впевнено демонструє лексика засобів масової інформації. У ній функціонує велика кількість лексичних одиниць іншомовного походження, що дозволяє ЗМІ повно висвітлювати нові зміни суспільства.

7. У якості основних прийомів перекладу неологізмів, як показує аналіз практичного матеріалу, слід вважати транскрипцію, транслітерацію, калькування і описовий переклад. Досить часто перекладачі використовують поєднання декількох прийомів перекладу, наприклад, транскрипції і описового перекладу. Останнім часом все частіше використовується прийом прямого включення, який представляє собою використання оригінального написання іншомовного слова в тексті перекладу.

8. Переклад лексичних інновацій має свою специфіку у залежності від тематики лексики. Найпоширенішими тематичними групами неологізмів у текстах сучасних німецькомовних ЗМІ є лексичні інновації суспільно-політичного змісту, економічної сфери та тематики науки й ІТ-технологій. Переклад нової суспільно-політичної лексики обумовлений необхідністю враховувати оцінний компонент мовного засобу. При перекладі неологізмів економічної сфери ефективним є використання описового методу; переклад текстів тематики науки й ІТ-технологій потребує транскрибування чи калькування. В окремих випадках доцільним є використання описового методу перекладу із включенням у текст іншомовної лексеми з оригінальним написанням.

9. Фактичний матеріал свідчить, що один і той же неологізм в різних контекстах може бути перекладений різними способами. Встановлено критерії, що обумовлюють вибір того чи іншого способу перекладу. Це критерій семантичної співвіднесеності та критерій реалізації антропологічної спрямованості перекладу – відповідності інтенції автора та орієнтації на цільову аудиторію тексту перекладу.

10. В процесі аналізу ілюстративного матеріалу доведено, що лексична інновація виступає засобом реалізації певної авторської інтенції, тому необхідність передати інтенції автора тексту впливає на вибір способу перекладу неологізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байрачна А. В. Неологізми як один із головних факторів розвитку української мови . Управління розвитком. 2014. № 12. С.99-100.
2. Білозерська Л. П. Термінологія та переклад: навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. с. 232.
3. Білоус О. М., Міщенко А. Л. Неологізми німецької мови: сучасний стан та шляхи проникнення: навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2007. 112 с.
4. Білоус О. М. Неологізми: способи утворення та перекладу (на матеріалі концепту «Вибори» німецькою мовою. Вісник СумДУ. 2006. №11. С. 136–142.
5. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 416 с.
6. Гаврилюк І. І. Лексико-семантичні особливості англіцизмів у німецькій періодиці (на матеріалі газети «Humburger abendblatt»). Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Вип. 20. С. 41 – 48.
7. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища школа, 1985. – 360 с.
8. Гладка В. А. Поняття «неологізм» у світлі сучасних лінгвістичних. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2009. Вип. 11. С. 170-177.
9. Гордієнко Н. М. Особливості виникнення лексичних інновацій. Н. М. Гордієнко, Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» . 2017. № 3(2). С. 45-46.
10. Громовенко В. В. Особливості словотворення неологізмів в українському політичному дискурсі / В. В. Громовенко // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство. 2016. Т. 24, вип. 11. – С. 37-42.

11. Губенко Д. Членкиня і філологиня: в українській мові запровадили фемінітиви.
12. Єнальєва О. А. Аналіз продуктивності моделей словотвору неологізмів у рекламних текстах сучасної німецької мови. Сер.: Філологія. Мовознавство. 2012. Т. 195, Вип. 183. – С. 25-29.
13. Жайворонок В.В. Лексична підсистема мови і значення мовних одиниць. 1999. №6. С. 32-46.
14. Кавун Н. Л. Особливості перекладу неологізмів з англійської на українську мову (на матеріалі роману Девіда Мітчелла «Сон номер 9» в перекладі. 2013. Вип. 46(2). – С. 37–42.
15. Калетнік А. А. Лінгвістичний статус неологізмів у неокласичному тексті інформації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». К., 2008. – 13 с.
16. Калетнік А. А. Функціональний статус неологізмів як наукова проблема. 2003. Вип. 8. С. 70-75.
17. Касаткіна-Кубишкіна О. В. До проблеми перекладу англійських неологізмів українською мовою. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна. 2012. Вип. 25. – С. 49-51.
18. Кирилюк М. Інновації в лексиці німецької мови початку ХХІ століття. Наукові записки. 2010. Випуск 89. С. 53–58.
19. Клименко Н. Ф. Літературна норма і неологізми. Наукові записки НАУКМА. Філологічні науки. 2012. Т. 137. С. 53-58.
20. Колоїз Ж. В. Основні підходи до визначення лінгвістичного статусу неологізму. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: Зб. наук. Праць. Вип. 1. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2008. С. 27-35.
21. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва: Высшая школа, 1990. 253 с.

22. Кондратенко Н. В. Неологізми в сучасному українському політичному дискурсі: семантико-словотвірний аспект. 2014. Вип. 37. С. 151 – 156.
23. Косович О. В. До питання про суть неологізму в сучасній лінгвістиці. 2012. Вип. 2. С. 71 – 79.
24. Куш Е. О. Способи та прийоми перекладу англійських неологізмів. Сер.: Філологія. 2010. Вип. 4. С. 139–145.
25. Лежньов С. М. Англомовні неологізми-скорочення. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна. 2012. Вип. 29. С. 318 – 319.
26. Мазур Т. С. Процес запозичення іншомовних слів як шлях взаємозбагачення мов. Актуальні проблеми філології та перекладознавства. 2009. Вип. 4. С. 113 – 115.
27. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.). 2002. 21 с.
28. Максимчук О. Л. Англомовні запозичення та їх реалізація у текстах німецької публіцистики. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна. 2012. Вип. 24. С. 194 – 197.
29. Михеева Е. И. Неологизмы современного немецкого языка: автореф. на соискание уч. степени канд. филол. наук. 2005. – 22 с.
30. Моїсєєва Н. О. Особливості перекладу неологізмів у текстах німецькомовного політичного дискурсу. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Філологічні науки. 2014. Кн. 3. С. 114 – 118.
31. Никитина О. А. Особенности неосемантизма в современной немецкой газетно-публицистической лексике. Вестник МГОУ. 2010. №1. С. 187 – 192.
32. Новикова Л. В. Деривационный потенциал неологизмов немецкого языка : автореф. на соискание уч. степени канд. филол. наук. Москва, 2010. 21 с.
33. Паничок Т. Я. Англіцизми у сучасній німецькій мові. Нова філологія. 2012. № 50. С. 184 – 187.

- 34.Полигач І. О. Новітні запозичення з англійської мови у німецькій економічній лексиці. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна. 2013. Вип. 36. С. 60 – 62.
- 35.Розен, Е.В. На пороге XXI века. Новые слова и словосочетания в немецком языке. Москва: Издательство «Менеджер», 2000. 192 с.
- 36.Сандига Л. О. Англломовні неологізми у сфері інформаційних технологій. Мовні і концептуальні картини світу. 2014. Вип. 50(2). С. 342 – 349.
- 37.Серебренников Б. А. Об относительной самостоятельности развития системы языка. – Москва: Наука, 1968. 127 с.
- 38.Слаба О. В. Лінгвопрагматичний аспект функціонування термінів-неологізмів у галузевій лексиці з економіки сучасної німецької мови. Лінгвістика XXI століття. 2014. 2014. С. 150 – 156.
- 39.Соколовська С. Ф. Лексичні зміни в аспекті нормалізаційних процесів. Вісник Житомирського державного університету. 2008. № 40. С. 198 – 201.
- 40.Стишов О. А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінця XX ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2003. 34 с.
- 41.Тимчишин Л. С. Англіцизми в сучасній німецькій мові. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна. 2013. Вип. 35. С. 384 – 386.
- 42.Ткач Х. Ф. Новоутворення та неологізми у сферах бізнесу та обслуговування. Лінгвістика. 2011. № 2 (23). С. 203 – 211.
- 43.Ткачик О. В. Особливості способів утворення та перекладу неологізмів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна. 2015. Вип. 59. С. 211 – 213.
- 44.Тупахіна О. Національно-культурна специфікація неологізмів німецької мови кінця XX-початку XIX століття. Наукові записки. Випуск 81. С. 53 – 56.

45. Турчак О. Особливості перекладу неологізмів, що виникли в період Євромайдану. Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди». Педагогіка. Психологія. Філософія. 2015. Вип. 36. С. 151 – 158.
46. Турчин В. В. Англійські запозичення та сьгоднішні проблеми пуризму у німецькій мові. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. 2009. Вип. 16. С. 472-478.
47. Українська мова: Енциклопедія. Редкол.: В.М.Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. – К.: Українська енциклопедія, 2000. 750 с.
48. Фіголь Н. М. Функціонування неологізмів у сучасному медіа-тексті. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2011. Вип. 23. С. 31 – 40.
49. Форнальчик Г. Р. Аналіз перекладу неологізмів і запозичень (за матеріалами двомовних газет: Kyiv Post і Kyiv Weekly). 2013. Вип. 16, т. 1. С. 259 – 266.
50. Фурсова Н. М. Неологізми та їх роль в сучасній англійській лексикології. Науковий вісник НУБіП України. 2010. №150.
51. Янкович Р. Я. Збагачення німецької економічної терміносистеми шляхом запозичення англіцизмів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна. 2015. Вип. 56. С. 345 – 347.
52. Best K. – H. Unser Wortschatz. Sprachliche Untersuchungen. Die deutsche Sprache zur Jahrtausendwende: Sprachkultur oder Sprachverfall. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2000. S. 35 – 52.
53. Elsen H. Bibliographie Neologismus mit Lehnwortschatz. München: Ludwig-Maximilians-Universität, 2011. 145 S.
54. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 1995. 306 S.
55. Guy, G. R. The sociolinguistic types of language change. Hildesheim, 1999. Vol. 7, № 1. P. 47 – 67.

56. Herberg D. Steffens D. unter Mitarbeit von Elke Tellenbach, Doris Al-Wadi. Neuer Wortschatz. Neologismen der 90-er Jahre im Deutschen New York: Walter de Gruyter, 2004. 393 S.
57. Hoffmann L. Kommunikationsmittel Fachsprache. Berlin, 1987. 307 S.
58. Reihner, R. Mit gespaltener Zunge? Die deutsche Sprache nach dem Fall der Mauer. – Berlin: Aufbau Taschenbuch Verl., 2000. 277 s.
59. Riikka Laurila. Neologismen in den deutschen Presstexten: Pro Gradu –Arbeit. Jyväskylä: 2009. 94 S.
60. Skornyakova R.M. Deutsche Neologismen im Bereich der Arbeitswelt. – Вестник ТГПУ. 2007. Выпуск 4 (67). С. 26 – 30.
61. Steffens D. Nicht nur Anglizismen Sprachreport. 2003. №4. S. 2 – 9.
62. Steffens D. Klicken, bis der Arzt kommt: Neuer Wortschatz – im Internet präsentiert. Der Deutschunterricht. 2006. № 1. С. 28 – 36.
63. Steffens D. Muss man sich das Wort SAMENRAUB merken? Zu einigen neuen Wörtern des Jahres 2001 Sprachreport. 2001. №4. S. 2 – 5.
64. Stepanowa M. D., Černyševa I. I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Moskau: Academia, 2005. 252 S.
65. Tomasikova S. Okkasionalismen in der deutschen Medien. Text a medien. 2008. №2. S. 246–256.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

66.(VTIS) – Vier Tage in Slowjansk. Spiegel. – 2014. -№18.

URL:<https://www.spiegel.de/spiegel/print/d-126717921.html>

67. (УПФ) – Українці, які продукують фейків працюють на ворогів.

URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/tregub/54e2069b12264/>

68.(TR) – Troll, URL: <https://de.wiktionary.org/wiki/Troll>

69.(ЕСУ) – Економічна євроінтеграція України: коли теорія не збігається з практикою.

URL:<https://dt.ua/macrolevel/ekonomichna-yevrointegraciya-ukrayini-koli-teoriya-ne-zbigayetsya-z-praktikoyu-.html>

70.(ЄПР) – Європа спокійно ставиться до продажу ПАРЄ Росії?

URL:<https://glavcom.ua/world/observe/jevropa-spokiy-no-stavitsya-do-prodazhu-parje-rosiji-604247.html>

71. (ВВП) – Втекти від потяга. Як Василь Голобородькостирає грань між кіно та реальністю. URL:<https://hromadske.ua/posts/vtekti-vid-potyaga-yak-vasil-goloborodko-stiraye-gran-mizh-kino-ta-realnistyu>

72.(ЛНМВ) – Олег Скрипка: Для людей, які не можуть вивчити мову, треба створити гетто. URL:<https://life.pravda.com.ua/culture/2017/04/20/223718/>

73.(ЦТН) – Цифрові технології наступають на Українську школу.

URL:https://lb.ua/society/2018/09/08/406940_tsifrovi_tehnologii_nastupayut.html

74.(ДДЩ) – Дорогою до Щастя: прифронтана зона.

URL:<https://life.pravda.com.ua/society/2015/07/6/196773/>

75.(ШН) – Шість нововведень 2017 року, які свідчать про важливі зміни в Україні. URL:<https://life.pravda.com.ua/society/2017/12/21/228048/>

76.(ЖСВ) – Як жителі сільського селища вчать сортувати сміття.

URL:<https://life.pravda.com.ua/society/2018/08/4/232459/>

77.(BS) – Beinahe staatlich: Was wird mit der Privatbank?

URL:https://ukraine-nachrichten.de/beinahe-staatlich-was-wird-privatbank_4549

- 78.(MBL) – Wie die Menschen in einem Bergdorf lernen, den Müll zu sortieren.
URL:<https://ukraine-nachrichten.de/%C3%BCber-viber-subbotnik-wie-menschen-einem-bergdorf-lernen-m%C3%BCll-sortieren> 4836
- 79.(MBL) – E-Commerce in der Ukraine: Entwicklung trotz der Krise.
URL:<https://ukraine-nachrichten.de/commerce-ukraine-entwicklung-trotz-krise> 4324
- 80.(WZG) – Auf dem Weg zum Glück – im Frontgebiet.
URL:<https://ukraine-nachrichten.de/dem-nach-schtschastja-frontgebiet> 4293
- 81.(VZW) – Vor dem Zug wegrennen: Wie Wassyl Holoborodko die Gernze zwischen Film und Realität verwischt. URL:<https://ukraine-nachrichten.de/dem-zug-wegrennen-wie-wassyl-holoborodko-grenze-zwischen-film-realit%C3%A4t-verwischt> 4897
- 82.(DTS) – Digitale Technologien kommen in die ukrainischen Schulen.
URL:<https://ukraine-nachrichten.de/digitale-technologien-kommen-ukrainischen-schulen> 4841
- 83.(DU) – Die Donbassisierung der Ukraine: eine feudale Bombe unter unsere Staatlichkeit.
URL:<https://ukraine-nachrichten.de/donbassisierung-ukraine-eine-feudale-bombe-unter-unsere-staatlichkeit> 4430
- 84.(EH) – Energieeffizientes Haus: Sieben ukrainische Innovationen für Ihr Zuhause.
URL:<https://ukraine-nachrichten.de/energieeffizientes-haus-sieben-ukrainische-innovationen-zuhause> 4878
- 85.(ESNG) – Der Euromajdan sollte nicht gewinnen – Jaroslaw Hryzak über die Paradoxe der Generation ohne Zukunft.
URL:<https://ukraine-nachrichten.de/euromajdan-sollte-nicht-gewinnen-jaroslaw-hryzak-%C3%BCber-paradoxe-generation-ohne-zukunft> 4321
- 86.(HEAZ) – Held einer anderen Zeit. URL:<https://ukraine-nachrichten.de/held-einer-anderen-zeit> 4812

87.(DIK) – Das ist Krieg: Die Ukraine wurde von der grössten Cyberattacke Ihrer Geschichte erschüttert.

URL:https://ukraine-nachrichten.de/krieg-ukraine-wurde-gr%C3%B6%C3%9Ften-cyberattacke-ihrer-geschichte-ersch%C3%BCttert_4646

88.(MF) – Marktforscher: Die Einzelhandelsketten Lidl oder Aldi können nur in die Ukraine kommen, wenn sie einen der aktiven Retailer schlucken.

URL:https://ukraine-nachrichten.de/marktforscher-einzelhandelsketten-lidl-oder-aldi-k%C3%B6nnen-ukraine-kommen-wenn-einen-aktiven-retailer-schlucken_4632

89.(ULGS) – Oleh Skrypka: Für Leute, die Ukrainisch nicht lernen können, muss ein Ghetto geschaffen werden. URL:https://ukraine-nachrichten.de/oleh-skrypka-leute-ukrainisch-nicht-lernen-k%C3%B6nnen-muss-ghetto-geschaffen-werden_4629

90.(OMP) – Organisator der Maidan–Proteste hat eine Vorladung der Miliz erhalten. URL:https://ukraine-nachrichten.de/organisator-maidan-proteste-eine-vorladung-miliz-erhalten_2933

91.(DUV) – Die Rede der ukrainischen Vertreten vor dem Internationalen Gerichtshof in den Haag: Volltext. URL:https://ukraine-nachrichten.de/rede-ukrainischen-vertreterin-dem-internationalen-gerichtshof-haag-volltext_4602

92.(SN) – Sechs Neuerungen im Jahr 2017, die von wichtigen Veränderungen in der Ukraine zeugen. URL:https://ukraine-nachrichten.de/sechs-neuerungen-jahr-2017-wichtigen-ver%C3%A4nderungen-ukraine-zeugen_4740

93.(UFF) – Ukrainer, die Fakes fabrizieren, arbeiten für den Feind. URL:https://ukraine-nachrichten.de/ukrainer-fakes-fabrizieren-arbeiten-feind_4207

94.(ASV) – Was stört den Aufbau eines Silicon Valley in der Ukraine?

URL:https://ukraine-nachrichten.de/was-st%C3%B6rt-aufbau-eines-silicon-valley-ukraine_4633

95.(EWS) – Wer ist an den Ergebnissen des ersten Wahlgangs schuld? Die Schweigertochter!

URL:https://ukraine-nachrichten.de/wer-ergebnissen-ersten-wahlgangs-schuld-schwiegertochter_4901

96.(PE) – Wie die Politischen Emigranten in Russland die Zukunft der Ukraine sehen.

URL:https://ukraine-nachrichten.de/wie-politischen-emigranten-russland-zukunft-ukraine-sehen_4552

97.(PSB) – Wird Putin aus Selenskyj einen Bandera-Mann machen?

URL:https://ukraine-nachrichten.de/wird-putin-selenskyj-einen-bandera-mann-machen_4915

98.(EUI) – Die wirtschaftliche EU-Integration der Ukraine, oder: wenn die Theorie nicht mit der Praxis übereinstimmt.

URL:https://ukraine-nachrichten.de/wirtschaftliche-eu-integration-ukraine-oder-wenn-theorie-nicht-praxis-%C3%BCbereinstimmt_4359

99.(EZR) – Ein zweites Russland: Selbstisolation ist gleichbedeutend mit der Bindung an die Russische Welt.

URL:https://ukraine-nachrichten.de/zweites-russland-selbstisolation-gleichbedeutend-bindung-russische-welt_4543

100. (ТМВУ) – Торгівельні мережі Lidl та Aldi зможуть зайти в Україну, тільки поглинувши когось із діючих ритейлерів.

URL:https://ukr.lb.ua/economics/2017/04/10/363549_torgovelni_merezhi_lidl_ab_o_aldi

101. (МУЕР) – Як бачать майбутнє України політичні емігранти в Росії.

URL:https://ukr.lb.ua/world/2016/11/28/351914_yak_bachat_maybutnie_ukraini.html

102. (ЗПЗБ) – Чи зробить Путін Зеленського бендерівцем?

URL:https://zaxid.net/chi_zrobit_putin_zelenskogo_banderivtsem_n1483003

103. (ДУ) – Донбасизація України – феодальна бомба під нашу державність.

URL:https://zaxid.net/donbasizatsiya_ukrayini_n1387811

104. (ДР) – Друга Росія. URL:https://zaxid.net/druga_rosiya_n1409999

105. (ХВРТ) – Кто винен в результатах первого тура?
[URL:https://zaxid.net/hto_vinen_v_rezultatah_pershogo_turu_n1478802](https://zaxid.net/hto_vinen_v_rezultatah_pershogo_turu_n1478802)
106. (ЄНМП) – Євромайдан не мав би перемоги.
[URL:https://zaxid.net/evromaydan_ne_mav_bi_peremogti_n1365158](https://zaxid.net/evromaydan_ne_mav_bi_peremogti_n1365158)
107. (BJVG) – Boris Johnson muss vor Gericht aussagen.
[URL:https://www.dw.com/de/boris-johnson-muss-vor-gericht-aussagen/a-48958953](https://www.dw.com/de/boris-johnson-muss-vor-gericht-aussagen/a-48958953)
108. (РПК) – E-commerce в Україні: розвиток попри кризу.
[URL:https://www.epravda.com.ua/publications/2015/10/27/564857/](https://www.epravda.com.ua/publications/2015/10/27/564857/)
109. (МД) – Майже державний.
[URL:https://www.epravda.com.ua/publications/2016/12/16/614619](https://www.epravda.com.ua/publications/2016/12/16/614619)
110. (КДВУ) – Що означає побудувати Кремнієву долину в Україні?
[URL:https://www.epravda.com.ua/publications/2017/04/19/623991/](https://www.epravda.com.ua/publications/2017/04/19/623991/)
111. (ЦВ) – Це війна.
[URL:https://www.epravda.com.ua/publications/2017/06/27/626518/](https://www.epravda.com.ua/publications/2017/06/27/626518/)
112. (ЕБ) – Енергоефективний будинок.
[URL:https://www.epravda.com.ua/publications/2019/01/24/644573/](https://www.epravda.com.ua/publications/2019/01/24/644573/)
113. (ПУМС) – Промова представників України в Міжнародному суді ООН в Гаазі: повний текст.
[URL:https://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/03/6/7062589/](https://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/03/6/7062589/)
114. (ГЧ) – Герой іншого часу.
[URL:https://www.pravda.com.ua/articles/2018/05/25/7181278/](https://www.pravda.com.ua/articles/2018/05/25/7181278/)
115. (ГЧ) – <https://www.pravda.com.ua/news/2010/12/5/5645802/>
116. (KGUV) – Krim gewonnen, Ukraine verloren.
[URL:https://www.spiegel.de/politik/ausland/ukraine-konflikt-putin-laesst-sich-auf-der-krim-feiern-a-985979.html](https://www.spiegel.de/politik/ausland/ukraine-konflikt-putin-laesst-sich-auf-der-krim-feiern-a-985979.html)
117. (RBHR) – Wo Richter mit Beeren und Honig reich werden.
[URL:https://www.sueddeutsche.de/politik/ukraine-wo-richter-mit-beeren-und-honig-reich-werden-1.4342729](https://www.sueddeutsche.de/politik/ukraine-wo-richter-mit-beeren-und-honig-reich-werden-1.4342729)

118. (РОНД) – Російське озброєння на Донбасі, якщо РФ не визнає його своїм, маж бути утилізованим під контролем ОБСЄ.
URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2023230-pavlo-klimkin-ministr-zakordonnih-sprav-ukraini.html>
119. (RWNA) – Wenn Russland Waffen in Donbass als seine nicht anerkennt, müssen sie unter Aussicht der OSZE entsorgt werden.
URL:<https://www.ukrinform.de/rubric-politics/2023841-pawlo-klimkin-ukrainischer-aunenminister.html>
120. (КВУП) – Spiegel: Крим виграв, Україну програв.
URL:<https://www.unian.ua/politics/951308-spiegel-krim-vigrav-ukrajinu-prograv.html>
121. (БЧАС) – Süddeutsche Zeitung: В Україні ще не скінчилась боротьба за чесний Антикорупційний суд.
URL:<https://www.unian.ua/society/10458735-sueddeutsche-zeitung-v-ukrajini-shche-ne-skinchilasya-borotba-za-chesniy-antikorupciyniy-sud.html>
122. (ГІЧ) – Europa sendet das falsche Zeichen an die Autokraten.
URL:<https://www.welt.de/debatte/kommentare/article195724525/Russland-Sanktionen-Europa-sendet-das-falsche-Zeichen-an-die-Autokraten.html>

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

123. (DUDEN) – Thematische Nachschlagewerk DUDEN Rechtschreibung Online.
URL:<http://www.duden.de/rechtschreibung/>
124. (СЛТ) – Ганич Д.І., Олійник І.С., Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища школа, 1985. 151 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	<i><u>Die Donbassisierung der Ukraine.</u></i> (DU)	<u>Донбасизація</u> України (транскрипція/транслітерація)
2.	<i>Aber in der Tat droht ein <u>Donbass-Szenario</u> vielen Regionen, und zwar nicht nur im Osten und Süden.</i> (DU)	Але насправді <u>донбаський сценарій</u> загрожує багатьом регіонам, причому не лише на Сході чи Півдні. (транскрипція/транслітерація)
3.	<i>Zunächst einmal kommt es zu einer <u>Überregulierung</u>, einem übermäßigen Zentralismus und Bürokratie, kurz gesagt, zu all den Dingen, die die Befürworter der <u>Dezentralisierung</u> beklagen.</i> (DU)	Перш за все, йдеться про зарегульованість, надмірний централізм та бюрократизацію, коротше, про все те, на що нарікають <u>прибічники децентралізації</u> . (еквівалентний переклад)
4.	<i>In den Jahren der Unabhängigkeit kristallisierte sich hier sehr schnell eine starke lokale Elite heraus – die sogenannten „<u>Donezker</u>“.</i> (DU)	За роки незалежності тут дуже швидко кристалізувалася сильна місцева еліта – так звані <u>«донецькі»</u> . (описовий переклад)
5.	<i>Die Niederlage des <u>Donezker Clans</u> entfernte nicht das Problem, sondern stellte es nur klar.</i> (DU)	Розгром <u>донецького клану</u> не усунув, а лише унаочнив проблему. (еквівалентний переклад)
6.	<i>Trotz der harten Posts des Präsidenten auf <u>Facebook</u> kann der Raubbau nicht beseitigt werden.</i>	Незважаючи на суворі пости президента у <u>Фейсбучі</u> , подалати

	(DU)	браконьєрство не вдається досі. (транскрипція/транслітерація)
7.	<i>In etwa mit solchen Aufrufen wendeten sich Luhansker und Donezker Euromaidan-Aktivisten im Frühling 2014 an Kyjiw, als die Macht der Regionen in die Hände von Rebellen überging.</i> (DU)	Приблизно з такими закликами зверталися до Києва луганські та донецькі <u>євромайданівці</u> навесні 2014-го, коли влада в регіоні переходила в руки заколотників. (еквівалентний переклад)
8.	<i>Hinsichtlich der <u>quasifeudalen Zentralregierung</u> ist dies ein Derivat des Konsens zwischen der Führung eines Landes und den lokalen Baronen.</i> (DU)	В епоху <u>квaziфеодалізму</u> центральна влада – це похідна від консенсусу між керівництвом країни та місцевими баронами. (еквівалентний переклад)
9.	<i>Nach dem Erfolg des <u>Euromaidans</u> erhielten die „Donezker“ die gewünschten Garantien nicht und griffen erneut zum Mittel der Erpressung, was für sie tödlich endete.</i> (DU)	Після перемоги <u>Євромайдану</u> «донецькі» не отримали бажаних гарантій і знову вдалися до шантажу, який скінчився для них фатально. (транскрипція/транслітерація)
10.	<i>Herr Pawlo Anatolijowytsch, am Montag hatten die Teilnehmer des „Normandie-Quartetts“ Verhandlungen über den <u>Minsker Prozess</u> und am Dienstagmorgen haben Sie sich schon mit Ihrem französischen Amtskollegen getroffen.</i> (RWNA)	Павле Анатолійовичу, вночі понеділка лідери «нормандської четвірки» провели чергові переговори щодо <u>мінського процесу</u> , а вранці вівторка ви вже зустрічалися зі своїм французьким візаві на Ке д'Орсе. (еквівалентний переклад)

11.	<i>Wird Putin aus Selenskyj einen <u>Bandera-Mann</u> machen?</i> (PSB)	Чи зробить Путін Зеленського <u>бандерівцем</u> ? (еквівалентний переклад)
12.	<i>In den 2000ern gab es noch kein „<u>Die Krim ist unser</u>“ und Netflix, wir schauten russische Serien (und einige machen es bis heute).</i> (VZW)	У двотисячні, коли ще не сталося <u>Кримнашу</u> та Netflix-у, ми дивились російські серіали (а дехто робить це й досі). (використання неологізму)
13.	<i>Aus unseren magnetischen Sofas hatten wir keine Möglichkeiten die neue <u>Postmaidan-Korruption</u> zu neutralisieren und die durch Russland eroberten Territorien zurückzuholen.</i> (VZW)	Зі своїх магнетичних диванів ми не мали можливості придушити вже нову, <u>постмайданну, корупцію</u> та повернути захоплені Росією території. (еквівалентний переклад)
14.	<i>Und im Jahre 2014 blockierten Tausende örtliche Einwohner auf der Krim und im Donbass ukrainische Militärs, besetzten staatliche Einrichtungen, brachten Essen an die <u>Kontrollpunkte</u>, trugen sich in die „Selbstverteidigung“ und riefen „Putin, hilf!“.</i> (VZW)	У 2014 році в Криму та на Донбасі тисячі місцевих мешканців блокували українських військових, захоплювали держустанови, носили їжу на <u>блокпости</u> , записувались до «самооборони» та закликали «Путін, допоможи!». (еквівалентний переклад)
15.	<i>Die ukrainischen Einheiten ziehen ab, die drei befreiten <u>Checkpoints</u> fallen erneut in die Hände der Ponomarjow-Leute.</i> (VTIS)	Українські підрозділи виходять, три звільнені <u>контрольно-пропускні</u> пункти знову потрапляють до рук людей Пономарьова.

16.	<i>Energieeffizientes Haus: Sieben ukrainische Innovationen für Ihr Zuhause.</i> (EH)	<u>Енергоефективний</u> будинок: 7 українських інновацій для вашої оселі. (еквівалентний переклад)
17.	<i>Die Ekonomitschna Prawda wählte sieben inländische <u>Startups</u> im Bereich energieeffizienter Wohnungen aus.</i> (EH)	ЕП відібрала сім вітчизняних <u>стартапів</u> у сфері енергоефективності житла. (транскрипція/транслітерація)
18.	<i>Systeme zur Vorwärmung von Luft, Dämmung aus Hanf, alternative <u>Haushaltsstromlieferungsanlagen</u> und „intelligente“.</i> (EH)	Системи рекуперації повітря, утеплення з конопель, альтернативні <u>види домашніх електростанцій</u> та "розумні" будинки — усе це українські стартапи, відомі не лише в Україні, а й за кордоном. (описовий переклад)
19.	<i>Separate Elemente des Hauses werden mit Hilfe der <u>3D-Drucktechnologie</u> hergestellt.</i> (EH)	Окремі елементи будинку виготовлені з використанням <u>технології 3D-друку</u> . (еквівалентний переклад)
20.	<i>Das Haus ist mit <u>Photovoltaik-Anlagen</u> ausgestattet.</i> (EH)	Будинок, обладнаний <u>сонячними панелями</u> . (еквівалентний переклад)
21.	<i>SolarGaps, ein in Kyjiw ansässiges Unternehmen, hat <u>Jalousien mit Photovoltaik-Komponenten</u> entwickelt, die Strom erzeugen.</i> (EH)	Київська компанія SolarGaps створила жалюзі із <u>сонячними панелями</u> , які виробляють електроенергію. (еквівалентний переклад)

22.	<i>Dies reicht aus, um 30 <u>LED-Lampen</u> oder drei Laptops zu betreiben.</i> (EH)	Цього достатньо для живлення 30 LED-лампочок або трьох ноутбуків. (транслітерація + еквівалентний переклад)
23.	<i>Nach den Ergebnissen von 2018 gelten PRANA-Rekuperatoren als das beliebteste Produkt in dem Bereich, das im Rahmen des Energieeffizienzprogramms IQ Energy erworben wurde.</i> (EH)	За підсумками 2018 року рекуператори PRANA визнані найпопулярнішим профільним продуктом, придбаним за програмою енергоефективності IQ Energy. (транслітерація)
24.	<i>Und was auch der Pressedienst und die <u>Top-Manager</u> der Bank erzählen mögen, die Aktionäre sind bereit sich von ihrem Kind zu trennen.</i> (BS)	І що б не говорили прес-служба і топ-менеджери банку, акціонери вже готові попроситися зі своїм дітищем. (транскрипція/транслітерація)
25.	<i>Der <u>Hauptnewsmaker</u> der Woche ist die Privatbank.</i> (BS)	Головний <u>ньюзмейкер</u> тижня - Приватбанк. (транслітерація + еквівалентний переклад)
26.	<i>Die Gerüchte darüber, dass die Bank, zu deren Kunden die Hälfte der Bevölkerung des Landes gehört, nationalisiert werden könnte, füllten die Nachrichten der <u>sozialen Netzwerke</u> und der Massenmedien.</i> (BS)	Чутки про те, що банк, клієнтами якого є половина населення країни, може бути націоналізований, заповнили стрічки <u>соціальних мереж</u> і ЗМІ. (еквівалентний переклад)
27.	<i>Über <u>Viber</u> zum Subbotnik.</i> (MBL)	З <u>Viber</u> а на субботник (транскрипція/транслітерація)

28.	<p><i>Nach ein paar Tagen entstand in <u>Viber</u> (im postsowjetischen Raum populärer Messengerdienst, A.d.Ü.) ein Gruppenchat, dessen Mitglieder ihre Ideen zu Veränderungen im Dorf vorbrachten.</i></p> <p>(MBL)</p>	<p>Наприкінці серпня тут влаштують <u>еко-свято</u> "Сімейний пікнік".</p> <p>(транслітерація + еквівалентний переклад)</p>
29.	<p><i>Ende August wird es ein Ökofest „Familienpicknick“ geben.</i></p> <p>(MBL)</p>	<p>Наприкінці серпня тут влаштують <u>еко-свято</u> "Сімейний пікнік".</p> <p>(транслітерація + еквівалентний переклад)</p>
30.	<p><i>Russland wurde 2014 wegen der Invasion und <u>Annexion</u> von Teilen der Ukraine sanktioniert und von der PACE suspendiert.</i></p> <p>(ГІЧ)</p>	<p>У 2014 році Росія, через вторгнення та <u>анексію</u> українських територій, була піддана санкціям та виключена з ПАРЄ.</p> <p>(транскрипція/транслітерація)</p>
31.	<p><i>Das russische Parlament hat bereits eine <u>Comeback-Delegation</u> zur PACE zusammengestellt, der auch Abgeordnete der annektierten Krim angehören – ein weiterer berechneter Schlag gegen das Völkerrecht.</i></p> <p>(ГІЧ)</p>	<p>Якщо ви все ще не переконалися в цьому, можливо, допоможе ця новина: російський парламент вже ухвалив склад <u>делегатії, яка має повернутися</u> до ПАРЄ, до нього також увійшли депутати анексованого Криму – ще один прорахований удар по міжнародному праву.</p> <p>(транслітерація + еквівалентний переклад)</p>
32.	<p><i>Im In- und Ausland pflegen Wladimir Putins <u>PR-Strategen</u> das Image vom entschlossenen Führer und Macho.</i></p>	<p>І всередині країни, і за її межами <u>PR-стратегії</u> Володимира Путіна підтримують імідж рішучого</p>

	(KGUV)	лідера та мачо. (транскрипція/транслітерація)
33.	<i>Wiktorija Schownowatjuk schien sich ihrer Sache sicher zu sein, als sie sich als Richterin am neuen <u>Hohen Gericht für Anti-Korruption (AKG)</u> bewarb.</i> (RBHR)	Вікторія Жовноватюк була впевненою у своїх силах, коли подала заявку на посаду судді Високого антикорупційного суду. (еквівалентний переклад)
34.	<i>Die hatte sich auf ihrem Facebook-Konto gegen die Schaffung eben jenes <u>Anti-Korruptions-Gerichtes</u> ausgesprochen, für das sie sich nun bewarb.</i> (RBHR)	Адже вона у Facebook висловлювалася проти створення в Україні <u>антикорупційного суду</u> , на роботу в якому тепер претендувала. (еквівалентний переклад)
35.	<i>Das Problem liegt darin, dass <u>die Mitarbeiter des Stabs</u> und die Technologen anstatt aus eigenen Fehlern zu lernen oder sie zumindest anzuerkennen, alle um sich herum beschuldigen, außer sich selbst.</i> (EWS)	Біда в тому, що <u>штабісти</u> і технологи, замість того, щоб вчитися на власних помилках чи принаймні визнавати їх, беруться звинувачувати всіх навколо, крім самих себе. (еквівалентний переклад)
36.	<i><u>Digitale</u> Technologien kommen in die ukrainischen Schulen.</i> (DTS)	<u>Цифрові</u> технології наступають на українську школу. (еквівалентний переклад)
37.	<i>Wir fangen mit der Entwicklung der digitalen Bildung in der Ukraine an – eine nationale Bildungsplattform und <u>E-Books</u> werden geschaffen, aber wir brauchen Hilfe.</i> (DTS)	Ми починаємо розвиток цифрової освіти в Україні – створюється національна освітня платформа та <u>е-підручники</u> , але нам потрібна допомога.

		(транслітерація + еквівалентний переклад)
38.	<i>Moderne Technologien in der Schule werden Kinder zum Lernen motivieren und praktische Fertigkeiten sowie Kompetenzen entwickeln”, erklärte die Ministerin für Bildung und Wissenschaft der Ukraine Liliya Hrynewytsch am Runden Tisch “Neue Bildungsqualität durch digitale Technologien: Perspektiven des <u>E-Learning-Markts in der Ukraine</u>“ im Mai in Kyjiw.</i> (DTS)	Сучасні технології в школі мотивуватимуть дітей до навчання і формуватимуть практичні навички та компетенції», – оголосила міністерка освіти й науки України Лілія Гриневич на круглому столі «Нова якість освіти через цифрові технології: перспективи <u>ринку E-learning в Україні</u> » в Києві у травні. (транслітерація + еквівалентний переклад)
39.	<i>Sie tauschten ihre Erfahrung aus, diskutierten und brachten hunderten ukrainischen Lehrerinnen und Lehrern bei, wie sie <u>Gadgets und Technologien</u> benutzen können.</i> (DTS)	Вони ділилися досвідом, дискутували й навчали сотні українських вчителів та вчительок користуватися найновітнішими <u>гаджетами</u> та технологіями. (транслітерація/транслітерація)
40.	<i>Wenn wir Informationen über unbekannte Sachen „<u>googeln</u>“, dann warum verbieten wir das unseren Kindern?</i> (DTS)	Якщо ми « <u>гуглимо</u> » інформацію про якісь незрозумілі нам речі, то навіщо забороняти робити це дітям? (використання неологізму)
41.	<i>Hier wurden die Vorteile des <u>interaktiven Bildschirms</u> demonstriert.</i> (DTS)	Тут демонстрували переваги <u>інтерактивного екрану</u> . (транслітерація + еквівалентний переклад)

42.	<p><i>Er hat die Größe einer Schultafel, lässt sich mittels Berührung bedienen sowie überträgt das Programm MozaBook – <u>3D-Animationen</u>, <u>Videoclips</u> und <u>Visualisierungen aller Schulfächer</u>.</i></p> <p>(DTS)</p>	<p>Розміром зі шкільну дошку, він керується дотиком і транслює софт MozaBook – <u>3D-анімацію</u>, відеоролики, візуалізації з усіх шкільних предметів.</p> <p>(еквівалентний переклад)</p>
43.	<p><i>„Nehmen Sie Ihre <u>Smartphones</u> heraus“, bittet der Gründer des Zentrums der neuen Bildung, Autor und Entwickler der Plattform „UMITY“ (eine Bildungsplattform, im Ukrainischen bedeutet das „Können“, A.d.Ü.) Iwan Iwanow die Lehrerinnen und Lehrer.</i></p> <p>(DTS)</p>	<p>«Достаньте свої <u>смартфони</u>», – просить учительок і вчителів засновник Центру нової освіти, автор і розробник платформи «УМІТИ» Іван Іванов.</p> <p>(транслітерація/транслітерація)</p>
44.	<p><i>Das, was noch vor ein paar Jahren das <u>Spiel der Suche nach Pokémons</u> war, wird zu einer mächtigen und etwas gamifizierten Methode der Wissensvermittlung.</i></p> <p>(DTS)</p>	<p>Те, що лише кілька років тому було <u>забавкою з пошуком покемонів</u>, стає потужним і дещо гейміфікованим методом передачі знань. (еквівалентний переклад)</p>
45.	<p><i>Wie zum Beispiel die <u>Online-Bildung</u>.</i></p> <p>(DTS)</p>	<p>Наприклад, <u>онлайн-освіта</u>.</p> <p>(транслітерація + еквівалентний переклад)</p>
46.	<p><i>Der Projektmanager des EdEra-Online-Education-Studios Olexandr Papisch, der <u>Online-Kurse für Nutzer</u> anbietet, scheint im Prinzip nichts Neues zu erzählen.</i></p> <p>(DTS)</p>	<p>Проектний менеджер студії онлайн-освіти EdEra, що пропонує користувачам <u>онлайн-курси</u>, Олександр Папіш не розповідає нібито нічого принципово нового.</p> <p>(транслітерація/транслітерація)</p>

47.	<i>Die Kinder gewöhnen sich an Spiele, Videos, <u>Content</u> der sozialen Netzwerke, die sich ständig ändern.</i> (DTS)	Діти «підсідають» на ігри, відео, <u>контент</u> соціальних мереж, що постійно змінюється. (транслітерація/транслітерація)
48.	<i>Die wissenschaftliche Mitarbeiterin der Technologischen Universität Tallinn Birgy Lorenz erzählt, wie man Kindern die <u>Cybersicherheit</u> ab der ersten Klasse in Estland lehrt</i> (SN)	Діти з інвалідністю відтепер можуть вчитися у загальноосвітніх школах, їм допомагатиме <u>асистент вчителя.</u> транслітерація + еквівалентний переклад)
49.	<i>Dies ist ein Beispiel dafür, wie <u>E-Health</u> im gesamten Gesundheitssystem funktioniert.</i> (SN)	Це приклад того, як з часом працюватиме <u>e-health</u> на усій системі охорони здоров'я. (сохранение оригінального написання та значення)
50.	<i>Gesondert ist im Dokument das Programm der Unterstützung der <u>Telemedizin</u> in Dörfern in der Ukraine vorgeschrieben.</i> (SN)	Окремо в документі прописана програма підтримки <u>телемедицини</u> на селі в Україні. (транслітерація/транслітерація)
51.	<i>Man sagte, Polen – das ist wie ein zweites Russland, die gleichen „<u>Watnyky</u>“ und Imperialisten, die nur darauf warten, uns Galizien und Wolhynien wegzunehmen.</i> (EZR)	Мовляв, Польща – це як друга Росія, такі самі <u>ватники</u> і імпералісти, які тільки й чекають, щоб забрати у нас Галичину разом із Волинню. (транслітерація/транслітерація)
52.	<i>Ich habe sogar schon Leute getroffen, die einen Verwandten oder Freund bei der <u>ATO</u> verloren haben.</i> (EZR)	Зустрічав навіть людей, у яких хтось із близьких загинув в <u>АТО</u> . (транслітерація/транслітерація)

53.	<i>Aber ihre geografische Verbreitung verweist ganz klar auf die Grenzen der „Russischen Welt“ – mit der Ukraine innerhalb dieser Grenzen.</i> (EZR)	Але географія її розширення чітко вказує на межі « <u>русского мира</u> » - і Україна в цих межах таки перебуває. (еквівалентний переклад)
54.	<i>Auf dem Weg nach Schtschastja – im Frontgebiet.</i> (WZG)	Дорогою до Щастя: <u>прифронтова зона</u> . (еквівалентний переклад)
55.	<i>Unweit von der Zufahrt nach Stanyzja Luhanska, einem kleinen Städtchen bei Luhansk, gibt es einen <u>Kontrollpunkt</u>, dem man ansieht, dass hier noch vor kurzem gekämpft wurde.</i> (WZG)	Недалеко від в'їзду до Станиці Луганської, невеликого містечка біля Луганська, є <u>блокпост</u> , який несе на собі сліди нещодавнього бою. (еквівалентний переклад)
56.	<i>Durch diese Orte an der Front fahren wir zusammen mit <u>Volontären</u> von „Wostok-SOS“.</i> (WZG)	По цих фронтових містах ми їздимо разом із <u>волонтерами</u> Восток-SOS. (транслітерація/транслітерація)
57.	<i>Ihr älterer Enkel hat schon einen Pass der „LNR“ („Luhansker <u>Volksrepublik</u>“).</i> (WZG)	Старший онук уже отримав паспорт " <u>Луганської народної республіки</u> ". (еквівалентний переклад)
58.	<i>Am Kontrollpunkt neben den Eisenbahnschienen ragt eine <u>Grad-Raketenhülse</u> aus dem Boden wie ein großer Zeiger.</i> (WZG)	Біля блокпосту, поруч із залізничною колією – <u>напрямна труба</u> від "Граду", що стирчить із землі, як величезна стріла. (транслітерація +еквівалентний переклад)

59.	<i>Um aus der <u>DNR</u> oder <u>LNR</u> auszureisen, dauern die Formalitäten Wochen, manchmal mehr als einen Monat.</i> (WZG)	Аби виїхати з <u>ЛНР/ДНР</u> в Україну, люди оформлюють пропуски тижнями, а деколи більше місяця. (транслітерація/транслітерація)
60.	<i>Im Wald sind sie an eine <u>Landmine</u> gestoßen.</i> (WZG)	У лісі зачепили " <u>розтяжку</u> ". (використання неологізму)
61.	<i>Die Ukraine wurde von der größten <u>Cyberattacke</u> ihrer Geschichte erschüttert.</i> (DIK)	Це війна: Україну потрясла найбільша в історії <u>кібератака</u> (транслітерація/транслітерація)
62.	<i>Am 27. Juni startete in der Ukraine gegen Mittag eine massive <u>Cyberattacke</u>, die mithilfe einer modifizierten Version des <u>Virus</u> „WannaCry“ – Petya.A ausgeführt wurde und mindestens einen Monat lang vorbereitet wurde.</i> (DIK)	27 червня близько обіду в Україні стартувала масова <u>кібератака</u> , яка здійснювалася за допомогою модифікованої версії <u>вірусу</u> "Wannacry" - Ретуа.А, і готувалася щонайменше місяць. (транслітерація/транслітерація)
63.	<i>Die <u>E-Mails</u>, in denen das Virus enthalten war, wurden sorgfältig maskiert als Geschäftskorrespondenz.</i> (DIK)	<u>Листи</u> , які містили вірус, було ретельно замасковано під ділову переписку. (описовий переклад)
64.	<i>Auf den Rechner geratend, verschlüsselte das <u>Erpresservirus</u> alle Daten und forderte 300 Dollar in Bitcoins zu zahlen.</i> (DIK)	Потрапляючи в комп'ютер, <u>вірус-вимагач</u> зашифрував всі дані і вимагав заплатити 300 доларів в біткоінах. (транслітерація +еквівалентний переклад)

65.	<p><i>Spezialisten für <u>Cybersicherheit</u> haben bereits Maßnahmen zur Stabilisierung der Situation ergriffen, versuchen herauszufinden, woher das Virus stammt und versuchen ebenfalls Unternehmen dabei zu helfen, die Folgen der Attacke zu beseitigen.</i></p> <p>(DIK)</p>	<p>Фахівці з <u>кібербезпеки</u> вже вживають заходів щодо стабілізації ситуації, намагаються виявити, звідки був запущений вірус, а також допомагають компаніям розібратися з наслідками атаки.</p> <p>".(транслітерація +еквівалентний переклад)</p>
66.	<p><i>Die Büros dieser Unternehmen sind physisch über das ganze Land verteilt, doch so organisiert, dass sie in einem einheitlichen <u>Netzwerkraum</u> arbeiten.</i></p> <p>(DIK)</p>	<p>Офіси таких компаній фізично розташовані по всій країні, але організовані таким чином, що працюють в єдиному <u>мережевому просторі</u>.</p> <p>(еквівалентний переклад)</p>
67.	<p><i>In diesem Fall, wenn es an irgendeiner Stelle einen Einbruch gibt, das heißt ein Nutzer einen <u>Trojaner</u> bei sich startet, dann steckt der Trojaner alle Unterabteilungen unabhängig davon an, wo diese sich territorial befinden.</i></p> <p>(DIK)</p>	<p>У такому випадку, якщо в якомусь місці система має пробоїну, тобто хтось із користувачів запускає <u>троянську програму</u> у себе, то троян заражає всі підрозділи незалежно від того, де вони знаходяться територіально.</p> <p>(описовий переклад)</p>
68.	<p><i>Hervorzuheben ist, dass das <u>Trojanerprogramm</u> nicht nur Arbeitscomputer ansteckt, sondern auch Server, die mit dem Betriebssystem Windows arbeiten und der Verlust von Informationen auf den Servern ist noch schmerzhafter.</i></p>	<p>Варто також відзначити, що <u>троянська програма</u> заражає не тільки робочі станції, але і сервера під керуванням ОС Windows, а втрата інформації на серверах найбільш болюча.</p> <p>(описовий переклад)</p>

	(DIK)	
69.	<p><i>Ukrainische <u>Start-ups</u> sind schon lange weltweit erfolgreich, aber das einheimische Wirtschaftsklima bremst die Entwicklung der Branche.</i></p> <p>(ASV)</p>	<p>Українські <u>стартапи</u> давно перемагають на світовому рівні, але вітчизняний бізнес-клімат стримує розвиток галузі.</p>
70.	<p><i>Einzig das unvorhersehbare Verhalten der Regierung, die niedrige Inlandsnachfrage nach Innovationen und das nie da gewesene Niveau des Populismus stören die Entwicklung des <u>Start-up-Ökosystems</u> und Verhindern die Verwandlung der Ukraine in ein osteuropäisches Silicon Valley.</i></p> <p>(ASV)</p>	<p>Однак непередбачувана поведінка держави, низький внутрішній попит на інновації і небувалий рівень популізму заважають розвиватися українській <u>стартап-екосистемі</u> і не дають Україні перетворитися на східноєвропейську Кремнієву долину.</p> <p>(транслітерація/транслітерація)</p>
71.	<p><i>Außer <u>e-commerce</u> entwickeln sich keine innovativen inländischen Produkte.“ Meint der geschäftsführende Partner der Growth UP Group Denis Dowgopolyj.</i></p> <p>(ASV)</p>	<p>Крім <u>e-commerce</u>, внутрішні інноваційні продукти не розвиваються", - вважає керуючий партнер GrowthUP Group Денис Довгополий. (збереження оригінальної орфографії та значення)</p>
72.	<p><i>In der Folge testen die Start-ups ihre Geschäftsmodelle in der Ukraine und gehen dann auf die westlichen Märkte, im Land im besten Fall ihre <u>Entwicklungs-Büros</u> belassend.</i></p> <p>(ASV)</p>	<p>Як наслідок - стартапи тестують бізнес-модель в Україні, після чого йдуть на західні ринки, залишаючи в країні в кращому випадку <u>R & D-офіси</u>. (використання неологізму)</p>

73.	<i>Aber wie wird ein Historiker in Zukunft all unsere E-Mails oder unsere <u>Tweets</u> lesen?</i> (ESNG)	А як історик майбутнього буде читати всі наші емейли і наші <u>твіти</u> ? (транслітерація/транслітерація)
74.	<i>Der Tod der Himmlischen Hundertschaft, die Flucht Janukowitschs, die <u>Krim-Annexion</u>, der in Brand geratene Donbass, die Tragödie von Odessa, das Gespenst „Neurusslands“, die Bedrohung durch eine umfassende Invasion Russlands.</i> (HEAZ)	Загибель Небесної Сотні, втеча Януковича, <u>анексія Криму</u> , спалахи на Донбасі, трагічна Одеса, привид "Новоросії", загроза повномасштабного російського вторгнення. (транслітерація/транслітерація)
75.	<i>Die Einzelhandelsketten Lidl oder Aldi können nur in die Ukraine kommen, wenn sie einen der aktiven <u>Retailer</u> schlucken.</i> (MF)	Торговельні мережі Lidl або Aldi зможуть зайти в Україну, тільки поглинувши когось із діючих <u>ритейлерів</u> . (транслітерація/транслітерація)
76.	<i>Organisator der <u>Maidan-Proteste</u> hat eine Vorladung der Miliz erhalten.</i> (OMP)	Організатора акції <u>протесту на Майдані</u> викликають на допит. (транслітерація +еквівалентний переклад)
77.	<i>Darüber schreibt Danyljuk in seinem <u>Blog</u>.</i> (OMP)	Про це Данилюк повідомив у своєму <u>блозі</u> . (транслітерація/транслітерація)
78.	<i>Boris Johnson muss vor Gericht aussagen. Der konservative Politiker muss sich wegen möglicherweise wissentlich falscher Aussagen vor dem <u>Brexit-Referendum</u> verantworten.</i>	Борис Джонсон викликаний до суду через Brexit. Головний претендент на посаду прем'єр-міністра Великобританії Борис Джонсон постане перед судом за звинуваченням у брехні з

	(BJVG)	приводу <u>виходу країни з Європейського Союзу.</u> (описовий переклад)
79.	<i>Die Taktik der Russischen Föderation schließt auch die Unterstützung von Terrorismus, rassendiskriminierende Handlungen sowie Propaganda, Subversion, Einschüchterung, politische Korruption und <u>Cyber-Attacken nicht aus.</u></i> (DUV)	Тактика Російської Федерації включає підтримку тероризму та актів расової дискримінації, пропаганду, підривної діяльність, залякування, політичну корупцію, <u>кібератаки.</u> (транслітерація/транслітерація)
80.	<i>Die wirtschaftliche <u>EU-Integration</u> der Ukraine, oder: wenn die Theorie nicht mit der Praxis übereinstimmt.</i> (EUI)	Економічна <u>євроінтеграція</u> України: коли теорія не збігається з практикою (еквівалентний переклад)
81.	<i>Lange haben wir darauf gewartet: am 1. Januar 2016 tritt offiziell <u>das Freihandelsabkommen mit der EU in Kraft, und für Besitzer biometrischer Pässe ab Mitte 2016, aller Wahrscheinlichkeit nach, die Visumfreiheit für Kurzreisen in die EU-Länder.</u></i> (EUI)	Дочекалися: з 1 січня 2016 р. офіційно вступить у дію <u>режим вільної торгівлі з ЄС</u> , а в середині 2016-го, найімовірніше, запрацює безвізовий режим для нетривалих поїздок власників біометричних паспортів до країн Євросоюзу. (еквівалентний переклад)
82.	<i>Lange haben wir darauf gewartet: am 1. Januar 2016 tritt offiziell <u>das Freihandelsabkommen mit der EU in Kraft, und für Besitzer biometrischer Pässe ab Mitte 2016, aller Wahrscheinlichkeit nach, <u>die</u></u></i>	Дочекалися: з 1 січня 2016 р. офіційно вступить у дію <u>режим вільної торгівлі з ЄС</u> , а в середині 2016-го, найімовірніше, запрацює <u>безвізовий режим</u> для нетривалих

	<i>Visumfreiheit für Kurzreisen in die EU-Länder.</i> (EUI)	поїздок власників біометричних паспортів до країн Євросоюзу. (еквівалентний переклад)
83.	<i>Die Zeit für Reformen in diesen Behörden, ähnlich jener zur Schaffung der <u>Nationalen Polizei</u>, ist jedoch längst reif.</i> (EUI)	У цих службах вже давно назріла реформа на кшталт створення <u>Національної поліції</u> , без чого економічна інтеграція України з ЄС не зможе запрацювати в повному обсязі, перетворившись на карикатуру. (еквівалентний переклад)
84.	<i>Das erste, was geradezu ins Auge springt, ist die unprofessionelle Aufmachung ihrer <u>Internetseiten</u>.</i> (EUI)	Перше, що кидається в очі, — непрофесійний вигляд <u>інтернет-сторінок</u> більшості з них. (еквівалентний переклад)
85.	<i>Der Rückgang der Verkäufe in den inländischen <u>Online-Shops</u> erklärt sich durch die Abwertung der Hrywnja und die verringerte Kaufkraft der Bürger.</i> (MBL)	Падіння продажів у вітчизняних <u>онлайн-магазинах</u> пояснюється девальвацією гривні та скороченням купівельної спроможності громадян. (еквівалентний переклад)
86.	<i>Laut Prognosen des Ukrainischen <u>Direktmarketing</u> Verbands wird das Volumen des E-Commerce-Markts im Jahr 2015 um rund 45 Prozent auf 1,1 Milliarden US-Dollar sinken.</i> (MBL)	За прогнозами Української асоціації <u>директ-маркетингу</u> , у 2015 році обсяг ринку електронної комерції в доларах скоротиться приблизно на 45% до 1,1 млрд. (транслітерація/транслітерація)
87.	<i>Der globale <u>E-Commerce-Markt</u> wächst jedes Jahr weiter.</i> (MBL)	Глобальний <u>ринок електронної комерції</u> щорічно зростає. (еквівалентний переклад)

88.	<p><i>Dazu tragen die stetige Weiterverbreitung des Internets in verschiedenen Regionen sowie die Zunahme der <u>Online-Verkäufe</u> auf den bereits bestehenden Märkten bei.</i></p> <p>(MBL)</p>	<p>Цьому сприяє все глибше проникнення інтернету у різних регіонах та зростання <u>онлайн-продажів</u> на існуючих ринках.</p> <p>(транслітерація +еквівалентний переклад)</p>
89.	<p><i>Auf dem Weltmarkt des elektronischen Handels nimmt der Anteil des sogenannten <u>Mobile Commerce</u>, d.h. von Einkäufen über mobile Geräte, immer mehr zu.</i></p> <p>(MBL)</p>	<p>У світі все більшу частину ринку електронної комерції відвоює так звана <u>мобільна комерція</u>, тобто онлайн-покупки через мобільні пристрої.</p> <p>(транскрипція)</p>
90.	<p><i>Es handelt sich um <u>mobile Anwendungen</u>, mobile Versionen und alle Typen von mobilen Geräten, erklärt er.</i></p> <p>(MBL)</p>	<p>Мова йде про <u>мобільні додатки</u>, мобільні версії і всі типи мобільних пристроїв, пояснює він.</p> <p>(транслітерація +еквівалентний переклад)</p>
91.	<p><i>Im Laufe des Jahres 2016 versprechen Betreiber das gesamte Territorium der Ukraine mit <u>3G</u> abzudecken. Dies bedeutet dass <u>die Webseiten-Besuche über mobile Geräte</u> in einem Jahr 50 Prozent erreichen werden.</i></p> <p>(MBL)</p>	<p>За 2016 рік оператори обіцяють покрити <u>3G</u> всю територію України, тож ще через рік <u>проникнення мобайл</u> буде на рівні 50%.</p> <p>(транслітерація) + еквівалентний переклад)</p>
92.	<p><i>Des Weiteren kann die Entwicklung der Netzwerke von Logistikunternehmen und der</i></p>	<p>Драйверами <u>зростання e-commerce</u> також можуть бути розширення мережі логістичних</p>

	<i>Zahlungssysteme <u>das E-Commerce-Wachstum</u> vorantreiben.</i> (MBL)	компаній та розвиток платіжних систем. (транслітерація + еквівалентний переклад)
93.	<i>Eine wichtige Rolle in der Zunahme von Online-Verkäufen spielt außerdem die <u>Internetabdeckung</u> in den Regionen der Ukraine.</i> (MBL)	Важливу роль у зростанні онлайн-продажів також відіграє <u>проникнення інтернету</u> в регіонах України. (транслітерація + еквівалентний переклад)
94.	<i>Erinnern Sie sich, wie ich sagte, dass ich die ganze Kollektion ukrainischer Musik wegwarf? Bevor ich das tat, habe ich sie <u>digitalisiert</u>.</i> (ULGS)	Пам'ятаєте, я казав, що викинув цілу колекцію української музики? Перш ніж це зробити, я її <u>оцифрував</u> . (еквівалентний переклад)
95.	<i>Einmal wurden wir gezeigt und wurden sofort <u>megapopulär</u>.</i> (ULGS)	Один раз нас прокрутили – і ми стали <u>мегапопулярними</u> . (транскрипція /транслітерація)
96.	<i>Die größten zwei Übel der Welt sind <u>Selfies</u> und Karaoke.</i> (ULGS)	Найбільші два зла у світі – це <u>селфі</u> та караоке. (транскрипція /транслітерація)
97.	<i>Doch kann er sich kein Ticket für ein Flugzeug kaufen, schafft es nicht sich mit einem <u>Promotor</u> zu einigen, kann keine Seite bei Facebook aufmachen.</i> (ULGS)	Але квитки на літак він купити не може, не може домовитися з <u>промоутером</u> , не може створити сторінку в фейсбуці. (транскрипція /транслітерація)
98.	<i>Nach einem gelungenen Konzert fühle ich mich wie nach einem <u>Spa-Salon</u>.</i>	Після вдалого концерту, я відчуваю себе як після <u>спа-салону</u> . (транскрипція /транслітерація)

99.	<i>Ukrainer, die <u>Fakes</u> fabrizieren, arbeiten für den Feind.</i>	Українці, які продукують <u>фейки</u> , працюють на ворога (транскрипція /транслітерація)
100.	<i>Das Aushängeschild des „Verbandes der Politemigranten ...“ werden die <u>eigentlichen Regisseure in Moskau für den Medienkrieg mit der Ukraine benutzen</u> – für die Kundmachung von angeblichen Nachrichten „im Namen des Volkes in der Ukraine“, die der Kreml braucht.</i>	Одне із завдань СППУ - виконувати роль «зливного бачка»: вивіску «Союзу політемігрантів...» справжні режисери в Москві будуть використовувати в <u>медіавійні</u> з Україною для оприлюднення нібито від "імені народу України" тих меседжів, які потрібні Кремлю. (транслітерація + еквівалентний переклад)

Додаток В

Частотність застосування перекладацьких трансформацій
на 100 текстових фрагментів (у %)

1	Transkription /Transliteration	37%
2	Äquivalente Übersetzung	29%
3	Kalkierung/ Halbalkierung	17%
4	das beschreibende Übersetzen	6%
5	das annähernde Übersetzen	5%
6	Gebrauch des zielsprachlichen Neubildung	4%
7	Bewahrung des originalsprachlichen Neubildung	2%

ZUSAMMENFASSUNG

Ein breites Spektrum der wissenschaftlichen Forschungengen befasst sich heute mit dem Problem der Bereicherung des Wortschatzes, das sich als übersetzungsrelevant erweist. Die Sprachmittel spielen eine wichtige Rolle im Kommunikationsprozess, insbesondere im Prozess der zwischensprachlichen Kommunikation, deren Bestandteil die Übersetzung ist. Daher **bleibt** die Forschungsrichtung, die eine tiefgreifende Analyse der lexikalischen Neubildungen (Neologismen) in einem Zusammenhang mit ihrer Funktion bei der zwischensprachlichen Kommunikation im Übersetzungsprozess **aktuell**.

Da der zwischensprachliche Kommunikationsprozess verschiedenweise ablaufen kann, sind alle Gruppen von Neologismen als Sprachmittel von Interesse, insbesondere bei ihrer Wiedergabe in die Zielsprache. Die Grundlage für die Untersuchung von Übersetzungswegen der deutschsprachigen lexikalischen Neologismen ins Ukrainische dienen in der vorgelegten Forschungsarbeit die aktuellen Texte der modernen deutschen Presse, sowie auch die Internetseiten.

In diesem Zusammenhang steht auch das **Ziel** der Arbeit, das darin besteht, die Notwendigkeit die Entwicklung der Neubildungen im Bereich einer thematischen Sprachgruppe zu analysieren; den Mangel in der Forschung der lexikalischen Neubildungen der deutschen und ukrainischen Sprache zu kompensieren; sowie auch die Analyse der Übersetzungswege und Übersetzungsmittel durchzuführen.

Im Laufe der Untersuchung von wurden folgende **Aufgaben** gestellt und gelöst: es wurde in detaillierter Überblick der Fachliteratur zur Problematik ausgeführt; es wurde die für die Aufgaben dieser Untersuchung relevante Definition des Begriffs „Neologismus“, „Neuerscheinung“, „Neubildung“ differenziert; es wurde eine vergleichende Analyse der heute existierenden Klassifikationen der Neubildungen für das Sprachenpaar Deutsch-Ukrainisch durchgeführt; es wurde der Vergleich der funktionsgerechten Charakteristiken von den lexikalischen Neubildungen für das Sprachenpaar Deutsch-Ukrainisch erfüllt; es wurden die Übersetzungswege der deutschsprachigen lexikalischen Neubildungen synonymischen Sprachmittel festgestellt; die Spezifik der lexikalischen Neubildung als eines Sprachphänomens zu

erörtern; die Klassifikation der thematischen Wortgruppen der lexikalischen Neubildung zu entwickeln; die Wortbildungsquellen der deutschsprachigen lexikalischen Neubildung zu beschreiben; den globalen Einfluss der englischen Sprache auf das Auftauchen der deutschsprachigen und der ukrainischsprachigen lexikalischen Neubildung im Bereich der Presse zu charakterisieren; die Besonderheiten des Gebrauchs von den deutschsprachigen lexikalischen Neubildung im Bereich der Presse zu erörtern; den Zusammenhang zwischen der Struktur der lexikalischen Neubildung und ihrer Übersetzung festzustellen; die praktischen Übersetzungswege der lexikalischen Neubildung jeder thematischen Gruppe zu beschreiben; die Gesetzmässigkeiten bei der Auswahl der Übersetzungsmittel und -verfahren zu fixieren.

Objekt der vorgelegter Forschungsarbeit sind thematischen Gruppen der lexikalischen Neubildung deutschsprachigen und der ukrainischsprachigen lexikalischen Neubildung im Bereich der Presse.

Gegenstand der vorgelegter Forschungsarbeit bilden die Gesetzmässigkeiten bei der Auswahl der Übersetzungsmittel und -verfahren im Zusammenhang mit der Struktur der lexikalischen Neubildung.

Mit der Logik der vorgelegter Forschungsarbeit hängt **die Struktur** der Arbeit zusammen. Die Forschungsarbeit besteht aus dem Vorwort, drei Abschnitten begleitet von den Schlussfolgerungen, Schlussfolgerungen zu der ganzen Arbeit, der Listktualität der Forshungsarbeit bestimmt, ihr, Ziel, Aufgaben, Objekt, Gegenstand die Struktur und Forschungsmethoden.

Der Lösung von Forshungsaufgaben trugen die linguistischen **Forschungsmethoden** und zwar: die beschreibende Methodik; die Methodik der vergleichenden Analyse usw.

Im **ersten** Abschnitt wurden die theoretischen Ansätze bei dem Funktionieren der lexikalischen Neubildungen, das Wesen der Fachbegriffe in der modernen deutsch- und ukrainischsprachigen Linguistik festgestellt.

Im **zweiten** Abschnitt wurden aufgrund der gewählten Mustersätze die thematischen Gruppen der im Mediadiskurs meistverbreiteten lexikalischen Neubildungen bestimmt und zwar: die lexikalischen Neubildungen im Bereich der

Wirtschaft, Politik und der IT-Sphäre. Es wurden auch ihre strukturell-semantische, derivative, sowie auch ontologische Besonderheiten, die den Übersetzungsprozess beeinflussen, untersucht.

Im **dritten** Abschnitt sind die Übersetzungsmethoden und -verfahren der deutschsprachigen lexikalischen Neubildungen dargestellt, die im Laufe der Vorschung festgestellt sind. Es wurde auch ihre Effizienz und Frequenz im Übersetzungsprozess begründet. Darunter sind in erster Linie, die adequate Übersetzung, Transkription und Transliteration, der Gebrauch von lexikalischen Transformationen und des beschreibenden Übersetzens zu erwähnen.

Das **Forschungsmaterial** bilden 100 Mustersätze aus den aktuellen Pressequellen, die die lexikalischen Neubildungen enthalten.

In den **Schlussfolgerungen zur ganzen Forschungsarbeit** sind Ergebnisse der durchgeführten Forschung zusammengefasst und die Perspektive für die weiteren Studien bestimmt.

Im Laufe der Untersuchung wurde festgestellt, dass die verschiedenartigen Übersetzungstranstraformationen bei der Wiedergabe der deutschsprachigen lexikalischen Neubildungen im Bereich der Wirtschaft, Politik und der IT-Sphäre von grosser Bedeutung sind. Als Forschungsergebnis ist die Tatsache zu erwähnen, dass es sowohl **Methoden**, als auch **Techniken** differenziert wurden.

Die im Rahmen der Diplomarbeit erfüllte Analyse zeigt, **dass**:

1) der Übersetzungsprozess der deutschsprachigen lexikalischen Neubildungen im Bereich der Wirtschaft, Politik und der IT-Sphäre mittels der äquivalenten Übersetzung und der Anwendung der lexikalischen Transformationen realisiert werden kann;

2) dieser Übersetzungsprozess ein Verfahren darstellt, das aus a) Übersetzungsmethoden; b) Übersetzungstechniken; und c) Übersetzungsmittel besteht;

3) für die Wiedergabe der deutschsprachigen lexikalischen Neubildungen sich die äquivalenten Übersetzung (Transliteration und Transkription) und lexikalischen Transformationen (Kalkierung, Halbkalkierung, das beschreibende Übersetzen) als relevant erwiesen hatten.

Die im Rahmen der Forschungsarbeit erfüllte statistische Kalkulation zeigt, dass die Frequenz der Übersetzungsmethoden bei der Wiedergabe der deutschsprachigen Neubildungen im Bereich der Wirtschaft, Politik und der IT-Sphäre – die allerdings aufgrund von 100 fixierten Mustersätzen dargestellt werden kann, folgenderweise aussieht:

- 1) Transkription /Transliteration – 37%;
- 2) Äquivalente Übersetzung – 29%;
- 3) Kalkierung/ Halbkalkierung – 17%, ;
- 4) das beschreibende Übersetzen – 6%;
- 5) das annähernde Übersetzen – 5%;
- 6) Gebrauch des zielsprachlichen Neubildung – 4%;
- 7) Bewahrung des originalsprachlichen Neubildung – 2%.

Die Anzahl ist auf Grund von 100 Textfragmenten berechnet.